

Förord

Frågan om grannlands-tv har en lång historia, förankrad som den är i tanken om språkförståelse mellan de nordiska folken och en gemensam nordisk kultur. En historia som går tillbaka till 1950-talet med Nordvisionens tillkomst för att 20 år senare präglas av en tidvis hätsk debatt om en nordisk TV-satellit. 'Nordsat' blev en långdragen och komplicerad fråga med många turer och slutligen försvann den från dagordningen 1988. Men samarbetet inom Nordvisionen, som förra året passerade 50 år, står starkare än kanske någonsin tidigare.

Drömmen om en grannlands-tv där vi alla kan se varandras tv-program har dock levt vidare på den kulturpolitiska agendan. En dröm som inte har kunnat förverkligas på grund av en rad hinder – först tekniska, därefter upphovsrättsliga och nu senast kommersiella. Allt eftersom försvinner hinder och nya uppstår – tongivande aktörer varierar. I kampen mellan drivkrafter som teknologiska landvinningar, marknaden och politiken blir dock – det säger erfarenheten – den politiska viljan avgörande!

Sådana frågor stod i fokus i september 2008 när *Nordiskt Kulturforum* inbjöd berörda aktörer till ett samtal om grannlands-tv i digitaliseringens tidevarv – med ett framåtblickande perspektiv och en konstruktiv hållning. Detta kulturforum arrangerades av Nordiska Ministerrådet i samarbete med Nordvisionssekretariatet, Union of Broadcasting Organizations, Copy-Dan och Nordicom. Redan tidigt i diskussionerna framkom ett önskemål om att dokumentera konferensens innehåll för spridning till vidare kretsar.

Det är min förhoppning att denna publikation skall bidra till ökad kunskap och klargörande svar på de frågor som idag kan ställas om grannlands-tv i Norden och därmed ge ett fruktbart bidrag till debatten. Konferensens inlägg har kompletterats med en översikt över dagens TV-landskap i Norden. Den är hämtat från den senaste utgåvan av Nordicoms *The Nordic Media Market 2009*. Avslutningsvis återges också deklarationen för nordisk språkpolitik.

Till sist ett stort tack till alla som har bidragit med texter baserade på muntliga anföranden och till Nordiska Ministerrådet som har bidragit till finansieringen av rapporten.

Göteborg i februari 2009

Ulla Carlsson

Direktör

Nordicom

Göteborgs universitet

Introduktion

PIA VIGH

Seniorrådgiver Mediepolitik, Nordisk Ministerråd

Muligheden for at kunne se nabolandenes TV

Nordisk kultur som samlebegreb for det fælles værdisæt, som historisk har været særligt karakteristisk for lande som Danmark, Norge, Sverige, Finland og Island, står overfor betydelige udfordringer på et globaliseret mediemarked.

Adgangen til tv-kanaler og tv-programmer fra de nordiske nabolande har været – og er stadigvæk – et meget vigtigt instrument for såvel sproglig som kulturel forståelse i de nordiske lande. At kunne få et tv kig til nabolandenes programflader og enkelte programmer understøtter fællesskabet og den naturlige samhørighed de nordiske lande imellem – sprogligt, kulturelt, markedsmæssigt og historisk.

Det digitale sendenet – nye udfordringer

Det er vigtigt, at nordiske film og tv-produktioner af høj kvalitet produceres og distribueres både nordisk og internationalt.

Alle de nordiske public service tv-stationer leverer tv-programmer af høj kvalitet. At kunne følge den aktuelle og løbende debat i nabolandene giver en særlig indsigt i naboernes hverdag. Derfor arbejder Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd løbende med spørgsmålet om nabolands-tv.

Med overgangen til digitale sendinger kan man ikke i alle de nordiske lande se de øvrige nordiske public service kanaler. Den problematik har været taget op både i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd ganske mange gange i de forløbne år.

Både Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd er opmærksomme på, at overgangen til digitale sendenet medfører et vist udfald af public service kanaler fra nabolandene. Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd fokuserer derfor stadig på spørgsmålet om nabolands-tv. På den baggrund har Nordisk Råd fremsat ønske om, at de nordiske kulturministre tager initiativ til en dialog om dette.

Kulturministrene har derfor afholdt en mindre og eksklusiv workshop – et såkaldt Kulturforum.

Nabolands-tv i en digital tidsalder

Det nordiske kultur- og mediasamarbejde bygger på dialog med hele kulturfeltet og på en kontinuerlig diskussion om mål og midler. Nordisk kulturforum er det vigtigste dialogværktøj og den vigtigste mødeplads for at sikre videreudviklingen af det nordiske kultur- og mediasamarbejde.

Et Kulturforum med titlen *Nabolands-tv i en digital tidsalder* inviterede derfor tv-direktører, ophavsretsorganisationer, Nordvisionssamarbejdet, embedsmænd og parlamentarikere fra hele Norden til at behandle spørgsmålet om nabolands-tv på en pragmatisk og perspektivrig måde med fokus på blandt andet:

- en fælles præsentation af situationen i Sverige, Norge og Danmark for så vidt angår den gensidige udveksling af tv i Norden
- en fælles præsentation af mulige aktiviteter og forslag til konkrete tiltag med henblik på at sikre, at de eksisterende muligheder for udbredelse af nabolands-tv udnyttes bedst muligt
- en fælles diskussion af fremtidige løsninger med henblik på at sikre en optimal udbredelse af nabolands-tv: muligheder og forhindringer ved overgangen til digitalt tv med det danske medieforlig som foregangsmodel.

Dette Kulturforum fandt sted 29. september 2008 i DR-Byen og blev arrangeret i samarbejde med Nordvisionssekretariatet, Union of Broadcasting Organizations, Denmark, Copy-Dan og Nordicom.

Nabolands-tv – set i perspektiv

JESPER HERMANSEN
Kulturministeriet, Danmark

Tak for invitation til Nordisk kulturforums konference, hvor jeg i dag taler på vegne af kulturministeren. Som bekendt en hel ny kulturminister – efter 7 år med Brian Mikkelsen, netop tiltrådt anden konservativ minister, Carina Christensen. Ikke mulighed for at deltage i dag, men sender sin hilsen.

Og så til dagens konferenceemne: *nabolands-TV*. Et velvalgt og spændende emne – ikke mindst fra en nordisk vinkel. Det handler jo om at få vores nordiske broderlande og deres kulturer bragt direkte ind i vores stuer. Men måske er det også et begreb, som er i udvikling og derfor fortjener at blive gentænkt! I lyset af både den kulturelle, medietechnologiske og forretningsmæssige udvikling.

Begrebet nabolands-tv bliver ofte brugt, men sjældent defineret

Spørgsmålet er om det kan defineres fordi det nok har forskellige betydninger for forskellige mennesker, i forskellige situationer og i forskellige tidsaldrer. Og her mener jeg i forskellige perioder i de seneste ca. 50 år.

I en bekendtgørelse om Det danske Radio- og tv-nævns udbud om ”gatekeeper” virksomheden er nabolands-tv for nylig blevet defineret som Sverige, Norge og Tyskland. Det er en meget gammel og klassisk definition, som jeg tror for de fleste danskere stadig udgør den naturlige kerne-forståelse af begrebet nabolands-tv. Men som i virkeligheden nok i meget vidt omfang afspejler en fortidlig virkelighed på basis af de daværende tekniske muligheder.

Lad mig forklare dette nærmere.

For ikke så forfærdelig mange år siden bestod nabolands-tv af noget så enkelt som ”spillover” effekten dvs. muligheden for at modtage tv signaler i Danmark fra de pågældende landes egne sendemaster.

I Østsjælland kunne man se svensk tv, i Syddanmark Tyskland og Nordjylland – hvis man var heldig – Norge. Resten af Danmark havde ikke de store problemer med nabolands-tv – de kunne simpelthen ikke se det, var ikke vant til at se det og savnede det sandsynligvis ikke – netop af disse grunde.

I disse gamle dage var det således en privilegeret del af den danske befolkning som havde direkte adgang til flere kanaler end de nationale danske, som hovedsagelig – indtil TV2 blev etableret i 1988 – kom fra Danmarks Radio. Etableringen af fællesantenneanlæg i løbet af 70’erne og 80’erne udvidede dog betydeligt mulighederne for at se nabolands-tv for en bredere del af befolkningen.

Definitionen af nabolands-tv var således oprindelig pragmatisk/teknisk og ikke en kulturel definition – det at få direkte adgang til andre landes nyheds-, underholdnings-, – idræts- og kunst- og kulturprogrammer.

Hvis vi stringent bruger en sådan pragmatisk/tekniske definition i nutiden dvs. det at have *mulighed* for at se nabolands-tv, vil nabolandsbegrebet i praksis blive udvisket.

For – når det drejer sig om *muligheden* for at modtage tv signaler fra andre lande, må man vel indrømme, at antallet af lande, som nu kan karakteriseres som nabolande, efter den gamle definition, bliver udvidet ganske betragteligt.

Der kan derfor godt stilles spørgsmålstegn ved, om det også i dag er rimeligt eller rigtigt at benytte den gamle definition af nabolands-tv mere. Forskellen mellem fortiden og nutiden er pragmatisk vel kun, at man nu har overgået eller kan overgå fra en model, hvor begrebet nabolands-tv har udviklet sig fra et *gratis kultur- og informationsgode for de få* til et *betalingsgode for de mange*.

Det kræver naturligvis, at man er kunde hos en udbyder – det være sig en satellit-udbyder, en kabel-tv udbyder, den nye udbyder på det jordbaserede sendenet (Boxer) eller lignende for eksempel IPTV via bredbåndsnet. I Danmark gælder dette for en forholdsvis stor del husstande – ca. 60-70 pct. – og udviklingen viser, at der kommer flere og flere til.

Det kræver naturligvis også, at udbyderne vælger at medtage kanaler fra vore nabolande i de programpakker de vil sælge til forbrugerne. Og det er der jo som bekendt mange udbydere, der gør. Det har dog ind i mellem i et vist omfang været et problem i de Nordiske lande idet der ikke altid har været tilstrækkelig efterspørgsel efter de øvrige landes tv kanaler i forhold til omkostningerne til køb af tilladelse til at benytte de øvrige nordiske landes TV stationers produkter.

Når jeg siger *har* været et problem så går udviklingen nu i en retning, hvor udbyderne kan sælge langt flere kanaler til den samme pris som før, idet kundegrundlaget stiger og det gør kapaciteten i kabelanlæggene også. På IPTV konferencen her i København for godt en måned siden var det holdningen hos flere af eksperterne at prisen på programpakkerne ville falde kraftigt i de kommende år samtidig med vil programpakkerne blive mere standardiseret hos den enkelte udbyder.

Hvad betyder denne udvikling for nabolands-tv?

Den forøgede kapacitet hos udbyderne kan medføre, at de programpakker man kan købe fra udbydere i stigende grad indeholder flere kanaler både fra Sverige, Norge og Tyskland. Dvs. fra de lande som vi altid har defineret som nabolande i forhold til tv mediet.

Man kan også konstatere, at programpakkerne ofte indeholder de enkelte nordiske landes public service stationer ligesom de større stationer fra Tyskland. Det er betryggende – st emd nabolandsbriller – eller nordiske briller om man vil. Og det er også forretningsmæssigt forståeligt. Udbyderne skal levere en vare som er attraktiv for et bredt spekter af kunder ellers får de ikke solgt varen i en tilstrækkelig mængde.

Jeg vil påstå, at denne forretningsmæssige kalkule sammen med den forøgede kapacitet faktisk er en fordel for både kvalitet og for større brede i programpakkerne. Det medfører også, at det er mere attraktivt for udbyderne at satse på public service institutioner, som netop skal levere kvalitet og brede i deres samlede sendeflade. Det

er næppe urealistisk at tro på at denne proces også vil få en endnu mere positiv effekt i forhold til muligheden for bedre og mere nabolands-tv.

Jeg tror derfor, at tilhængere af nabolands TV allerede nu med fortrøstning kan se udviklingen i møde, idet muligheden for at se nabolands-tv allerede nu er stærkt forbedret for en meget stor del af landets husstande, og i fremtiden vil denne udvikling fortsætte.

Hvad sker der så videre?

For det første vil vi her i Danmark i de kommende 2 år få flere muligheder for at se nabolands-tv. Udbud om at overtage en del af det danske sendenet blev vundet af det svenske concern Boxer og et af kravene til denne gatekeeperfunktion er netop at der skal udsendes mindst én men naturligvis gerne flere nabolandskanaler.

Det er nok første gang man fra myndigheders side, i Danmark og i de nordiske lande, ligefrem har opstillet et eksplicit krav, i et udbudsmateriale, om at sende mindst én nabolandskanal. Og det var et krav, der var blevet fastsat i en aftale mellem alle politiske partier i det danske Folketinget, undtaget et. Mig bekendt har Boxer dog ikke tænkt sig at lade det blive ved denne ene nabolandskanal, men vil lancere sine pakker med et væsentligt bredere tilbud af nabolandskanaler.

Jeg vil ikke komme nærmere ind på dette idet jeg ved, at Erik Nordahl Svendsen fra Bibliotek og Medier (vores nye styrelse i Danmark) vil give mere uddybende oplysninger dette og de mere tekniske aspekter af nabolands-tv senere i dag. Men at vi får mulighed for at se nabolands-tv også via Boxer er én ting, men den overordnede udvikling inden for medieområdet, for eksempel IPTV dvs. digital tv på nettet, vil give endnu større muligheder i fremtiden.

Allerede nu har public service stationerne og de fleste af de større reklamefinansierede kanaler i Europa, og sikkert også i resten af verden, særdeles veludbyggede tjenester på nettet og denne udvikling vil fortsætte med fuld kraft. For mig at se står vi lige nu i et vadedsted, hvor vi stadigvæk benytter analoge sendemuligheder. Om ét år overgår vi her i Danmark til digitale udsendelser ligesom det er sket eller er ved at ske i de øvrige nordiske lande og i mange lande i Europa. Overgangen fra analog til digital tv kan naturligvis give problemer i en overgangsfase i en del lande, men vil medføre en mindre revolution inden for medieområdet – en revolution, som vil præge udviklingen i de kommende år.

Indtil nu har jeg ikke nævnt "*kultur*" med mange ord, men koncentreret mig om de mere pragmatisk-tekniske aspekter af begrebet nabolands-tv.

Men at bruge ren pragmatik eller tenkink er næppe helt dækkende, idet der for eksempel også er væsentlige historiske og kulturelle faktorer der karakteriserer begrebet nabolands-tv. Den kulturelle og historiske dimension i forhold til nabolande i denne forbindelse, gælder dog ikke alene mellem Danmark og Sverige, Norge og Tyskland, men også for eksempel mellem Danmark og Island, Grønland og Færøerne, som næppe kan karakteriseres som fysiske naboland.

Begrebet nabolands-tv kan derfor heller ikke defineres entydigt ved at henvise til fælles historiske og kulturelle faktorer. Jeg kan i denne forbindelse nævne, at i Island er danske tv udsendelser, og specielt de mange rigtig gode serier der er blevet produceret af blandt andet DR og TV2, særdeles populære, og bliver faktisk set af en større del af de islandske husstande.

I forhold til det danske mindretal i Schleswig Holstein og det tyske mindretal i Sønderjylland er det også i høj grad de kulturelle og historiske bånd over grænsen der er af væsentlig betydning for det enkelte menneske. Det er derfor vigtigt, at mulighederne for at se nabolands-tv er tilstede for mindretallene. Men med den udvikling som jeg har prøvet at skitsere vil jeg mene, at der i de kommende år vil blive langt bedre muligheder for mindretallene for at se tv på de kanaler og de sprog de ønsker.

Dette vil ikke alene gælde for mindretallene i Sønderjylland og Schleswig Holstein, men også for andre mindretal og indvandrergupper i resten af Europa og verden. Det har for eksempel allerede i en del år være ikke helt ualmindeligt, at vore indvandrere ser for eksempel Tyrkisk fjernsyn i Danmark.

Det kulturelle landskab – specielt inden for medieverden – er blevet ændret radikalt i de seneste 10-20 år og den traditionelle opfattelse af nabolands-tv er – som jeg har nævnt – udvisket. Et naboland er ikke mere en fysisk størrelse i mediernes verden – det er et virtuelt naboland, og fremtidens muligheder inden for medieområdet vil give os mange nye naboer, naboer med andre kulturer og historie end i de lande, som ligger tæt ved Norden og Europa – jeg glæder mig til at møde mine nye naboer.

Afslutningsvis vil jeg takke vore værter her i dag – ikke alene for at tage initiativ til denne konference – men også takke DR og de øvrige public service stationer i de andre nordiske lande, Nordisk Ministerråd sammen med Nordisk Film & TV Fond og Nordicom og sikkert mange andre institutioner for den indsats I har gjort i mange år for at fremme og præge medieområdet i Norden.

Specielt Nordvisions samarbejdet med samproduktioner, programudveksling og vidensdeling har ikke alene været en hjørnesteen i udviklingen af public service området, men har også i høj grad bidraget med fælles underholdnings-, -idræts og mange andre typer programmer, som blandt andet har givet en bredere kulturel, sproglig og menneskelig forståelse på tværs af landegrænser i Norden – det er vistnok *det* der må kaldes nabolands-tv!

Nabolands-tv

En innføring i landskapet

HELGE M. SØNNELAND
Senter for Rettsinformatikk, Universitetet i Oslo

Det er prisverdig at Nordisk ministerråd igjen tar opp spørsmålene som ”nabolands-fjernsyn” reiser, og holder fast ved målsettingen å gjøre nabolandenes fjernsynsprogrammer tilgjengelig i størst mulig utstrekning. Problemstillingene dette reiser i vår digitale tid, er langt på vei de samme som under ”Nordsat-prosjektet” for 25 år siden. Jeg skal i dette innlegget si litt om dette landskapet, og også gi et visst historisk tilbakeblikk. Den aktuelle situasjon beskrives i advokat Ann Grew Pfeiffers kapitel.

Jeg avgrenser min gjennomgang her til å gjelde program fra det som på norsk heter allmennkringkasterne – dvs (i det minste hovedsendingene) til de kringkastingsselskapene som har et ”public service”-oppdrag – og vi snakker om *samtidig, uendret videre-sending* – for dersom det skjer opptak eller endringer innen videresendingen skjer, blir problemene andre og enn mer komplekse.

Min fremstilling her avgrenser jeg i det vesentlige også mot formidling av nabolands – program til og i landene i Vest-Norden – som reiser spesielle spørsmål. Jeg vil si litt om hva som har vært, og til dels er, problemene, og om hvordan de er søkt løst.

Litt historikk

Siden første gang det fra politisk hold ble uttrykt ønske om å gjøre nabolands-tv tilgjengelig, har økt tilgang og økt spredning vært målet. At vi i mellomtiden har fått et vell av andre, kommersielle tilbud, har vel snarere gjort behovet større enn mindre.

På 1970-tallet tok elektriker-firmaer, og de som solgte tv-apparater, initiativ til å ta imot og spre videre tv-signaler som de fanget opp fra naboland – først og fremst for å legge ut kabel, som igjen genererte salg av tv-apparater. Dette var attraktivt for publikum i en tid hvor de nasjonale tilbud var begrenset til en eller to kanaler fra de nasjonale selskapene.

Dermed ble grunnlaget lagt for det som siden skulle bli informasjons-motorveger – etter hvert koplet opp til og erstattet av fiberoptikk. Svenske program ble spredt i Østlandsområdet i Norge, i Øresundsområdet så man de respektive nabolandsprogrammene, i Syd-Danmark tyske program, og Sverige og Finland inngikk bilateral avtale om gjensidig spredning av deler av programflaten, til glede for finsk-talende i Sverige og svensk-talende i Finland.

Etter anmodning fra Nordisk råd, tok Nordisk ministerråd tidlig på 1970-tallet initiativ til å utrede muligheten for å spre nabolandenes tv via bakkenett – altså parallelt med eget lands sendinger¹.

Det ble etter hvert gjennomført flere utredninger, og det ble klart at videredistribusjon i bakkenett ville bli svært kostbart rent teknisk – i tillegg til program – og oversettelses-kostnader, og at det var kapasitetsproblemer mht frekvenser.

Men: gjennom høringsrunden av disse første rapportene ble man klar over mulighetene som kunne ligge i den nye teknologisk utvikling: satellittene var på vei inn på vår mediepolitiske arena. Den gang ble det skilt mellom i to hovedkategorier; *kommunikasjons-satellitter* – som sendte fra et punkt til et eller flere andre dedikerte punkt (som oftest beregnet for videresending); og *direktesendende* satellitter. De var den gang under planlegging, og signalene skulle kunne tas imot av relativt små parabolantenner direkte av husholdningene. Dermed endret man siktemål, og etablerte etter en første forundersøkelse en statssekretærgruppe som vurderte mulighetene for å anvende satellitter. Gruppen kom med en positiv tilråding². Den ble fulgt opp i den såkalte Nordsat-studien, et omfattende og dyptpløyende arbeid, både mht programspørsmål, juridiske spørsmål og teknologi – og selvsagt økonomi³.

Jeg skal ikke si meget om Nordsat-prosjektet: litt spissformulert og i ettertid vil jeg karakterisere det som et program – samarbeidsprosjekt som i første runde søkte en satellitt som bare fantes på tegnebrettene – nemlig en direktesendende satellitt som kunne romme alle de aktuelle 7-8 kanalene, og som egentlig var for tung til å skytes opp med datidens raketter. I neste runde – fra 1982 – gikk det over til å bli et prosjekt hvor en for liten, men direktesendende, satellitt, nemlig den svenske Tele-X med sine 3 kanaler – søkte et nordisk programsamarbeid tilpasset satellitten⁴. Det endelige sammenbruddet ble møtt med glede av mange kulturarbeidere som syntes det ville bli for mye tv: ”*skit er skit – om än per satellit*” som det het på en plakate.

Gjennom mange ministerrådsmøter, hvor middagenes kvalitet var omvendt proporsjonal med innholdet i beslutningene – strandet m.a.o prosjektet til slutt. Riktignok ikke uten at også en løsning med sendinger på *én* (kommunikasjonssatellitt-) kanal, som skulle bringe programmer fra alle de nordiske kringkasterne, var utredet. Den utredningen ble sørgelig nok forlatt, også av kringkasternes selv – bl.a. av mangel på tiltro både til interessen for egne programmer (bare 2 % av befolkningen ville se kanalen, og det mente man var for lite), og mangel på tiltro til at sendeskjemaene ville holde tidsmessig – hva skulle man vel gjøre om nyhetene i Yle ble litt for langtrukne før man satte over til de danske?

Muligheten for å lage én, felles kanal ble vurdert nok en gang et ti-år senere, men ble også da lagt til side, ikke minst av økonomiske grunner. Spesielt tyngende ville oversettelseskostnadene være. Og siden alt tydet på at kringkastingsselskapene ville bli belastet kostnadene, var det ikke urimelig at deres begeistring var begrenset.

Men underveis mot Nordsat-prosjektets endelikt, drøftet en del av oss nordiske og departementale tjenestemenn om det ikke ville være mulig å legge til rette for økt spredning av nabolands-tv i de land der den rent faktisk allerede fantes – og for å undersøke de rettslige problemene som reiste seg. Nordisk ministerråd sa seg enig, og etablerte en nordisk embetsmannsgruppe. Den fikk som mandat å utrede de rettslige spørsmål knyttet til spredning av nabolands-tv, først og fremst i kabel.

Dette arbeidet, som det er få tilsvarende eksempler på i nordisk sammenheng, resulterte i utredningen ”Nabolands-tv i kabel”. Den ble fremlagt i mars 1984⁵. De forslag

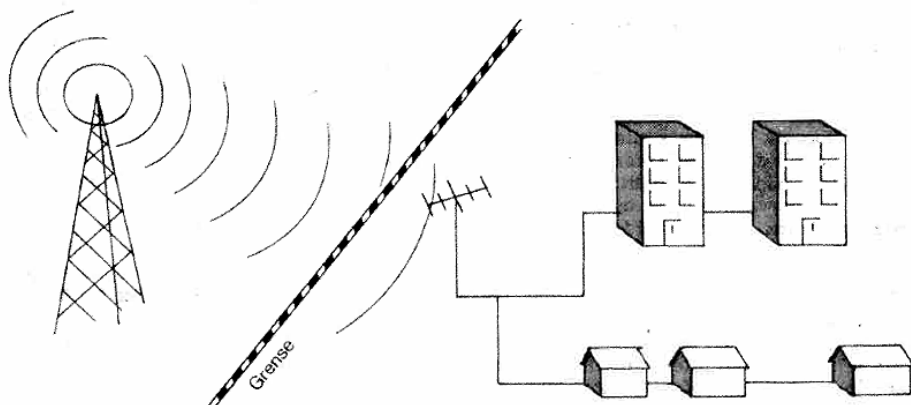
som der ble fremlagt resulterte i en felles nordisk forståelse, og ble ført videre av de nordiske lands ansvarlige departementer. Resultatet ble en nasjonal lovgivning i de nordiske land som i stor grad er harmonisert, og som i hovedsak gjelder den dag i dag⁶.

Ca 10 år senere – i 1992 til 1994 – gjorde ministerrådet opp status, og konstaterte at det var begrenset rom for nordiske politiske initiativ for å få øket nabolands- spredning-en⁷. Men positivt nok kunne videresending av dansk TV i realiseres i norske kabelnett etter sterk påvirkning av de to lands statsministre.

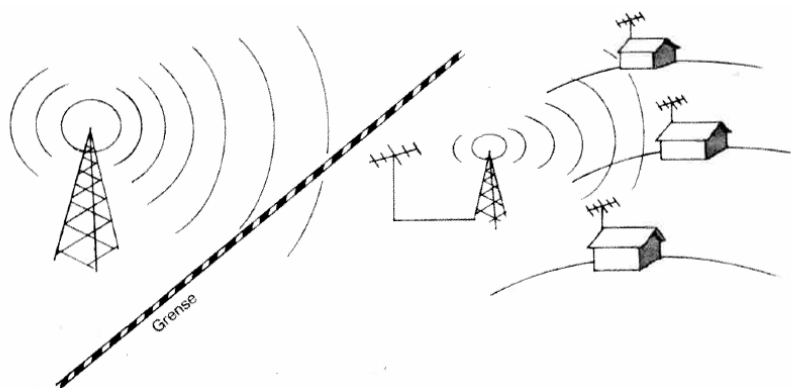
Nordisk råd – som gjennom snart 40 år har tatt en rekke initiativ, og som har bidratt til å holde saken varm, sist ved sin anbefaling til ministrene i 2006⁸. Den er bakgrunnen for at vi nå – i en ny teknologisk situasjon – igjen vurderer om og hvordan det er rom for mulige initiativ.

Videresending – ulike varianter

La oss se litt på de ulike variantene av sending og spesielt videresending, som er aktuelle. Jeg anvender illustrasjonene fra den nordiske utredningen av 1984, fordi de fortsatt er relevante.

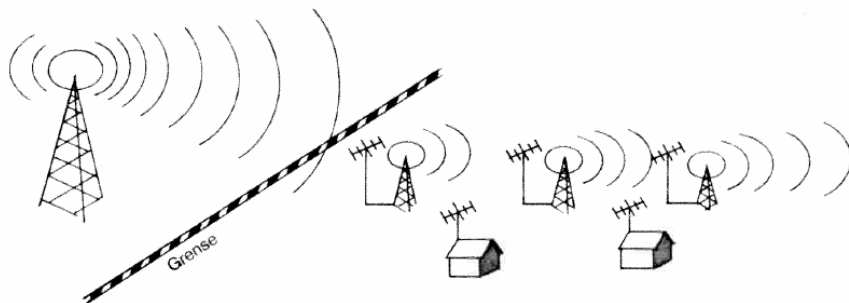

Dette er klassikeren – samtidig og uendret videresending av signaler som krysser grensen, fanges opp og distribueres i kabel til husholdningene.

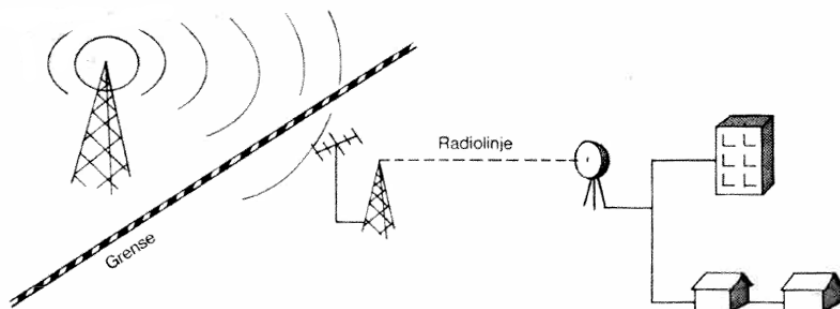

En annen variant, som også er klassisk men langt mindre utbredt, er denne – her fanges signalene opp på andre siden av grensen, og sendes videre over eteren ved hjelp av

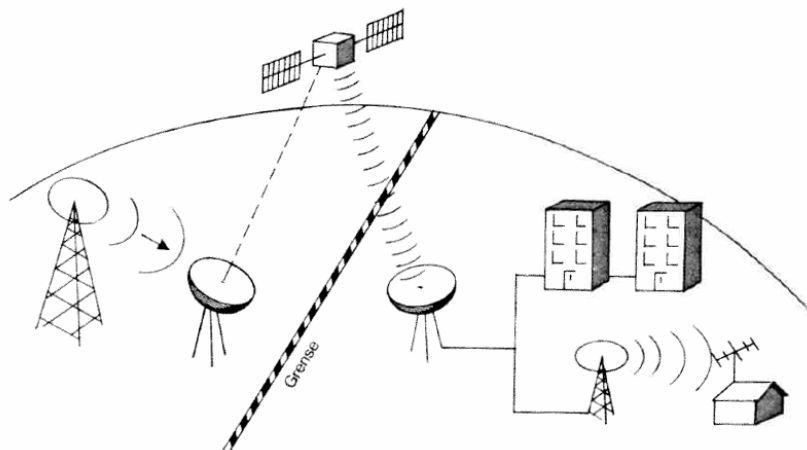
omformere. Det nye i dagens situasjon er at slik spredning over eter også kan skje i digital form – noe som utvider kapasiteten betydelig (en analog tv-kanal kan romme 6-7 digitale kanaler).

En variant er denne, hvor omformere, såkalte "slavesendere", mater hverandre.

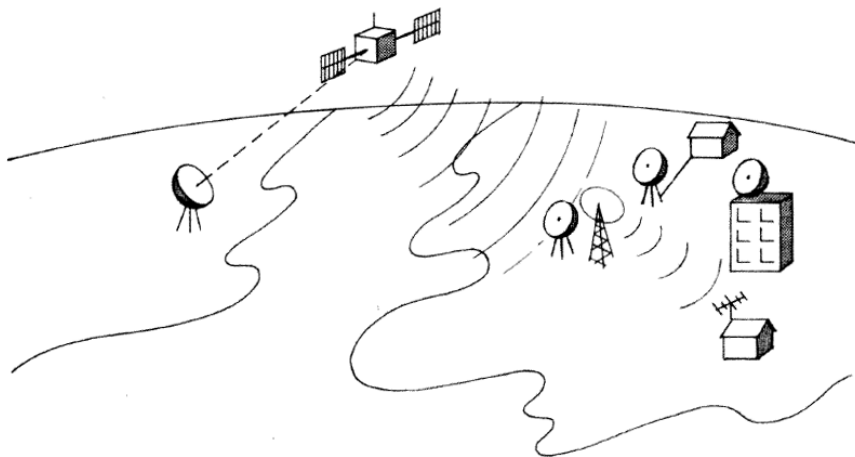
Det hender også at de signalene som fanges opp på andre siden av grensen, føres videre frem til et nytt punkt hvor de så distribueres i et kabelanlegg, slik det her er vist. De kan også ende opp i ny sender eller omformer. Dette benevnes "langdistanse-fremføring". Omformerer kan enten sende på vanlige kringkastingsfrekvenser, eller ved såkalte mikrobølger, og enten i analog eller digital form.

Radiolinjen kan erstattes av en satellitt – slik som vist her; prinsippet er det samme så lenge satellitten kun anvendes til å transportere programmet fra det sted signalet plukkes

opp, og frem til kabelanlegget eller omformeren. Rettslig sett skjer det her to ting: det ene er selve langdistanse-fremføringen, det andre er spredningen til husholdningene. Det er denne siste spredningen som i dette tilfelle er opphavsrettslig relevant.

I denne skissen skjer oppsendingen til satellitten i senderlandet. Parallellen til langdistanseoverføring med radiolinje blir bare fullstendig dersom oppsending til satellitten skjer i mottaker-landet – noe som skjer i Norge, hvor TV-signalene bringes fra området nær grensen til Sverige, og overføres med satellitt til viderespredning i kabelanlegg på Sør- og Vestlandet.

Jeg nevnte at man for 25 år siden opererte med to typer satellitter. Det var *kommunikasjonssatellitter*, med svakere signaler som det trengtes store paraboler for å ta imot, og *direktesendende satellitter* med stor signalstyrke som kunne tas imot med mindre paraboler av individuelle husstander. Etter hvert har utviklingen gått dit at selv svake signaler kan tas imot direkte med relativt små paraboler; *kommunikasjonssatellittene er blitt direktesendende*.

Sending med satellitt direkte til husstandene er rettslig sett det samme som jordbunden kringkasting. Med dagens digitale teknikk kan man både ved satellittsendinger og i jordbundne sendinger kontrollere tilgangen til kanalene. På mange vis er de nye, digitale bakkenettene dermed en slags ”kabel i luften”.

Som vist på denne figuren, kan satellittens signaler både mate omformere (for eksempel for å betjene områder hvor signalene ikke når fram, såkalt satellitt-skygge) eller bli videresendt i kabelanlegg, samtidig som de kan mottas direkte av husholdninger. Det er fullt mulig å la nabolandets (bakkesendte) TV-signaler bli sendt til opp satellitten for direkte distribusjon i nabolandet, og ikke bare anvende den som middel til langdistanseoverføring.

Dagens satellittsendinger av nordiske allmennkringkastere i Øst-Norden kan teknisk sett også mottas både på Færøyane og i Island med relativt enkelt utstyr, og gi grunnlag for videresending der. For signaloverføring til Grønland kreves særskilt utstyr.

Rettslige problemstillinger

Noen offentligrettslige spørsmål

De rettslige problemstillinger vi møter når vi skal forsøke å øke nabolands-spredningen, er av flere slag. Den første ”buketten” er av *offentligrettslig* karakter, jeg nevner det her, uten å gå nevneverdig inn på spørsmålene. I kringkastingsloven kan spørsmålene for eksempel gjelde frekvens-tildeling for omformere, noe som også vil gjelde etter telelovgivningen. Dette er spørsmål som må løses nasjonalt. Et eget spørsmål gjelder såkalt ”must carry”-regler – lovpålagte forpliktelser for kabel-operatørene til å videreforsende visse programmer. Om dette noe mer nedenfor.

Noe mer fokus har det vært på spørsmål om erstatning og straff som følge av *innholdet* i programmer: kan man bli straffet i Norge for en injurie som inngår i et program fra Sveriges Televisjon? Etter den såkalte ”senderlands-filosofien” skulle svaret være nei: slike spørsmål avgjøres i senderlandet etter senderlandets rett. Det har likevel skjedd at Sveriges Television er blitt gjort erstatningsansvarlig i Norge for innholdet av en av sine sendinger som ble videreforsendt i kabel i Norge. Saken var imidlertid meget spesiell, bl.a. fordi det aktuelle program ble reklamert for av SVT i Norge før sending.

Noe stort problem har dette imidlertid aldri vært i praksis. Men vil man være garantert at ”senderlandsfilosofien” legges til grunn, kreves en mellomstatlig, internordisk overenskomst. (Det samme prinsipp ligger for øvrig til grunn for EU’s relevante direktiver om fjernsyn over landegrensene, men er meg bekjent ikke direkte kommet til bindende til uttrykk i noe dokument).

I en Nordsat-sammenheng – hvor alle programmer skulle nå alle etter mellomstatlig overenskomst – var dette en forutsetning. Dette adskiller det formaliserte samarbeidet fra vår problemstilling i dag – hvor videreforsending i hovedsak skjer uten statlig medvirkning, som oftest i privat regi.

Utfordringene ved videreforsending av nabolandsprogram har i størst grad vært knyttet til spørsmål av privatrettslig karakter, og da først og fremst til opphavsrett.

Opphavsrettslige utgangspunkter

Utgangspunktene er først og fremst definert ved det faktum at alle de nordiske land er tilsluttet, og dermed bundet av, det rammeverk som er fastsatt i internasjonale traktater og avtaler.

For alle spørsmål gjelder dermed at løsningene må finnes innen de rammene som er lagt i traktatene om opphavsrett i WIPO, Verdensorganisasjonen for immaterialrett. Den viktigste av disse er den såkalte Bern-konvensjonen om vern av kunstneriske og litterære verk, og senere internasjonale avtaler, bl.a. TRIPs – som er immaterialretts-delen av WTO-avtalen fra 1994. Senere WIPO-traktater fra 1996 gjelder opphavsmenn, og utøvende kunstnere og produsenter i fonogrammer. En viktig konvensjon i vår sammenheng er også Roma-konvensjonen til beskyttelse utøvende kunstnere, fonogramprodusenter og kringkastere fra 1961. Et sentralt moment her er at Roma-konvensjonen ikke gjelder ikke kringkasting ved tråd – dvs ulike former for sending og videreforsending i kabel.

Ut over dette har EU gjennom 1990-tallet og frem til 2001 vedtatt en rekke relevante direktiver som også gjelder for Island og Norge gjennom EØS-avtalen. Så også her er de nordiske land underlagt samme rettslige regime – et regime som vi sin tid hadde stor innflytelse på. Det hadde sin bakgrunn bl.a. i Nordsat-prosjektet; der var det jo knapt

noen problemstilling knyttet til bruk av satellitt – eller videresending – som ikke var utredet. Erfaringene fra samarbeidet kom til å prege arbeidet i europarådet, og også flere av EU-direktivene. Det er i dette forum verken nødvendig eller ønskelig å gå inn i detaljene – la oss holde oss til hovedlinjene.

Det første utgangspunkt jeg vil nevne er følgende: Kringkasting, eller annen overføring av program til allmennheten ved tråd eller trådløst, er en *eksklusiv rett for opphavsmannen*. Det vil si at den opprinnelige sending – som alltid vil være en sending til allmennheten – må klareres med rettighetshaverne. Den som forestår sendingen må erverve de nødvendige rettighetene.

Dersom videresendingen i kabel skjer til en allmennhet, kreves det også tillatelse fra rettighetshaverne, dvs fra opphavsmenn, utøvere og fra den opprinnelige kringkaster. Det er visse ulikheter mellom de nordiske land hvor grensene trekkes for når videresendingen skjer til en allmennhet. Som eksempel kan nevnes at det i Norge er fastsatt en grense – etter voldgift – på 25 husholdninger. Videresending over eter – dvs. trådløst – vil alltid være til en allmennhet – og krever altså alltid klarering.

Så kan man spørre seg: hvorfor kan ikke det opprinnelige sendeselskap allerede ved utsendelsen skaffe seg rettighetene til viderespredning?

I prinsippet er det intet i veien for dette. Det er også det som skjer i de fleste kommersielle kanaler: de kjøper rettigheter for det territoriet de vil sende til, med unntak for videresendingsrett for musikk, som må klareres i det land viderespredningen skjer etter de ordninger som har vært gjeldende fram til i dag.

Når det i realiteten er uaktuelt for *allmennkringkasterne* å sikre seg *videresendingsrett*, er det ikke minst fordi det vil være forbundet med betydelig økte kostnader å klarere rettigheter for inntil 20 millioner flere mottakere enn de i dag gjør. Det er også tvilsomt om attraktive program vil være tilgjengelige under en slik forutsetning – mange produsenter ønsker å selge til de enkelte land separat. I tillegg kommer det faktum at noen allmennkringkastere – som NRK – erverver senderrettigheter ved såkalt avtale-lisens (se nedenfor). En slik lov-støttet ordning for klarering av senderrettigheter gjelder bare innen landets eget territorium.

For våre formål er det, slik jeg ser det, i dag som den gang de første utredningene ble foretatt, slik at *løsningene må søkes i mottakerlandet*.

Løsninger i mottakerlandet

I den videre diskusjon holder jeg meg stadig til *samtidig og uendret* viderespredning – mao. ikke den type spredning som skjer i det svensk-finske samarbeid hvor det er utvalgte deler av de nasjonalt sendte programmene som spres i nabolandet. For disse sendingene skjer det en klarering for de aktuelle programmene.

Det spørsmålet som den nordiske utredning svarte på i 1984 var: hvilken lovgivning kan og bør vi ha for å legge til rette for enkel klarering av rettighetene, slik at videresending skjer? Følgende alternativer for tilrettelegging for viderespredning, gjennom lovgivningstiltak i mottakerlandet, ble lagt fram:

1. Tvangslisenser (eventuelt med nemnd) – dvs. at lovgiver ga bestemmelser som sikret retten til videresending – event. med en nemnd som kunne treffe avgjørelser om vederlagets størrelse. De internasjonale avtalene og traktatene åpner for muligheten for tvangsløsninger når det gjelder opphavsmenn, utøvere og produsenter, både i kabel

og til bruk av omformere/sendere over eter – når det gjelder kringkasterne kan de ikke tvinges til å akseptere videresending i bakkenett eller med satellitt.

2. Avtalelisenser (se nedenfor) – event. supplert med bestemmelser om mekling, eventuelt tvungen voldgift.

Av flere grunner har ingen av de nordiske land valgt direkte tvangs-løsninger, men har innført bestemmelser om såkalt *avtalelisens* for klarering av rettigheter for videresending. Det var også forslaget i den nordiske utredningen av 1984. Avtalelisens innebærer at den som skal stå for videresendingen – oftest kabel-eieren – kan sikre rettighetene ved å inngå avtale med en organisasjon i mottakerlandet som representerer en vesentlig del av rettighetshaverne i landet til den type verk som er aktuelle de aktuelle programmer. Denne avtalen gis ved lov virkning også for ikke-representerte rettighetshavere. Dette gir enkel klarering – og vederlag til rettighetshaverne.

I enkelte av våre land er det gitt regler om tvungen mekling, og dels for at partene kan bringe spørsmål om videresending (og vederlag) inn for avgjørelse i en egen nemnd dersom forhandlin gene strander. I noen land har denne nemnda mulighet for å treffe bindende avgjørelse om viderespredningen i kabel.

I alle de nordiske land har de forskjellige rettighetshavergrupper dannet organisasjoner som på deres vegne kan inngå avtaler om videresendinger av kringkastingsprogrammer. Disse organisasjonene var etablert før EU i 1995 bestemte at videresendingsrettigheter måtte forvaltes gjennom en felles-organisasjon. Avtaler som utløser avtalelisens lisens kan inngås for videresending både i kabel og i eter – dvs også for distribusjon i digitale bakkenett.

For *kringkasternes rett* til sine sendinger (den såkalte signalretten) gjelder imidlertid ingen avtalelisens-ordning. Kringkastings- (rundradio)selskapene må derfor som utgangspunkt godkjenne videresendingen, uansett måten den skjer på. Når det gjelder videresending i *kabel*, er det imidlertid også for kringkasternes rettigheter åpning for avgjørelse ved tvang – her er rettssituasjonen noe ulik i de nordiske land.

Som en følge av bestemmelsene i Roma-konvensjonen kan imidlertid ikke kringkasterne tvinges til å akseptere *trådløs* viderespredning, dvs videresending ved bruk av omformer eller ved digitalt bakkenett.

Tidligere var kringkastingselskapene svært restriktive mht til å inngå avtaler om trådløs videresending. Noe av bakgrunnen for dette var nok holdningen til programleverandører til de opprinnelige sendingene. De var negative til at selskapene skulle åpne opp for en type videresending de ikke var tvunget til å akseptere. Her har situasjonen utviklet seg raskt og i positiv retning mht. muligheter for videresending. Som vi skal høre i neste foredrag er sendeselskapene innstilt på å inngå avtaler når det gjelder egne rettigheter, og sa slik senderrettighetene for øvrig bli klarert gjennom de etablerte ordningene.

For å tydeliggjøre mitt poeng, kan vi vende tilbake til fig 7. og 8 om *langdistansefremføring*: fremføringen fra mottakelsen av signalet og frem til kabelanlegget er opphavsrettslig irrelevant – det som må klareres er videresendingen i kabelanlegget. Det gjelder også dersom en bruker en satellitt, såfremt det ikke skjer en (samtidig) sending til enkelt-husstander. Dersom også enkelthusstander skal kunne motta satellitt-signalene – noe som er fullt mulig å oppnå – må imidlertid bruken av satellitt klareres (av satellittoperatøren) i mottakerlandet både med den opprinnelige kringkaster, og rettighetshaverorganisasjonen i mottakerlandet.

(Langdistanse-fremføring vil for øvrig for alle praktiske formål alltid resultere i en videresending til en allmennhet – ellers vil det ikke være økonomi i et slikt opplegg. Økonomisk støtte til fremføring av signaler til områder som ikke ellers kan bære kostnader, har vært pekt på som en mulighet for å øke tilgangen, men er meg bekjent aldri realisert).

”Must Carry”-forpliktelser

En løsning for å sikre videresending av nabolands-program som er viktig i diskusjonen, og som finnes i kringkastingslovgivningen i noen land, er en forpliktelse for kabel-eiere til å videresende visse program- såkalt **”must-carry”**-bestemmelse. Dette er en form for ekspropriasjon av kapasitet i kabelen, og finnes hos flertallet av landene for de nasjonale allmennkringkastere.

Men dette er en løsning som også har møtt motstand. Ett argument er at man ikke kan pålegge noen å videresende et program hvis man ikke også kan garantere at rettighetene kan klareres. Ett annet er at en must-carry-bestemmelse som skulle omfatte alle nabolands-programmene ville utgjøre et for omfattende inngrep. Enkelte land har hjemmel for å pålegge videresending som går ut over det som rent faktisk er utnyttet. Vi skal senere i dag få beskrevet at det ved konsesjonstildelinger for distribusjon av digitalt bakkenett er sikret en viss kapasitet for videresending.

Oppsummering

Denne gjennomgangen har tatt sikte på gi de rettslige utgangspunktene. Etter min mening er de nær de samme som i 1984. Den utvikling som har skjedd har befestet rettighetshavernes posisjon i europeisk lovgivning, og har ryddet opp i en del forhold som gjelder satellitt og kabel. De nordiske lands rettslige ordninger er vel tilpasset de internasjonale krav.

Men om utgangspunktene rettslig sett i prinsipp er de samme, har det jo på det teknologiske området skjedd en revolusjon, som har gitt økte muligheter til spredning av nabolands-program.

Min konklusjon er at: *Systemer for rettighetsklarering for videresending er på plass – hvis de ønskes brukt.*

Noter

1. NU 1972: 7, fulgt opp i april 1974 (Naboland-TV – utredning av Nordisk teknisk TV-utvalg), og i slutt-rapporten ”TV över grenserna”, NU 1974:19.
2. Nordisk radio och television via satellit, NU serien A 1977:7
3. Nordisk radio och television via satellit NU serien A 1979:4
4. Nordisk radio- och TV- samt telesamarbete via satellit. NU 1984:8
5. NU 1983: 12 Nabolands-tv i kabel
6. Se f.eks den norske utredning Nabolands-tv i kabel, NOU 1984:25
7. Rapport fra Nordisk ministerråd til de nordiske statsministre februar 1994
8. Nordisk råd rek 24.2006

Adgang til nabolandskanaler i Norden

Advokat ANN GREW PFEIFFER
UBO sekretariatet v/Lassen Ricard

Adgang til nabolandskanaler i Norden er utroligt vigtigt af flere årsager, såsom fx sprogforståelse og kulturudveksling de nordiske lande i mellem. Jeg har selv lært både svensk og norsk, fordi jeg i min barndom havde mulighed for at se SVT og NRK, hvilket nu er til stor gavn for mig i forbindelse med mit arbejde i UBO sekretariatet. Denne artikel beskriver, hvordan tv-distributører i Norden nemt og billigt kan få klareret alle rettigheder til videreudsendelse af de nordiske nabolandskanaler. Artiklen giver en kort introduktion til de forskellige platforme, hvor kanalerne kan videreudsendes, samt et overblik over i hvilket omfang kanalerne rent faktisk videreudsendes i dag, dvs. udbredelsen i de nordiske lande.

Artiklens konklusion er, at ophavsrettigheder ikke er til hinder for udbredelsen af de nordiske nabolandskanaler i Norden, og at tv-distributørerne nemt og hurtigt kan give de nordiske tv-seere og radiolyttere adgang til de nordiske nabolandskanaler.

Union of Broadcasting Organisations

UBO står for Union of Broadcasting Organisations og er en fællesbetegnelse for fem sammenslutninger mellem en lang række radiofonier. For hvert nordisk land findes en særskilt organisation: UBOD for Danmark (herunder også Grønland og Færøerne), UBON for Norge, UBOS for Sverige, UBOI for Island og UBOF for Finland. UBO dækker således hele Norden.

UBOD blev etableret i 1985 af DR, SVT, NRK, ARD og ZDF. Herefter kom UBOS til i 1991, UBON i 1992, UBOI i 2000 og UBOF i 2007.

UBO varetager de deltagende radiofoniers rettigheder i henhold til de nordiske ophavsretslove vedrørende samtidig og uændret videreudsendelse af deres tv- og radiokanaler. UBO varetog i starten kun medlemmernes rettigheder i forbindelse med kabelvidereudsendelse, men efterfølgende er også medlemmernes rettigheder til kompensation for privatkopiering samt andre former for videreudsendelse af tv- og radiokanaler blevet omfattet af samarbejdet.

UBO administreres i det daglige af advokatfirmaet Lassen Ricard i København, som har været sekretariat for UBOD siden etableringen af UBOD i 1985.

UBO's medlemmer er hovedsageligt public service radiofonier eller radiofonier, som udsender brede, almene reklamefinansierede kanaler, som henvender sig til seerne

i deres eget hjemland. Desuden repræsenterer UBO en lang række etniske kanaler. UBO består af såkaldte kernemedlemmer samt associerede medlemmer. Førstnævnte mødes en gang om året og varetager også de associerede medlemmers interesser. Med undtagelse af enkelte variationer er kernemedlemmerne af de fem UBO organisationer de samme. Kernemedlemmerne er i alfabetisk rækkefølge følgende radiofonier (hjemland anført i parentes):

ARD (herunder alle de regionale tyske radiofonier som fx NDR og WDR) (Tyskland)
ARTE G.E.I.E. (Paneuropæisk)
DR (Danmark)
France Télévisions (Frankrig)
KNR (Grønland)
Kringvarp Føroya (Færøerne)
MTV3 (Finland)
NRK (Norge)
RAI (Italien)
RUV (Island)
TVE (Spanien)
SVT og UR (Sverige)
SR (Sverige)
TV 2|Danmark (Danmark)
TV2 (Norge)
TV4 (Sverige)
VG Media (som repræsenterer en lang række private tyske radiofonier som fx RTL, ProSieben og Sat.1) (Tyskland)
YLE (Finland)
ZDF (Tyskland)

På baggrund af formålet med Nordisk Kulturforum fokuserer dette indlæg på adgangen til de nordiske UBO medlemmers tv-kanaler (nordiske nabolandskanaler) i Norden.

Samarbejdet med forvaltningsselskaberne

I de nordiske landes ophavsretslove findes bestemmelser om aftalelicens for samtidig og uændret videreudsendelse af tv- og radiokanaler. Disse bestemmelser er stort set ens, og da jeg ikke her vil gå i juridiske detaljer, vil jeg blot kort opridse, hvad sådan aftalelicens indebærer. Til illustration heraf vil jeg benytte den danske ophavsretslovs bestemmelser herom, nemlig §§ 35 og 50.

Det følger af ophavsretsloven § 35 jf. § 50, at værker, som udsendes trådløst i radio eller fjernsyn, må videreudsendes samtidigt og uændret, såfremt den pågældende distributør har indgået en aftale herom med forvaltningsselskabet Copydan. Aftalelicensen indebærer, at distributøren inden for den indgåede aftales betingelser kan videreudsende alle værker, også selvom ophavsmændene til de pågældende værker ikke er medlem af Copydan.

Aftalelicensen omfatter ikke radiofoniernes rettigheder, både signalretten i henhold til ophavsretsloven § 69 og de erhvervede rettigheder, hvorfor distributøren skal have særskilt tilladelse fra radiofonien for lovligt at kunne videreudsende deres tv- eller radiokanaler. Denne særstilling for radiofonierne er i dag baseret på artikel 10 i satellit- og kabeldirektivet fra 1993¹ men var i henhold til den europæiske overenskomst om beskyttelse af tv-udsendelser² også gældende før direktivets implementering, da der var tvangslicens på området. Radiofoniernes særstilling er baggrunden for, at radiofonierne ikke er medlemmer af de nordiske forvaltningsselskaber og i stedet har valgt at stå sammen i UBO og dermed på bedst mulig vis varetage deres fælles interesser.

Med henblik på at lette distributørernes adgang til at videreudsende tv- og radiokanaler i Norden har UBOD, UBON, UBOS og UBOI indgået samarbejdsaftaler med de nationale forvaltningsselskaber i henholdsvis Danmark, Norge, Sverige og Island, dvs. Copydan, Norwaco, Copyswede og IHM.

Desværre er det trods langvarige forhandlinger endnu ikke lykkedes for UBOF at få en sådan samarbejdsaftale på plads med Kopiosto. Disse samarbejdsaftaler indebærer i store træk, at UBO og forvaltningsselskaberne agerer i fællesskab over for distributørerne, og at forvaltningsselskabet står for opkrævningen af et fælles vederlag, som dækker alle rettigheder. Dermed skal distributørerne kun indgå én aftale for at få tilladelse til samtidig og uændret videreudsendelse af de mange tv- og radiokanaler, som er omfattet af UBO. En enkelt aftale dækker således alle rettigheder. I modsætning hertil skal distributørerne for at få tilladelse til videreudsendelse af andre tv-kanaler, som ikke er omfattet af UBO, forhandle både med radiofonien og med forvaltningsselskabet.

Aftaler med tv-distributører

Som nævnt ovenfor indgår UBO sammen med de nationale forvaltningsselskaber fælles aftaler med tv-distributørerne, hvilket vil sige, at UBO sekretariatet sammen med forvaltningsselskaberne i henholdsvis Danmark, Norge, Sverige og Island forhandler vilkårene for videreudsendelse af tv- og radiokanaler omfattet af UBO med distributører som fx YouSee i Danmark, Com Hem i Sverige, Canal Digital i Norge og Skjarinn i Island.

Målet er, at alle tv-seere i Norden skal have adgang til de nordiske nabolandskanaler, og UBO sekretariatet og de nationale forvaltningsselskaber gør en stor indsats for at fremme penetrationen. Med henblik på at gøre kanalerne mere attraktive for distributørerne introducerede Copydan i samarbejde med UBOD en informationskampagne i 2006, og i 2009 vil dele af SVT's og NRK's programflader blive forsynet med danske undertekster for de danske seere. Norwaco og Copyswede er sammen med UBON og UBOS i opstartsfasen med en henholdsvis norsk og svensk informationskampagne, og det er intentionen, at undertekster på svensk og norsk på de nordiske nabolandskanaler skal introduceres i henholdsvis Sverige og Norge, når projektet med undertekster i Danmark er godt i gang. (Se mere om informationskampagnen i Danmark og danske undertekster i Jacob Hedebrinks kapitel).

Aftaleforhandlingerne med de nordiske tv-distributører kan være meget komplicerede og langvarige, og især når det kommer til vederlagets størrelse, er der ofte uenighed mellem parterne. I sådanne tilfælde, hvor der har været uenighed om vilkårene, har Ophavsretslicensnævnet i Danmark og Kabeltvistnemnda i Norge været til stor hjælp, da disse nævn har kompetence til at fastsætte vilkårene i langt de fleste tilfælde, og især

fordi nævnenes medlemmer typisk har forstand på de omtvistede spørgsmål. I Sverige findes desværre ikke et sådant nævn.

Det er distributørerne, som har nøglen – det er dem, der bestemmer hvilke kanaler, deres kunder kan se, og det er derfor også dem, der skal påvirkes i den rigtige retning for at øge penetrationen af de nordiske nabolandskanaler i Norden. Som det vil fremgå nedenfor, har langt de fleste danske tv-seere adgang til de nordiske nabolandskanaler, og også de norske seere er forholdsvist godt stillet, hvad dette angår. Men tv-seerne i Sverige og Finland har i langt mindre grad mulighed for at få adgang til disse kvalitetskanaler. Enhver form for politisk støtte til at fremme penetrationen af de nordiske nabolandskanaler er naturligvis velkommen.

Platforme

Da UBOD blev etableret i 1985 var der kun én platform for videreudsendelse af tv- og radiokanaler, analogt kabel-tv. Denne platform bestod af flere mindre fællesantenneanlæg, som nedtog tv- og radiosignaler fra overspill fra de jordbaserede sendere i nabolandene og videreudsendte disse via kabel til de tilsluttede husstande. Derudover havde de nationale teleselskaber etableret koaksialkabler – det såkaldte hybridnet – og via disse kabler videreudsendte teleselskaberne tv- og radiosignaler til deres kunder.

Mange nordiske husstande modtager stadig analogt kabel-tv, men i dag kan radio og tv også modtages på følgende måder:

- Digitalt kabel-tv
- IP-tv
- Web-tv
- Mobil-tv
- Satellit-tv
- DTT

Digitalt kabel-tv modtages via de samme kabler som analogt kabel-tv – tv-signalerne er blot digitale i stedet for analoge. Det er derfor som udgangspunkt nødvendigt at installere en digitalmodtager imellem kabel-tv-stikket og fjernsynet.

IP-tv er en anden form for digitalt kabel-tv, hvor tv-signaler transporteres frem til modtageren i et lukket netværk ved hjælp af Internet Protocol. IP-tv kræver ligesom digitalt kabel-tv som udgangspunkt installation af en digital tv-modtager. IP-tv kaldes i daglig tale også for bredbånds-tv, fiber-tv m.v. IP-tv er endnu ikke særlig udbredt i Norden, men antallet af husstande, som modtager IP-tv, er stigende. Udbydere af IP-tv samarbejder ofte med el-selskaber, idet el-selskaberne graver fiberkabler ned rundt omkring i Norden, og fiberkabler anvendes til telefoni, internet og tv. Som eksempel kan nævnes den største udbyder af IP-tv i Norden Lyse Tele i Norge, som er en del af el-selskabet Lyse Energi.

Web-tv er kort sagt tv over internettet, der er lukket i den forstand, at alene tv-distributørens kunder har adgang til tv-signalet. I modsætning til IP-tv kan web-tv modtages direkte over internettet på en computer med internetadgang, og det er altså typisk ikke nødvendigt at installere en digital tv-modtager. Web-tv kan derfor fx også anvendes i sommerhuset, da det eneste, det kræver, er et abonnement og internetadgang. Web-tv

begrænses territorielt ved hjælp af såkaldt geoblocking, og tjenesten kan derfor kun benyttes i det land, hvor abonnementet er købt. Web-tv er endnu kun meget lidt udbredt i Norden.

Mobil-tv er tv, som modtages på mobiltelefoner, og formentlig snart også på andre typer af håndholdte enheder. Mobil-tv er heller ikke så udbredt i Norden endnu.

Satellit-tv modtages med egen parabolantenne, og modtagelse af en lang række kanaler, herunder de nordiske nabolandskanaler, som er krypterede, kræver et abonnement hos en satellit-tv-distributør samt en set top boks og et smart card til at afkode tv-signalerne. Canal Digital og Viasat er de eneste to satellit-tv-distributører i Norden.

DTT (Digital Terrestrial Television) er tv, som modtages via det digitale jordbaserede sendenet.

De nordiske nabolandskanaler kan videreudsendes på alle disse platforme under UBO og forvaltningsselskabernes standardaftaler, hvis distributøren ønsker det.

Modtagelse af signalet

For at distributørerne kan videreudsende radio- og tv-kanaler, er det naturligvis afgørende, at de kan modtage og eventuelt dekryptere det signal, som skal videreudsendes. I praksis er der to måder, hvorpå signalet kan modtages med henblik på videreudsendelse – via satellit og via overspill fra DTT. Sidstnævnte har sine begrænsninger, idet overspill fra DTT er geografisk begrænset, og modtagelse via satellit er derfor den mest anvendte metode.

UBO's nordiske nabolandskanaler udsendes på satellit, og det er derfor muligt for distributører i hele Norden at videreudsende kanalerne. Signalet er imidlertid krypteret, og distributørerne skal derfor have et såkaldt smart card for at kunne dekryptere signalerne. Det kan de kun få ved aftale med satellitdistributøren. Det er vigtigt, at udgifterne til sådanne kort ikke er for høje, idet en for høj udgift hertil kan afholde distributørerne fra at videreudsende kanalerne. Som et eksempel kan nævnes, at Canal Digital i Norge kræver NOK 300.000 pr. år for et smart card til SVT HD. Dette beløb er klart prohibitivt, og medmindre signalet kunne modtages på anden vis, ville de norske distributører ikke have mulighed for at videreudsende SVT HD. UBO sekretariatet har i dette konkrete tilfælde indgået en aftale med Viasat, som leverer kort til blandt andet SVT HD til en rimelig pris.

Det har altså afgørende betydning for udbredelsen af de nordiske nabolandskanaler i Norden, at distributørerne kan få adgang til smart cards for en rimelig pris.

Danmark

Kabelvidereudsendelse

I Danmark er der 1,7 mio. husstande med kabel-tv (herunder også IP-tv og web-tv), og heraf modtager hovedparten SVT1, SVT2, svensk TV4, NRK1, og TV2 (Norge). De nordiske nabolandskanaler er ganske godt udbredt i Danmark, men penetrationen af især NRK's kanaler kunne forbedres, hvilket er sket for nylig ved, at NRK1 er kommet i YouSee's digitale grundpakke, der på sigt vil kunne give yderligere tilslutninger.

Trådløs videreudsendelse

Satellit-tv

På nuværende tidspunkt er der ingen nordiske nabolandskanaler på satellitplatformen, men UBOD og Copydan har indgået aftaler med Canal Digital og Viasat vedrørende Danmark, hvorfor disse tv-distributører nemt kan videreudsende de nordiske nabolandskanaler, hvis de ønsker det.

Mobil-tv

UBOD og Copydan har i dag indgået aftaler med tre teleoperatører, nemlig TDC, 3 og Sonofon. 3 distribuerer nordiske nabolandskanaler, dog kun SVT1 og SVT2. Aftalen med Sonofon er først indgået i 2008. Da aftalerne er på plads, kan disse distributører nemt videreudsende de nordiske nabolandskanaler, hvis de ønsker det.

DTT

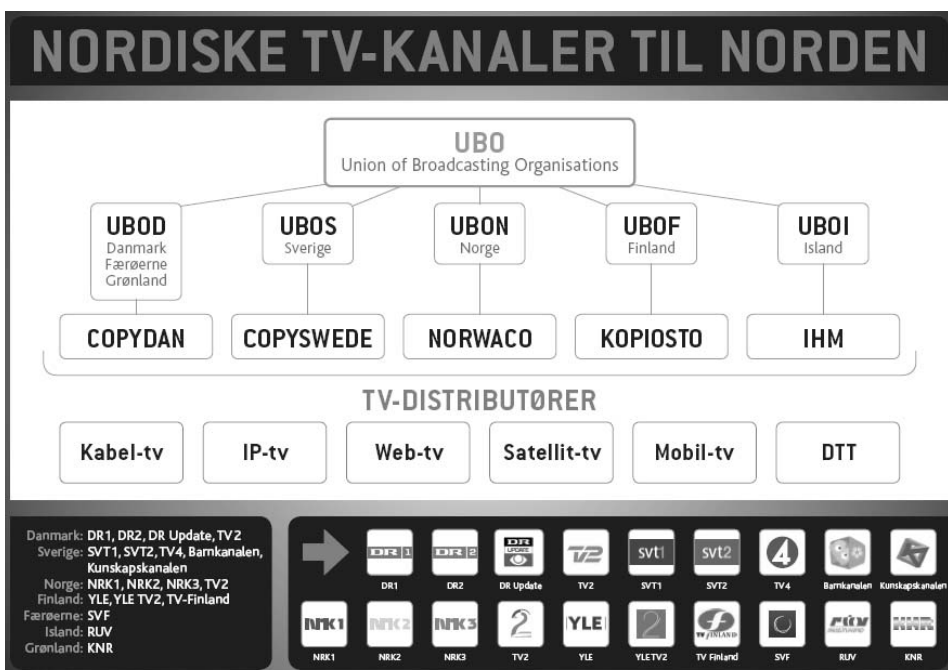
På nuværende tidspunkt er det kun DR og TV 2|Danmark, som udsender deres kanaler i DTT, men pr. 1. november 2009 vil Boxer videreudsende tv-kanaler i DTT-nettet. Boxer har indgået en aftale med UBOD og Copydan, og i henhold til denne aftale vil Boxer videreudsende nabolandskanaler, herunder fra Norge og fra Sverige. Da aftalen er på plads, kan Boxer nemt videreudsende flere nordiske nabolandskanaler, hvis de ønsker det.

Seertal

Seertal måles af Gallups tv-meter system og kan opgøres på mange forskellige måder. De to mest anvendte målemetoder er shares og reach. Altså andele og rækkevidde. Shares viser, hvor stor en andel en tv-kanal har haft af den totale sening over en bestemt tidsperiode, og reach viser, hvor mange mennesker der har set kanalen i en bestemt periode. Gallup ændrede i slutningen af 2007 den teknologi, som anvendes til at måle seertal, og denne ændring har medført, at blandt andet seertal for de svenske kanaler ikke har kunnet måles siden 3. kvartal 2007. De nedenfor oplyste shares er derfor for en periode på et år indtil 1. oktober 2007. Reach viser, hvor mange mennesker, der har set kanalen i mindst 15 minutter sammenhængende i første kvartal 2007.

Kanal	Share %	Reach 15 min. 3 mdr.
SVT1	0,17	632.000
SVT2	0,11	540.000
TV4	0,20	775.000
NRK1	0,02	22.000
TV2 (Norge)	0,10	542.000

Som det fremgår af tabellen ovenfor giver de to måder at opgøre tallene på vidt forskellige resultater. En share på fx 0,17% for SVT1 lyder ikke af meget, men det må i denne forbindelse bemærkes, at de danske kanaler har knap 88% af den totale andel af seningen, og alle de mange udenlandske og internationale kanaler har således til sammen kun godt 12% andel af seningen. Selv populære internationale kanaler som CNN og BBC Prime har fx shares på henholdsvis 0,07% og 0,24%. Desværre fokuserer tv-distributørerne ofte på de nordiske nabolandskanalers shares og påstår dermed, at kanalerne ikke er populære. Et så entydigt resultat må man dog være forsigtig med. Kigger man i stedet på

reach tal, kan man fx se, at 632.000 mennesker har set SVT1 i mindst et kvarter over en periode på 3 måneder. Penetration og sening hænger naturligvis sammen – det er svært at se en kanal, som man ikke har adgang til. De forholdsvist lave seertal til NRK1 hænger således også sammen med den noget begrænsede udbredelse af disse kanaler.

Færøerne og Grønland

UBOD omfatter også Færøerne og Grønland. På Færøerne modtager ca. 7.500 husstande DR1, DR2 og NRK1, og på Grønland modtager ca. 3.600 husstande DR1, DR2 og SVT1.

Norge

Kabelvidereudsendelse

I Norge er der godt 1 mio. husstande med kabel-tv (herunder også IP-tv og web-tv), og heraf modtager næsten alle, knap 1 mio. husstande, SVT1 og SVT2, ca. 680.000 husstande modtager TV4, 212.000 modtager DR1, 15.000 modtager DR2 og 23.000 modtager TV 2|Danmark. De svenske kanaler er altså godt udbredt på kabel-tv platformen i Norge, men penetrationen af især de danske kanaler kunne forbedres. Med henblik på at forbedre penetrationen af UBON kanaler er Norwaco påbegyndt arbejdet med en informationskampagne i Norge inspireret af informationsarbejdet i Danmark, jf. Jacob Hedebrinks kapitel.

Trådløs videreudsendelse

Satellit-tv

Der er endnu ingen aftaler med tv-distributører på satellitplatformen i Norge vedrørende videreudsendelse af nordiske nabolandskanaler. Der er dog en vis efterspørgsel

efter kanalerne, og UBON og Norwaco vil i samarbejde undersøge mulighederne for videreudsendelse på satellit.

Mobil-tv

Videreudsendelse til mobiltelefoner, mobil-tv, er endnu ikke kommet i gang i Norge, men det forventes at ske i 2009.

DTT

UBON og Norwaco har siden efteråret 2006 forhandlet med RiksTV vedrørende videreudsendelse af nordiske nabolandskanaler i DTT, men RiksTV har desværre endnu ikke valgt at placere en eller flere af disse kanaler i deres pakker. RiksTV har senest i starten af 2008 lovet UBON og Norwaco, at de vil videreudsende SVT1, SVT2 og DR1, så snart der er ledig kapacitet i nettet.

UBON og Norwaco har været glade for den støtte til de nordiske nabolandskanaler, som det norske Kultur- og Kirkedepartement har givet udtryk for, men desværre er der ikke et krav til videreudsendelse af nabolandskanaler i DTT i Norge, som der er i Danmark.

Seertal

Gallup i Norge måler ligesom i Danmark seertal på flere forskellige måder. De nedenfor oplyste shares er for 2007, og reach viser, hvor mange mennesker, der har set kanalen i mindst 15 minutter sammenhængende i første kvartal 2007.

Kanal	Share %	Reach 15 min. 3 mdr.
SVT1	0,50	941.000
SVT2	0,30	828.000
TV4	0,30	539.000
DR1	–	43.000
TV 2 Danmark	–	21.000

I Norge har de nationale kanaler ca. 89% andel af seningen, og alle de mange udenlandske og internationale kanaler har således til sammen kun godt 11% andel af seningen. Selv populære internationale kanaler som CNN og BBC Prime har fx shares på henholdsvis 0,10% og 0,30%. Set i lyset heraf har de svenske kanaler en god andel af seningen, og reach tallene til de svenske kanaler er utroligt høje. Penetration og sening hænger som nævnt naturligvis sammen – det er svært at se en kanal, som man ikke har adgang til. De forholdsvis lave seertal til de danske kanaler hænger således også sammen med den noget begrænsede udbredelse af disse kanaler.

Sverige

Kabelvidereudsendelse

I Sverige er der ca. 2,4 mio. husstande med kabel-tv (herunder også IP-tv og web-tv), og heraf modtager ca. 355.000 husstande DR1, ca. 15.000 husstande modtager DR2, ca. 325.000 modtager TV 2|Danmark, ca. 59.000 modtager NRK1, ca. 4.000 modtager NRK2, ca. 25.000 modtager TV2 (Norge), ca. 8.500 modtager YLE1, ca. 11.000 modtager YLE2, ca. 16.000 modtager MTV3 og endelig modtager ca. 36.000 TVFinland.

Der distribueres således flere nordiske nabolandskanaler i Sverige, men kanalerne er langt mindre udbredt i Sverige end i Danmark og Norge. UBOS og Copyswede gør et stort stykke arbejde for at fremme penetrationen, men det er meget svært, da viljen til at videreudsende nordiske nabolandskanaler desværre er meget begrænset hos de svenske distributører. Copyswede og UBOS er, ligesom Norwaco og UBON, påbegyndt arbejdet med en informationskampagne i Sverige inspireret af informationsarbejdet i Danmark. Desuden er enhver støtte fra de svenske politikere, som kan fremme penetrationen, naturligvis meget velkommen og i øvrigt nødvendig, hvis de nordiske nabolandskanaler skal være lige så udbredt i Sverige, som de er i Danmark og Norge.

Trådløs videreudsendelse

Satellit-tv

Der er endnu ingen aftaler med tv-distributører på satellitplatformen i Sverige vedrørende videreudsendelse af nordiske nabolandskanaler. Der er dog en vis efterspørgsel efter kanalerne, og UBOS og Copyswede vil i samarbejde undersøge mulighederne for videreudsendelse på satellit.

Mobil-tv

UBOS og Copyswede har i sommeren 2008 indgået en aftale med teleoperatøren 3 vedrørende mobil-tv. 3 har valgt at videreudsende DR1, DR2 og DR Update. Hvor mange af 3's kunder, der har tv-tjenesten vides endnu ikke.

DTT

Boxer videreudsender ingen nordiske nabolandskanaler på nuværende tidspunkt, og der er ej heller et krav til Boxer herom, som der er i Danmark. Desuden kræver udsendelse i DTT i Sverige en licens udstedt af Radio- og TV-verket. Copyswede og UBOS planlægger forskellige initiativer.

Seertal

MMS, Mediamätning i Skandinavien AB, måler seertal i Sverige. De nedenfor oplistede shares er for 2007, og reach viser, hvor mange mennesker der gennemsnitligt har set kanalen mindst 15 minutter sammenhængende **om ugen** i første kvartal 2007. MMS har desværre ikke kunnet levere tal, som svarer til de ovenfor opgivne for Danmark og Norge.

Kanal	Share %	Reach 15 min. pr. uge
DR1	0,20	128.000
TV 2 Danmark	0,10	62.000
YLE1	0,10	27.000
NRK1	0,10	32.000
NRK2	–	5.000
TV2 (Norge)	–	–

I Sverige har de nationale kanaler ca. 89% andel af seningen, og alle de mange udenlandske og internationale kanaler har således til sammen kun godt 11% andel af seningen. Selv populære internationale kanaler som CNN og BBC Prime har fx begge en share på 0,10%. Set i lyset heraf har de danske kanaler en god andel af seningen. Penetration og

sening hænger som nævnt naturligvis sammen – det er svært at se en kanal, som man ikke har adgang til. De forholdsvist lave seertal til de norske kanaler hænger således også sammen med den begrænsede udbredelse af disse kanaler.

Island

Kabelvidereudsendelse

Det har desværre ikke været muligt at finde oplysninger om, hvor mange kabel-tv husstande (herunder også IPTV og web-tv) der er i alt i Island. Det kan dog oplyses, at der er 15.000 husstande, som modtager DR1, DR2, SVT1, SVT2, NRK1 og NRK2.

Trådløs videreudsendelse

Der foreligger ingen aftaler om trådløs videreudsendelse af nordiske nabolandskanaler, og disse kanaler distribueres dermed ikke trådløst i Island.

Finland

Finland er det eneste nordiske land, hvor der endnu ikke er etableret et samarbejde mellem UBO og det nationale forvaltningsselskab Kopioisto. UBO startede forhandlingerne med Kopioisto allerede i 2005, og UBOF blev formelt etableret i 2007. UBOF har foreslået Kopioisto samarbejde på samme vilkår som i de andre nordiske lande tilpasset særlige finske forhold, men af helt uforståelige grunde er det ikke lykkedes at formå Kopioisto til at indgå en aftale. Det har givet skadet finnernes mulighed for adgang til nordiske kanaler. Det er svært for UBOF at forstå, hvorfor dette ikke kan lykkes, når samarbejdet fungerer så godt i de øvrige nordiske lande.

Konklusion

Ophavsrettigheder er ikke til hinder for videreudsendelse af nordiske nabolandskanaler i Norden, og de nordiske tv-distributører kan via én samlet aftale med de nationale forvaltningsselskaber og UBO få adgang til at videreudsende alle de nordiske nabolandskanaler samt mange flere UBO-kanaler. Aftaler indgås vedrørende alle eksisterende platforme, både i kabel og trådløst. Det er distributørerne, der er nøglen. De bestemmer i hvilket omfang, de nordiske nabolandskanaler kommer ud til de nordiske husstande. I dag er kanalerne særdeles godt udbredt i kabelnet i Danmark og også til en vis grad i Norge. Der er dog lang vej igen, især i Sverige og Finland, når målet er, at alle nordiske tv-husstande skal have adgang til de nordiske nabolandskanaler – og det er hér, vi håber på støtte fra de nordiske politikere.

Noter

1. Rådets direktiv af 27. september 1993 om samordning af visse bestemmelser vedrørende ophavsrettigheder og ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med radio- og tv-udsendelser via satellit og viderespredning pr. kabel (93/83)
2. European Agreement on the Protection of Television Broadcasts, CETS No.: 034, Strasbourg, 22.VI.1960

Nordvision

Styrket public service i Norden

GUNILLA OHLS

Ordförande, Nordvisionen

Nordvisionssamarbeidet har en lang og stolt historie. I år er det 50 år siden generaldirektørene fra DR, NRK, Sveriges Radio og YLE igangsatte et samarbeid på nyhetssiden, som siden har vokst til å omfatte flere sjangre. Samarbeidet ble formalisert i 1959, så i november 2009 feirer vi Nordvisions 50-års jubileum. RUV kom med som partner fra 1966, KVF fra 1985 og KNR fra 2007. I dag er det SVT som representerer Sverige i mediasamarbeidet, med UR som assosiert partner. Samarbeidet har siden starten hatt som målsetting å styrke det nordiske kulturfellesskap og gi det nordiske publikum tilgang til public service innhold av høy kvalitet.

Delte utfordringer aktualiserer samarbeid

De nordiske public service bolagene deler i dag de samme utfordringene: Digitalisering, økt konkurranse og en trangere økonomisk situasjon har gitt bolagene økte gevinster av å samarbeide. Sammen får man flere og bedre programmer – og man sparer penger når kostnadene fordeles på flere bolag.

Samarbeidet har også en misjon – og en visjon – av mer strategisk karakter: Å søke løsninger på utfordringene ved å være public service virksomhet i et stadig skiftende medielandskap.

Samarbeidets innhold

Nordvisionssamarbeidet hviler i dag på tre ben: Samproduksjon, utveksling og vitensdeling.

Bolagene *samproduserer* i alle sjangre – fra reportasjesamarbeid i enkeltstående faktaproduksjoner til storslåtte dramaserier. Samproduksjonene finansieres til dels av inntektene fra distribusjon av kanalene. Gjennom Nordvisionsfonden blir inntektene fra nabolands-seeing slik kanalisert tilbake til nye nordiske produksjoner.

Bolagene *utveksler* programmer og nyhetsinnslag med relevans for det nasjonale publikum i de enkelte land.

Vidensdeling er en viktig del av det nordiske samarbeid, både produsenter og fagmiljø har stor nytte av å diskutere utfordringer og løsninger på alt fra programutvikling til rettighetsproblematikk.

Én time nordisk tv hver dag

Av resultatet for Nordvisionssamarbeidet i 2007 ser vi at over 4.000 programmer og over 1.800 timer kommer det nordiske publikum til del gjennom samarbeidet.

Resultat 2007

Totalt	1.848 timer (4.231 program)
Samproduksjoner	1.020 timer (2.472 program)
Utveksling	828 timer (1.759 program)
+ Nyhetsinnslag	1.237

Helt konkret – hvert bolag sender i gjennomsnitt en time nordiske programmer hver dag, året rundt. Dette er tall vi er stolt av, og det er verdt å merke seg at resultatet er det største noensinne, og representerer en fordobling over de ti siste år. Det er også rekord for nyhetsutvekslingen, et resultat av daglige telefonmøter med alle fem land, hvor det tilbys nyhetsinnslag som kan være relevant for de andre.

Samarbeid i alle sjangre

Hvis vi bryter ned tallene for samproduksjoner i programsjanger ser vi også bredden i samarbeidet.

Resultat 2007

Programtimer generert av samproduksjoner, per sjanger:

Børn	147
Drama	440
Fakta	198
Kultur	46
Underholdning	69
Undervisning	111
Ung	9
Totalt	1.020 timer

Fire kategorier utmerker seg i omfang: Barn, Fakta, Undervisning og Drama. Disse danner et særskilt fokus for samarbeidet og er verdt å se nærmere på.

Barn i bildet!

Barneområdet er et viktig område med lange tradisjoner og stor suksess, hvilket skyldes en rekke faktorer:

Det går fint å versjonere barneprogrammer med tale i et språk barna forstår. Barneprodusentene arbeider ofte i reelle samproduksjoner – for eksempel i collections – hvor hvert land lager episoder i en serie drama eller dokumentarproduksjoner.

Både SVTB og NRKs nystartede barnekanal NRK Super har etablert seg godt i markedet. SVTB er suverent største kanal hva gjelder tilbudet til de minste barna. NRK Super har etter ti måneder oppnådd en dekning på 13 % i hele målgruppa (2-11 år) og NRK samler nesten halvparten av de minste seerne når barnetilbudet NRK1 telles med.

Når DRs barnekanal startes opp i 2009 sier det seg selv at behovet på samarbeid på dette området vokser ytterligere.

De nordiske land deler syn på barn og barndom: Det er barns egen virkelighet som står i fokus, med levende barn i bildet. Nærheten i både språk og tematikk er det viktigste konkurransefortrinn for SVT og NRKs barnekanaler mot internasjonale konkurrenter som Disney og Cartoon Network.

Nordvisions-bolagenes syn på barns deltakelse er også årsaken til at de valgte å gå ut av EBU's Junior MGP-samarbeid og i stedet produsere et eget MGP Nordic – med barns egenproduserte sanger og med fokus på lek over konkurranse. Hvert land arrangerer sin nasjonale MGP-finale. Den nordiske finalen, bestående av to vinnere fra hvert land, produseres på omgang mellom SVT, DR, NRK og YLE.

Når vi her kaller Melodi Grand Prix for en *reell samproduksjon* så betyr dette en produksjon hvor man ikke bare deler kostnader, men også samarbeider redaksjonelt og hvor alle bolag bidrar med kreative og produksjonsmessige ressurser.

Undervisning – mer enn skolefjernsyn

”Undervisnings-tv” er et klassisk public service område med lange tradisjoner, men innholdet i begrepet har endret seg mye.

Området spenner bredt, fra klassiske undervisningsprogram til bruk i språkundervisning eller naturfag – til dokumentarer og programserier om mennesker i ulike livssituasjoner, med titler som *Når eldre mister* og *Den perfekte skilsmisse*.

Området satser også på web – og alle bolagene har egne skoleportaler med tjenester tilpasset lærere og elevers behov.

Undervisningsområdet har dessuten arbeidet mye med nordiske redaksjoner: de reelle samproduksjonene: *Den perfekte skilsmisse* og *Nordiske Mand* ble hver laget av én nordisk redaksjon som sammen utviklet og produserte programseriene

Fakta – fra matprogrammer til gravende journalistikk

Faktaområdet har som nevnt stor utveksling av fakta-fritidsprogrammer som mat- og hageprogrammer. I tillegg blir det samprodusert på blant annet dokumentar- og kulturområdet.

Undersøkende journalistikk har et godt researchsamarbeid, hvor man både utvikler ideer og deler resultater. I tillegg til å være kostnadseffektivt er denne modell også god for programmenes innhold: flere og flere saker har et internasjonalt perspektiv som belyses bedre med eksempler fra flere land.

Blant de reelle samproduksjoner på faktaområdet vil vi fremheve samarbeidet om ”Polaråret”, hvor DR, SVT og NRK kan produsere materiale om klimasituasjonen i alle polarområder ved å dele verden mellom seg med hver sine reportasjereiser.

I ”Nordisk Forfatteratlas” har likeledes alle fem nordiske land bidratt til en nordisk webtjeneste med arkivklipp og materiale om over 100 nordiske forfattere.

Drama: nordisk identifikasjon og fascinasjon

Det nordiske dramasamarbeidet står bak svært vellykkede satsninger, og er kanskje den delen av samarbeidet med størst nedslagsfelt i Norden. I fjor ble 440 timer nordisk drama

sendt i prime time på Nordvisionsbolagenes kanaler. Det betyr 440 timer kvalitetsdrama fra nordisk virkelighet – på nordiske språk.

Dramasamarbeidet kan skryte av titler som: *Black Angels* (*Svartir Englar*) (RUV), *Forbrydelsen* (DR), *Gränsfall* (Svenska YLE), *Gynekologen i Askim* (SVT), *Happy Home* (YLE), *Himmelblå* (NRK), *Hunter* (NRK), *Höök* (SVT) og *Sommer* (DR). Mange av titlene dere ser her kjenner dere kanskje igjen fra tv-sofaen? Det som ikke er så kjent er at de alle sammen er samproduksjoner med to eller flere nordiske partnere.

For å gi dere et dypere innblikk i dramaområdet vil vi se nærmere på produksjonen av dramaserien *Ørnen*, en DR-produksjon med NRK, SVT og RUV som samprodusenter. Og ingen som kan gjøre dette bedre enn Sven Clausen, produsent på *Ørnen* og en rekke av DRs dramasuksesser de senere år.

Svend vil vise klipp fra serien og fortelle hvordan det nordiske samarbeidet ga et økonomisk løft til produksjonen. Dette gjorde det mulig å ikke bare gi det nordiske publikum en gjenkjennelse, gjennom bruk av skuespillere fra Norge, Sverige og Island. Det ga også muligheten for å styrke fascinasjonen for tv-seerne, med mange scener fra Norge, Sverige og Island og med storslåtte bilder fra våre nordiske landskap.

Samarbeidet gjorde ikke bare *Ørnen* mer gjenkjennelig og fascinerende, det ga også god mening å samarbeide om akkurat denne serien, siden tematikken er at moderne kriminalitet er grenseoverskridende.

Dette er også motivasjonen bak samarbeidet på andre områder: i dokumentarer, med problemstillinger som berører flere land – eller på barneområdet, der en konkurranse som MGP engasjerer barn over landegrensene.

Der det gir mening å samarbeide programmessig kommer det også de beste programmer ut av samarbeidet.

Nordvision styrker den nordiske identitetsfølelsen

Med basis i fremgangene i vårt femti år lange Nordvisions-samarbeid vil vi fortsette å utveksle og samprodusere programmer mellom public service bolagene i Norden. I tillegg vil vi samarbeide om nisjeinnhold og -kanaler, om tilbud på nett og om å sikre nordiske rettigheter og en nordisk utnyttelse av våre rikholdige arkiver.

Nordvision er et viktig verktøy for å styrke public service virksomheten i alle de nordiske land. Dette pragmatiske utgangspunkt for samarbeidet er også grunnlag for Nordvisions kulturpolitiske bidrag. Ved å sende utvalgte nordiske programmer med stor interesse for det enkelte lands befolkning gir Nordvisionsbolagene de nordiske tv-seere relevant informasjon og gode opplevelser – på de ulike nordiske språk.

Man kan hevde at *Norden* er et tydeligere begrep i festtaler og politiske samarbeidsavtaler enn i menigmanns bevissthet. Her spiller Nordvision en viktig rolle. Fortellingene fra de andre nordiske land gir oss innsikt i at vi deler både verdier og konflikter. Slik styrkes vår interesse for hverandre – og opplevelsen av at vi hører sammen.

Den språkpolitiska betydelsen av grannlands-tv

BIRGITTA LINDGREN

Språkrådet, Institutet för språk och folkminnen

Förstår vi varandra?

I den senaste stora undersökningen om grannspråksförståelse, som gjordes 2003 och som presenteras i en rapport under titeln *Håller språket ihop Norden?* (Delsing & Lundin Åkesson), har man undersökt hur gymnasieungdomar på olika orter runt om i Norden, alltså förutom Skandinavien även Finland, Åland, Island, och Färöarna, förstår de skandinaviska språken i talad och talad och skriven form.

Den här förståelseundersökningen kan jämföras med en 30 år äldre undersökning, som gjordes 1972, *Nabospråksförståelse i Skandinavien* (Maurud) och som gällde inkallade unga män från huvudstadsområdena i Danmark, Norge och Sverige.

Båda undersökningarna visar att det över lag är lättare att förstå grannspråken i skrift än i tal. Norrmännen är bäst i Skandinavien i båda undersökningarna. Om man ser till hela Norden så visar undersökningen från 2003 att färingarna totalt är sett bäst. Forskarna som gjort 2003 års undersökning, Lars Delsing och Katarina Lundin Åkesson, är försiktiga med att dra slutsatser om något har förändrats på dessa 30 år, eftersom de menar att det är svårt att i alla avseenden jämföra de två undersökningarna. De påstår inte att deras siffror visar en försämring, men det går att urskilja en sådan tendens. Och nog ser siffrorna speciellt för danskarnas del påfallande ut. Nedgången i deras förståelse av norska är särskilt anmärkningsvärd.

Tabell 1. *Språkförståelse i Norden*

	1972 da	2003 da	1972 sv	2003 sv	1972 no	2003 no
DK	–	–	6,13	3,41	7,90	4,64
SE	5,17	3,87	–	–	7,42	6,43
NO	8,33	6,62	9,10	8,05	–	–

Tabellen skall läsas så här: Maximalt värde 10. Danskar fick 6,13 poäng år 1972 i förståelse av svenska (talad och skriven) och 3,41 år 2003, de fick 7,90 poäng i förståelse av norska år 1972 och 4,64 poäng år 2003 etc. Tabellen bygger på tabell 6:4 i Delsing & Lundin Åkesson.

Ett annat märkligt resultat när det gäller danskar i 2003 års undersökning är att de köpenhamnska ungdomarna är sämre än sina kamrater i Århus på att förstå såväl norska

som svenska. Man kunde ju förvänta sig att den geografiska närheten till Sverige och möjligheten att se grannlands-tv skulle ge köpenhamnare ett försprång.

Tendensen till försämring över lag överensstämmer med vad många erfarna lärare berättar. Å andra sidan är som sagt inte testsituationen i de två undersökningarna helt identiska, så det är klokt att vara försiktig och inte stirra sig blind på siffrorna.

Tv:s roll

I den färska deklarationen om nordisk språkpolitik, som antogs av alla undervisningsministrar eller motsvarande 2006, ställs upp som ett av målen att alla nordbor skall kunna kommunicera med varandra, i första hand på ett skandinaviskt språk. Som en av de frågor som man pekar ut att man bör arbeta med för att uppnå målen är att Nordens samhällsbärande språk bör vara väl synliga i det offentliga livet, t.ex. i tv.

I undersökningen från 2003 om grannspråksförståelse har man frågat om deltagarnas tittande på grannlands-tv. Resultaten ser nedslående ut. Inte ens där det är enkelt att se på grannlands-tv uppvisas några högre siffror.

Tabell 2. Tittande på grannlands-tv

	DK	SE	NO
Århus	–	8,63	9,27
Köpenhamn	–	9,68	7,70
Malmö	14,72	–	2,34
Stockholm	2,47	–	2,36
Oslo	4,19	15,22	–
Bergen	6,25	10,07	–

Maximalt värde 25 poäng, vilket motsvarar en gång i veckan, medan 16,67 motsvarar en gång i månaden och 8,33 en gång om året. Tabellen bygger på tabell 5:2 i Delsing & Lundin Åkesson.

De här poängsiffrorna visar att det endast är Malmöungdomar och Osloungdomar som ser på grannlands-tv i någon högre grad, nästan en gång per månad. Undersökningen 1972 uppvisar ett högre grannlandstittande, i alla fall från danskt och norskt håll, medan de svenska ungdomarna så gott som aldrig tittade på grannlands-tv, vilket är helt naturligt, för 1972 kunde man inte se grannlands-tv i Stockholmsområdet, medan det gick bra i Köpenhamn och Oslo.

Teknikens roll

Teknikens utveckling kan ibland direkt motverka. Vi talar ju om tv, men man kan gott ändå nämna att på radiosidan så innebar koncentrationen till sändningar via FM-bandet till förbättrad ljudkvalitet, men den hade samtidigt nackdelen att mottagningsområdet begränsades. På samma sätt har utbyggnaden av televisionen, både i form av sändningstid och tillkomst av flera inhemska och utländska kanaler, medfört att man inte längre tycker sig ha behov av att söka sig till grannlandets tv för att det egna utbudet är för litet. I televisionens barndom i Norden såg många Malmöbor på dansk tv, eftersom svensk tv då knappt hade kommit i gång, och på samma sätt innebar den ännu senare starten för

norsk tv att norrmän tittade på svensk tv. Förmodligen finns det i Malmö och Oslo en mer eller mindre oavbruten tradition att se på grannlands-tv. Det tyder de två undersökningarna på som jag nämnde förut. Den traditionen måste vi ta till vara på.

Ibland hjälper det inte med ny teknik heller, nämligen om det saknas politisk vilja att utnyttja den. Det blev inget av förslaget om en nordisk radio- och tv-satellit (Nordsat) som lades fram på 1970-talet.

En lite sorglustig episod kan nämnas i sammanhanget. När satellitsändningarna började i Norden och kommersiella kanaler dök upp i rutan, så fanns det några bolag som verkligen uppträdde i sant nordisk anda. De hade t.ex. nyheter på omväxlande danska, norska och svenska. De textade eller dubbade utländska filmer och program antingen på danska, norska eller svenska. Vi som arbetade för nordisk språkförståelse jublade. Nu skulle svenska barn vänja sig vid att få Disneyfilmer på danska eller norska. Vi smidde planer på ett projekt som skulle undersöka hur detta skulle fungera. Jag ringde upp TV3:s kontor i Stockholm men hann inte mer än säga att jag noterat att det förekom såväl danska som norska förutom svenska i deras sändningar, förrän jag blev avbruten av en anställd som förklarade att det snart skulle vara slut med det. Inom kort skulle man dela upp TV3 i olika nationella sändningar, och svenska tv-tittare skulle inte längre ”beväras” med danska och norska. Hon lät så stolt att jag inte hade hjärta att framföra mina tankar. Förmodligen trodde hon att jag ringde för att klaga!

Det blev inget av det ursprungliga projektet, men Stig Örjan Ohlsson utarbetade i stället ett förslag 1993 om vad han kallar *en nordisk drömkanal* (Ohlsson 1993). Den skulle bestå av ett urval av program från de olika nationella programmen liksom egenproduktion. Programmen skulle textas med möjlighet att välja bort texten om man inte ville ha den. Kanalen skulle bekostas gemensamt av de nationella bolagen. Detta förslag kom som ni har märkt inte att förverkligas, lika lite som tidigare förslag.

Trots att t.ex. den dåvarande svenska statsministern Carl Bildt verkade intresserad av vidgat nordiskt tv-samarbete hände ingenting. Och trots ökade möjligheter med bl.a. digital-tv, så har ändå inte mycket hänt med våra möjligheter att se grannlands-tv. Lennart Bodström lade senare fram en utredning (Bodström) om ökade möjligheter att se norsk tv i Sverige. Inte heller det gav önskat resultat.

Kontakterna måste öka

I alla undersökningar och debatter om grannspråkförståelse påpekas det självklara att den förbättras ju mer man utsätts för grannspråken – ju fler kontakter man har, desto bättre förståelse. Grannlands-tv är en kontaktmöjlighet, som uppenbarligen kunde utnyttjas mer än i dag. Även om det fortfarande kan vara svårt i alla fall i Sverige på grund av krångliga avtal med kabelföretag, så kan man utnyttja sin dator och se en hel del via tv-kanalernas webbplatser. Ändå är det många som inte gör det. Varför? Det finns säkert flera svar. Grundproblemet ligger nog i att det i den allmänna debatten inte är naturligt i dag att ägna grannländerna någon större uppmärksamhet. Se på nyhetsrapporteringen om grannländer. Den är ganska mager. Ett presidentval i USA får mer uppmärksamhet än ett riksdagsval i grannlandet. Det är norrmän som ändå är bäst på grannlandsbevakning, och det är norrmän som är bäst på grannspråk!

Många gånger söker man inomspråkliga svar på brister i grannspråksförståelsen. Bl.a. framhålls att talad danska i dag är ännu obegripligare än tidigare, vidare att det är ett

problem att vi inte kommer överens om samma ord för nya företeelser, t.ex. *computer* i danska, *datamaskin* i norska och *dator* i svenska. Det är sant att talad danska förändrats och sannolikt är svårare att med en gång uppfatta för svenskar och norrmän. Och olika ord försvårar också. Men man får inte glömma att det är överkomliga svårigheter. Själv har jag upplevt en tusenhövdad svensk publik sjunga med i Kim Larsens sånger på danska under en konsert, vidare hur svenska studenter och forskare engagerade i det då mycket radikala Nordiska sommaruniversitetet på 1970-talet utan att knysta ivrigt läste vad ledande danska och norska ideologer hade att säga. Och det var inga enkla texter! Man ville förstå och då gjorde man det.

De flesta forskare är överens om att anledningarna till brister i förståelsen snarare ligger i attityder än i språket i sig. Tror man inte att grannlandet kan erbjuda något värdefullt, så blir intresset att försöka förstå något av språket där minimalt. Man har också en överdriven förväntan på att man omedelbart skall förstå allt på grannspråken och inser inte att man lär sig allteftersom man utsätts för språken. Man kan jämföra med engelska. Det lär vi oss genom att vi studerar det intensivt och metodiskt under hela vår skoltid, vilket för de flesta i dag innebär 12–13 år. Bara en bråkdel av denna tid ägnas i skolan åt grannspråken, ja en del säger att de inte alls fått någon undervisning i grannspråken. Vi vet att man inte alls behöver lägga ned särskilt mycket möda på att lära sig förstå grannspråken. De finns där, nästan gratis. Men man måste komma i kontakt med det. Våra kontakter över gränserna i dag i Norden är inte alls sämre eller färre än tidigare. Snarare är det tvärtom. Öresundsbron har exempelvis betytt mycket för både danskar och svenskar. Och aldrig någonsin har väl så många svenska ungdomar sökt sig till Norge för att arbeta i servicenäringen. Men på många områden står det illa till. Barn kan gå igenom skolan och aldrig komma i kontakt med grannspråken. Att få tag i en bok på grannspråken i en vanlig bokhandel i Stockholm är i dag helt omöjligt. Det går någorlunda i Köpenhamn. I Oslo går det utmärkt.

När det gäller tv brister det också som sagt. De lösningar som förslagits tidigare har lagt fram olika modeller: från en samlingskanal där en redaktion väljer ut det bästa, till frisläppande av alla kanaler. Personligen är jag övertygad om att det sista vore det bästa och egentligen det enklaste. Sedan skulle jag naturligtvis önska ännu mer tv-samarbete och tv-utbyte över gränserna. De som är skeptiska brukar framhålla att det knappast vore något vinst för nordisk kultur om vi fick se amerikanska tv-serier textade på grannspråken. Det låter bestickande, men jag håller inte med dem. Till och med det vore faktiskt en vinst och skulle medföra ökade kunskaper i grannspråken. Men givetvis skulle det mest lärorika vara att t.ex. för en svensk se ett danskt program textat på danska. Då ökar möjligheterna att förstå betydligt.

Det är dags nu

Förmodligen har vi aldrig haft bättre läge än i dag när det gäller att omsätta idén med att öka tillgången på grannlands-tv. Vi har nu en nordisk språkpolitisk deklaration som berörda ministrar har undertecknat och förpliktade att leva upp till. Nu gäller att alla som är intresserade av spridning av grannlands-tv är med och bevakar sitt område och för fram sina tankar. Skälen kan ju vara flera. Ett skäl är det som jag redan varit inne på – att ökad tillgång, helst total tillgång till grannlands-tv innebär möjlighet till bättre grannspråksförståelse. Ett annat skäl kan vara att en programproducent skulle utöka

tittarantalet flera gånger om. Ökad kontakt bidrar till ökad förståelse för samhället i grannländerna och vilja att samarbeta över gränserna. Det är en vinn-vinn-situation. Det är dags att bryta en ond cirkel: folk efterfrågar inte grannlands-tv, eftersom de inte är vana vid att se på grannlands-tv – de är inte vana vid grannlands-tv, eftersom det är svårt att få tillgång till grannlands-tv o.s.v. Det nyttar inte att vara pessimistisk och hänvisa till tidigare misslyckanden. Televisionen är för viktig för att glömmas bort i det nordiska samarbetet.

Litteratur

- Bodström, Lennart: *Grannlands-TV i kabelnät*. SOU 1997:68. Finns att ladda ned på www.regeringen.se/content/1/c4/09/83/fa466ef1.pdf
- Deklaration om nordisk språkpolitik*. Nordiska ministerrådet ANP 2007:746. Finns att ladda ned på www.norden.org/pub/kultur/kultur/sk/ANP2007746.pdf
- Delsing, Lars-Olof & Katarina Lundin Åkesson: *Håller språket ihop Norden? En forskningsrapport om ungdomars förståelse av danska, svenska och norska*. Nordiska ministerrådet, Köpenhamn, 2005 (TemaNord 2005:573). Finns att ladda ned på www.norden.org/pub/kultur/kultur/sk/TN2005573.pdf
- Maurud, Øivind: *Nabospråksförståelse i Skandinavien. En undersøkelse om gjensidig förståelse av tale- og skriftspråk i Danmark, Norge og Sverige*. Nordiska rådet, Stockholm, 1976 (Nordisk utredningsserie 13)
- Ohlsson, Stig Örjan: *Nordvisioner: Språkliga effekter av nordiska tevekanaler*. Nordisk språksekretariat, 1993 (Rapport 20/1993)

Nabolands-tv i dansk digitalt tv

ERIK NORDAHL SVENDSEN

Mediesekretariatet, Styrelsen for Bibliotek og Medier

DTT i Danmark

Distributionen af tv digitaliseres på alle platforme. På satellit er det sket for flere år siden, på kabel er det også forsøgt introduceret, men de færreste abonnenter har vist interesse. Når det terrestriske sendenet digitaliseres (DTT), fortsætter kabel tv da også med at distribuere signalerne analogt, så kunderne ikke mærker digitaliseringen. DTT platformen er kulturpolitisk interessant, fordi det er den eneste platform, der kræver en tilladelse eller koncession fra staten, og hvor det enkelte land derfor har reelle muligheder for at præge eller styre udbuddet af tv kanaler.

Danmark har valgt en dobbelt strategi med DTT. Først er public service (DR og TV 2/Danmark) sikret både plads, nemlig to multiplex eller MUX, og et tidsmæssigt forspring, idet DR's og TV 2's distributionsselskab, Digi-TV, startede med sin første MUX 1. april 2006.

Dernæst er fire MUX udbudt samlet til én privat "gatekeeper" eller distributør. Den grundlæggende betragtning var, at DTT ligner eller helst skal ligne "et fællesantenneanlæg i luften", hvilket betyder, at markedet snarere end staten bestemmer, hvilke kanaler, der skal distribueres. Must carry hensynet var jo allerede varetaget ved at public service fik to MUX. Ligesom en tv kanal ikke skal eller kan søge staten om at blive distribueret på satellit eller i kabel, skal den heller ikke søge om at komme med på DTT. Det er op til gatekeeperen at sammensætte sit udbud ved at træffe aftaler med tv-kanalerne. Hvis en kanal i forvejen er registreret i et EU-land, skal den ikke registreres på ny – ligesom den heller ikke skal ved kabel-distributionen – ellers skal den blot registreres, ikke have en tilladelse, hos Radio- og tv-nævnet i Danmark.

I et så markedsstyret system, hvor gatekeeperen blev valgt efter en skønhedskonkurrence, ligger den politiske indflydelse dels i de mindste-krav, der stilles til gatekeeper, og dels i de løfter, ansøgerne selv afgiver for at blive bedømt som den skønneste. Det var politisk bestemt (Bek. 1287), at konkurrencehensyn talte 50 %, programindhold 25 % og forretningsmodellen 25 % i skønhedskonkurrencen. Mindstekravene var bl.a. et mangfoldigt programudbud, hvilket betyder nyheder, underholdning, musik, sport, populærvidenskab (hver i mindst fem % af tiden på tværs af alle kanalerne), en kanal med lokale nyheder i syv områder, hvis den findes, og mindst en nabolandskanal, som kan variere i dele af landet – mere om nabolands-tv nedenfor. Det svenske Boxer, der blev udvalgt af Radio- og tv-nævnet i marts 2008, har desuden lovet to helt nye tv-kanaler, som ikke findes i Danmark nu. Små pakker, a la carte kanaler og lave priser var efterspurgt i Nævnets udbudsbetingelser, og også her lå Boxer godt.

Boxer blev udvalgt som gatekeeper blandt tre ansøgere. Boxer vandt bl.a. fordi de to andre ansøgere – svenske MTG/Visat og norske Telenor/Canal Digital – allerede er aktive på det danske marked for TV distribution. Konkurrencestyrelsen bidrog med denne vurdering til Nævnets afgørelse.

Figur 1. DTT i Danmark 2006-2010

	MUX 1	MUX 2	MUX 3	MUX 4	MUX 5	MUX 6
Model	Public Service (free on air)		Gatekeeper (Boxer) vælger kanaler (privat betalings-tv)			
Kanaler eller programmer	DR + TV 2 + Græsrods tv	DR + Folketings kanal	• Nabolands-TV, Lokale nyheder • Nyheder, sport, underholdning, holdning, musik, populær-videnskab (m.v.) • 29 sdtv-kanaler			Mobil TV DVB-H
start	2006	2009	2009	2009	2009	2010

Note: MUX 7 og 8 er ”Innovationsreserve” efter 2010, inden 2015.

Bemærk to forhold i den danske DTT-model, skønt de intet har at gøre med nabolands-tv. For det første har BOXER valgt at satse på mobil tv ved at afsætte en hel MUX til DVB-H fra 2010. I den forbindelse skal DR tilbydes 15 % kapacitet, andre private 35 % og BOXER må bruge 50 % selv. For det andet har ikke kommercielt Græsrods-tv fået plads i public service’s MUX 1. Sendetiden kl. 21-17 (20 timer i døgnet) sættes af til deling mellem ikke-kommercielt lokal-tv i otte regioner og til landsdækkende, ikke kommercielt interesse-tv.

Nabolands-tv i Danmark

Danmark fik først sit TV 2 i 1988, og ikke mindst før den tid var adgangen til svensk og tysk tv vigtig som supplement eller alternativ til DR’s ene kanal. Selvom det kun var tilladt at nedtage overspils-tv direkte fra æteren, og ikke tilladt at føre kabler over kommunegrænsen (!), kunne 42 % af danskerne modtage svensk TV og 30 % tysk TV (8 % begge dele), mens forsvindende 2 % kunne se norsk tv i 1984. Og nabolands-tv blev virkelig brugt. Når svensk tv alene var alternativet, havde svensk tv en share på 17 % af seertiden, når det var tysk tv alene, var den tyske share 29 %, og hos den lille gruppe, der have både svensk og tysk tv, var den svenske share kun 5 %, og den tyske var 23 %. Undersøgelsen i 1984 viste også det lidt nedslående for en nordisk kultur tankegang, at det hovedsageligt var amerikanske film og serier samt sport, seerne fandt på nabolandskanalerne.¹ Siden er flere nationale og udenlandske tv-kanaler blevet en del af danskernes tv-tilbud, og nabolands-tv har tabt i kvantitativ betydning, hvilket allerede fremgik af en oversigt i 1991². Nabolandskanalerne havde således deres største betydning, da danskerne havde for lidt tv, især for lidt fiktion og sport. I dag må det vurderes, at Nordvisionen er en mindst lige så vigtig kilde til at se nordiske programmer, som nabolandskanalerne er.³

For 2008 fremgår penetrationen for de vigtigste nabolandskanaler af Tabel 1. Penetrationen sker både som traditionelt spilover og – særligt for norsk tv – via kabelfremføring.

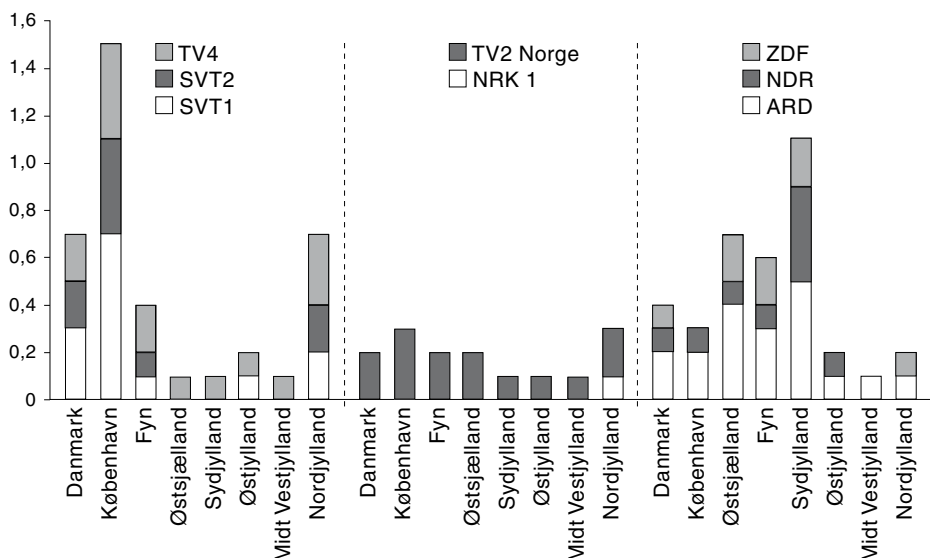
Tabel 1. Penetration for nabolandskanaler i Danmark, 2008

Svenske kanaler		Norske kanaler		Tyske kanaler	
SVT 1	47 %	NRK 1	37 %	ARD	48 %
SVT 2	44 %	NRK 2	27 %	ZDF	48 %
TV 4	44 %	TV 2 Norge	30 %	NDR	36 %

Kilde: Gallups Annual Survey, uge 14-26 2008.

Naboerne er ikke lige tæt på alle dele af Danmark, og derfor er der store regionale forskelle i brugen af nabolands-tv. Figur 2 viser andelen af seertiden (share pct.) for henholdsvis svenske, norske og tyske nabolandskanaler i 2006, som er det seneste år, nabolands-kanalerne er blevet målt i Gallups TV-Metersystem:

Figur 2. Share for nabolands-tv i Danmark og dets regioner (2006)

Brugen af svensk tv ligger nogenlunde jævnt på de tre kanaler SVT 1, SVT 2 og TV 4, og geografisk er det næsten kun i København og Nordjylland. Brugen af norsk tv var i 2006 næsten kun TV 2 Norge, fordi TDC-Kabel de fleste steder ikke bragte NRK. Tysk TV, som i målingen kun består af de tre public service kanaler ARD (størst), ZDF og NRD, ses mest i Syddjælland, på Fyn, det sydlige Sjælland og Lolland-Falster.

Politisk krav om nabolands-tv i DTT

I den danske tv-tradition var således en solid baggrund for, at mediepolitikkerne dels forlangte, Gatekeeperen skulle bringe nabolands-tv, dels tillod, det kunne være forskellige kanaler i dele af landet. Det blev udtrykt således i den mediepolitiske tillægsaftale (Beslutningspapir 11. juni 2007): "Aftalepartierne er enige om, at gatekeeper ... skal stilles over for et krav om at udsende mindst én nabolands-kanal, der kan variere fra landsdel til landsdel". Den konkrete forklaring på, at nabolands-tv, og da særligt nordisk

tv, kom med i kravene til gatekeeperen, skal formentlig søges i, at den fireårige medie-politiske aftale (2007-2010) er en bred aftale, hvor alle partierne i folketinget undtagen det venstreorienterede Enhedslisten er med. Socialdemokraterne, som er i opposition, men altså med i medieaftalen, er traditionelt et nordisk orienteret parti.

Efter den politiske aftale overdrages det den uafhængige myndighed Radio- og tv-nævnet at gennemføre udbuddet som skønhedskonkurrence, jf. ovenfor. Overdragelsen sker ved at Kulturministeriet udsteder en bekendtgørelse med detaljerede retningslinjer for udbuddet. Her bliver nabolands-tv nærmere defineret:

Ved "nabolands-kanaler" forstås i denne bekendtgørelse public service-kanaler eller brede reklamefinansierede kanaler fra Danmarks nærmeste nabolande: Sverige, Norge og Tyskland.

Der er ikke tvivl om public service kanalerne, de er alle nævnt i oversigten i Fig. 2. Fra Norge og Sverige er der næppe heller andre "brede reklamefinansierede kanaler" end TV 2/Norge og TV 4/Sverige. Men fra Tyskland kan tænkes flere kandidater.

Boxers tilbud

Boxer har endnu ikke offentliggjort indholdet af sine pakker, men har oplyst til denne artikel, at Boxer forventer at tilbyde tre nabolandskanaler i hele landet. Det er endnu ikke afgjort, hvilke kanaler, der bliver tale om.

Afsluttende kan det konstateres, at Danmark er gået lidt anderledes til værks med DTT end de øvrige nordiske lande. Først og fremmest ved at påbyde nabolands-tv i DTT, hvilket ikke er krævet andre steder, dernæst ved at give nationale public service stationer kontrol med egne MUX, og til gengæld overlade det helt til gatekeeperen at vælge sine kanaler, herunder hvilke nabolandskanaler, indenfor brede rammer om et mangfoldigt programudbud.

Noter

1. DRs undersøgelse af nabolandsseningen i januar 1984 er omtalt i Nordahl Svendsen (1984 og 1985) og i Sepstrup (1994)
2. Se Nordahl Svendsen (1991).
3. I 2006 brugte danskerne i gns. 6-7 timer på et år på at se programmer fra de andre nordiske lande på DR 1 plus DR 2, hvilket i praksis betyder programmer formidlet via Nordvision (TV 2 er ikke med i Nordvision). Danskerne brugte samme år 4-5 timer på at se SVT 1, SVT 2 og NRK i alt. Nordvisionen er således en større kilde til nordiske programmer end nabolands-tv, især når det betænkes, at film og sport formentlig fortsat fylder godt i nabolands-seningen. Kilde: TNS Gallups tv-meter. Det fremgår ikke af det danske tv-meter, hvilke programmer, danskerne så på nabolandskanalerne; det vil kræve programlogs fra kanalerne. Et sådant, interessant projekt kunne gennemføres af de nordiske radiofoniers forskningsafdelinger.

Litteratur

- Nordahl Svendsen, Erik (1984): TV sening over grænserne – og i fremtiden, ss. 76-83 in: O. Linné m.fl. (red.): *Medieforskning i Danmarks Radio 1984* (Rapport 6B/84)
- Nordahl Svendsen, Erik (1985): TV sening over grænserne – og i fremtiden, ss. 112-129 in: F. Hansen m.fl. (red.): *På vej mod TV-reklame i Danmark*, Civiløkonomernes forlag, København 1985
- Nordahl Svendsen, Erik (1991): Forbrug af nordisk nabolands-TV, in: *Nordicom-Information*, nr. 2, 1991 (ss. 38-41)
- Sepstrup, Preben *TV i kulturhistorisk perspektiv* (ss. 144-152), Nordisk kulturinstitut/Klim, Århus 1994

Beslutningspapir tiltrådt af partierne bag medieaftale 2007-2010 d. 11. juni 2007 – Retningslinier for udbud af digitalt tv mv. <http://www.kum.dk/sw75841.asp>
Bekendtgørelse om Radio- og tv-nævnets udbud af jordbaserede digitale tv-sendemuligheder, Bekendtgørelse nr. 1287, 8. november 2007

Mulige initiativer for at øge tilgængeligheden af nabolandskanaler

JACOB HEDEBRINK

P. 47-53

Dessvärre finns detta kapitel inte som pdf.
Vänligen kontakta Nordicom eller ditt bibliotek för att få tillgång till kapitlet.

Den kulturpolitiske betydning af Nabolands-tv

MOGENS JENSEN

Formand for Nordisk Råds Kultur- og uddannelsesudvalg

Nordisk samarbejde er vigtigt

Det er helt klart at jeg ikke synes man kan besvare spørgsmålet om den kulturpolitiske vigtighed af nabolands-tv, uden også sat svare på spørgsmålet om hvorvidt nordisk samarbejde i det hele taget er vigtigt, fordi de to ting hænger sammen. Hvis nordisk samarbejde, nordisk samforståelse er vigtig, så er nabolands-tv også vigtig. De to ting hører sammen. Jeg tror de fleste af os politikere der kommer fra de nationale parlamenter rundt omkring i de nordiske lande og selvstyreområder, vi finder jo selvfølgelig at det nordiske samarbejde er utroligt vigtigt. At vi er fem lande, tre selvstyreområder som rent faktisk er i stand til at samarbejde, som er i stand til at forstå hinanden, og egentligt ligner hinanden så meget på vores samfundsopbygning at det at udveksle ideer og konkrete politiske forslag – eller for den sags skyld initiativer – det er ligetil, og det foregår. At vi fem lande og tre selvstyreområder, selvom vi er så små hver for sig, rent faktisk har mulighed for at sætte en dagsorden, både i Europa men også ude omkring i verden, hvis vi står sammen i stedet for at stå alene, det har for os utrolig stor betydning. Og har vi eksempler på det? Ja, det har vi.

Det første eksempel er jo det vi kan kalde velfærdssamfundet. Man taler om den skandinaviske velfærdsmodel, og det handler jo om at vi har opbygget vores samfund på mange måder fælles. Fælles finansieret velfærd, uddannelse, transportsystemer, sundhed – der er vi meget ens. Det er en model vi sådan set forsvare sammen i Europa og ude i verden. Man taler også om den nordiske kulturmodel, der er lavet et stort forskningsprojekt omkring kulturen og kulturpolitikens udvikling i Norden, og der kan man direkte udlede en fælles nordisk kulturmodel, der blandt andet indebærer en stærk offentlig støtte til kunst og kultur. Det er gældende for alle lande at vi er små sprogområder, derfor er der stor offentlig støtte til kunst og kultur. Der gælder et armslængde princip, altså adskillelsen mellem de politiske beslutningstagere og så den kunst der bliver fremmet. Det er også unikt for de nordiske lande, der har vi et fælles udgangspunkt, som vi forsvare i Europa og ude omkring i verden.

Man kan også tage hele public service begrebet, public service definitionen har vi egentlig i de nordiske lande en meget ens udgave af. Så fælles er det unikt for den nordlige del af Europa og vores område, at det er public service medier der dominerer mediebilledet. Modsat størstedelen af Europa i øvrigt, hvor det er kommercielt tv der dominerer. Så der er altså en lang række fælles træk hvor vi kan sige: ja, det nordiske

samarbejde er vigtigt, det nordiske samarbejde er muligt og det har ikke kunne lade sig gøre, denne her udveksling af ideer, det her samspil har jo ikke kunnet lade sig gøre hvis ikke vi kunne hinandens sprog, hvis ikke vi umiddelbart kunne gøre os forståelige overfor hinanden.

Som vi har hørt her i dag så er der i hvert fald tre hovedting der betyder noget for den fælles sprogforståelse landene imellem: Det er skolen, hvor vi lærer hinandens sprog i skolen, det er bøger, litteratur der er tilgængelig på vores biblioteker rundt omkring i de nordiske lande, og endeligt blev der peget på tv og film – her lærer vi også hinandens sprog og vi lærer om hinandens samfundsopbygning. Jeg vil også sige for mit eget vedkommende, jeg tror næsten at jeg kan sige for den første sang jeg lærte at synge fra tv, den gik sådan her: *Här kommer Pippi Langströmp tjulla hey tjulla hey tjulla hop-sa-sa* – og det var altså før jeg lærte en dansk sang, i hvert fald udfra tv-mediet.

Jeg tror det er vores nordiske samarbejdsminister i Danmark Bertel Haarder der har sagt – han siger det i den folder I har fået delt rundt dér: Pippi Langstrømpe og Matador har betydet meget mere for den fælles nordiske sprogforståelse, end alle Nordisk Råds sessioner tilsammen. Det passer selvfølgelig ikke vil vi sige os i Nordisk Råd, men der er ingen tvivl om at tv har kæmpe betydning. Det vi kan se hinandens tv-kanaler har en kæmpe betydning, også for den fælles sprogforståelse. Det har vi også bygget stærke systemer op omkring, vi har hørt det her i dag. Dels er der Nordvisions samarbejde, hvor vi har set eksempler her på Ørnen hvor det er direkte samproduktioner der gør, at vi får forskellige landes sprog, skuespillere og geografi ind i filmene.

Vi kender det også fra Nordisk Film og TV Fond som også er et program under Nordisk Råd, vi samproducerer film og også der i øvrigt tv-produktioner. Så vi har en række instrumenter til at fremme muligheden for at vise vores... lave samproduktioner, det er den ene vej at gå. Den anden er at vi også har adgang til uhindret at se hinandens kanaler, og det er jo det hele seminariet her handler om: hvordan kan vi styrke det.

Jeg lagde mærke til at sening af nabolands-tv faktisk har været stigende, der var rekord i 2006. Så det er jo ikke sådan at vi har et helt dårligt udgangspunkt selvom cifrene er små, men det skal jeg vende tilbage til.

Nordiskt TV-samarbejde og politisk vilja

Jeg føler og mener der er en kæmpe energi og synergi forbundet med det fælles nordiske samarbejde også når det gælder udveksling af tv-kanaler. Det er sproget, det er den fælles nordiske samfundsforståelse og det kræver at der på tv-området er et stærkt samarbejde. Så er der nogen der siger: Jamen, der er ikke så stor efterspørgsel på nabolands-tv, og nu fik vi ikke tallene her sådan direkte, det fremgik jo også tydeligt her – ja, cifrene er små, men hvad sammenligner vi så med? Hvis vi sammenligner med CNN, hvis vi sammenligner med Animal Planet, hvis vi sammenligner med nogle af de dér niche-kanaler, ja så står nabolandskanalerne faktisk stærkere, eller i hvert fald på niveau. BBC World alle de dér som man har travlt med at putte ind i vores pakker, der kan nabolands-tv altså konkurrere. Så det er ikke set sådan i dét lys, at der ikke er en efterspørgsel efter nabolands-tv. Det handler faktisk om den politiske vilje.

I Nordisk Råd har vi arbejdet i mange år med det spørgsmål. Der har været mange modeller for hvordan man skulle forsøge at styrke det nordiske tv samarbejde. Der har i flere år været arbejdet på at etablere en nordisk tv kanal. Altså kunne man lave en

tv-kanal per satellit, hvor hele programfladen var samstykket af fælles nordiske public service kanaler. Det var en meget dyr løsning som man ikke var villig til at gennemføre – i hvert fald ikke politisk. Det har også været diskuteret om der var mulighed for at lave en fælles nordisk must carry kanal rundt omkring i de enkelte lande, og det har der indtil videre ikke været politisk vilje til. Men nu ser jeg – særligt med digitaliseringen af tv – at der kan skabes en mulighed for at der kan ske noget politisk. Det er også fortsat vores klare mål i Nordisk Råds Kultur- og Uddannelsesudvalg at kan vi være med til at påvirke situationen i de nationale parlamenter og regeringer derhen at vi får sat det her spørgsmål på dagsordenen, og faktisk får skabt politisk vilje til det samme som der er sket i Danmark, at man lovgiver omkring at nabolands kanaler skal indgå i udbuddet på de forskellige platforme. Nu er det i første omgang DTT i Danmark hvor vi fik det forhandlet igennem, som Erik var inde på det, at der skal indgå én nabolandskanal.

Jeg kan sige at vi var en række partier, som ønskede flere nabolandskanaler – eller vi ønskede tre nabolandskanaler – at det skulle være sikret. Men i de politiske forhandlinger, der var der nogle politiske modparter der ikke syntes at man overhovedet skulle pålægge gatekeeper og udbyde nabolandskanaler. Men vi holdt fast, og det blev så til en kanal, og de har så ad frivillighedens vej valgt at anvende tre, og det synes jeg er glimrende. Men det er kun på DTT, altså på jord nettet, bakke nettet eller mark nettet hedder det også.

Det kan vi se i Danmark at det er omkring 20 procent af seningen, langt den største del af seningen er jo over kabel-tv og med You See som distributør. De har ikke noget politisk pålæg, de har valgt selv at distribuere en lang række nabolandskanaler, men rent faktisk er det min opfattelse at man kan politisk godt beslutte, også til kabeldistributøren og sige at de skal, og det skal være en del af det udbud som de har. Det kan godt ske at man så vil forsøge at tage en sådan sag ned i EU-retten, ned ved EF-domstolen, men jeg vil mene med de bestemmelser der er gældende, de direktiver der er gældende på det her område, at man vil få ret til at stille krav til distribution af nabolandskanaler, fordi vi kunne definere det som værende i almenhedens interesse, i public service interesse, og det hører efter min opfattelse ind under public service definitionen, som hvert enkelt land faktisk har sin ret til selv at definere meget bredt.

En ting er om man kan gøre som vi har gjort i Danmark, at pålægge decideret distribution af en kanal, man kan også gøre det som vi også har gjort, vi har også pålagt DTT at de skal have en billig pakke og det var Jacob Hedebrink også inde på. Jamen sådan en pakke hvor kanalerne skal være billige, hvad er de billigste kanaler man kan få – jamen, det er jo stort set nabolandskanalerne. De er meget billige, idet der næsten kun er rettighedsafgift du betaler. Så det politisk at definere man skal have en billig pakke, der er også en måde hvorpå du fremmer muligheden for at sikre nabolandskanaler er til stede.

Der er forskellige barrierer af teknisk karakter MP2 og MP4, det skal jeg ikke gå ind i. Rettighedsspørgsmål, det har vi tit hørt – jamen, det kan ikke lade sig gøre for det er meget, meget besværligt at klarere rettigheder, hvis man gerne vil have adgang til nabolands-tv.

Det synes jeg også at der er blevet hamret en meget stor pæl igennem her i dag. Det er ikke noget problem hvis man vil dét her, så kan man hurtigt få lavet en aftale, og det er man fuldstændig klar til i rettighedsorganisationerne. Det system, det er på plads.

Som jeg har været inde på: EU-retten i forhold til det spørgsmål jeg selv stillede tidligere i dag. For mig at se er der ikke noget i EU-retten, der hindrer nogen af EU-landene i selv at definere deres nationale public service, selv at definere hvad de mener er almenhedens interesse i forhold til det at sikre distribution, sikre must carry på nabolandskanalerne. Så den mulighed er der altså også.

Konklusioner

Så det korte af det lange i mit indlæg her er: Hvis vi vil sikre i alle de nordiske lande et stærkt modstykke, og man kan også sige et stærkt supplement til det kæmpe udbud af indhold der kommer fra USA, som er det dominerende på mediemarkedet, så mener jeg at vi har en fælles interesse i at styrke den nordiske indholdsproduktion, styrke den nordiske tv-produktion, styrke grundlaget og markedet bag det, og det gør vi bedst ved at sikre at der også adgang til den nordiske – det der så at sige er produceret på de nordiske indholdsplatforme rundt omkring i landene. Så det her er også en måde kulturpolitisk at give et endnu stærkere modspil til meget af det kommercielle indhold vi får fra USA. Sammenholdt med hvis vi også blev lidt bedre til at kigge lidt ned i Europa og tage produktioner fra nogle af vores europæiske søsterlande, så tror jeg at vi kunne få et noget mere spændende tv udbud i de nordiske lande.

Mit udgangspunkt er altså: vi kan hvis vi vil. Når transportpolitikere, trafikpolitikere i de her tider skal udtale sige så siger de: Ja, hvor der er vilje der er der vej. Jeg vil så som mediepolitiker sige: Jamen, hvor der er vilje, der er der altså også nabolandskanaler. Det er det jeg synes vi alle sammen skal gå ud og slå et slag for. Jeg giver klart håndslag på, at vi der arbejder med spørgsmålene i Nordisk Råd, vi vil gå med hele vejen i forhold til at presse på så meget vi kan at det her også kommer til at ske i de enkelte landes medielovgivning.

Konklusioner från Nordisk Kulturforum

Konference om nabolands-tv i en digital tidsalder

FINN ROWOLD

I mange år har der af mange aktører i Norden været arbejdet for at befolkningerne i de nordiske lande kunne se hinandens TV udsendelser for derigennem at skabe større kendskab til hinanden og dermed styrke det nordiske sammenhold.

Således startede Nordvisionen allerede i 1959 med gratis udveksling og samproduktioner, som kunne vises i de pågældende landes radiofoniers TV udsendelser.

Senere bl.a. inspireret af den teknologiske udvikling på transmissionsområdet i form af satellitter, opstod der ønsker om at udvide mulighederne for at se nordisk nabolands-tv til hele programfladen.

I sær Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd har drøftet disse muligheder og flere forslag er fremsat, som af mange rettighedsmæssige, økonomiske og politiske grunde ikke er blevet til noget.

Det er på denne baggrund, at Nordisk Ministerråd nu har taget initiativet til en konference for at få belyst de hindringer, men især muligheder der er i dag for at fremme nabolands seningen i Norden.

Gode muligheder for nabolands-tv i Norden

Resultatet af konferencen kan kort siges at være, at der aldrig har været så gode muligheder for udbredelse af nabolands-tv i Norden som nu.

Det helt overordnede resultat af konferencen er følgende konstateringer:

- Kendskab til og forståelse af hinandens sprog, kultur, samfundsforhold og erhvervsliv i Norden er af stor værdi.
- Nabolands-TV spiller i denne sammenhæng en afgørende rolle.
- Forudsætningerne for udbredelse af nabolands-tv teknologisk og rettighedsmæssigt er tilstede.
- NV samarbejdet komplimenterer fremføringen af nabolands kanaler.

Nabolands-tv kan fremføres på alle de tilgængelige platforme:

- Digitalt kabel tv
- IP-tv fibernetværk/elselskaberne
- Web tv
- Mobil tv
- DTH, satellit
- DTT digitalt terrestrisk

I dag sker fremføringen primært via kabel. Nabolands-tv udbredes også via det nordiske tv samarbejde i Nordvisionen NV.

Den rettighedsmæssige situation er løst ved stort set identisk ophavsretslovgivning i de nordiske lande, der via et aftale licens system gør det muligt at indgå de nødvendige aftaler mellem distributørerne, radiofonierne og rettighedshaverne.

Rettighedshaverne er repræsenteret af nationale forvaltningsselskaber, som er:

- Copydan i Danmark
- Norwaco i Norge
- Copyswede i Sverige
- IHM i Island
- KOPIOSTO i Finland

Radiofonierne er repræsenteret af nationale Union of Broadcasting Organisations, UBO, som er:

- UBOD i Danmark
- UBON i Norge
- UBOS i Sverige
- UBOI i Island
- UBOF i Finland

UBO og forvaltningsselskaberne klarer alle rettigheder med distributørerne.

Situationen er imidlertid yders forskellig i de nordiske lande:

I Danmark er der således 1,7 mil. husstande, der har kabel tv.

1,3 mil. har adgang til SVT 1 og 2

1,5 til TV4 Sverige

600.000 kan se NRK1 og 220.000 NRK 2

1,5 mil. kan se TV 2 Norge

I det kommende DTT net i Danmark har lovgiver i udbuds betingelserne sikret sig at der vil blive adgang til mindst en nabolands-tv kanal, i praksis bliver der tale om tre.

I Sverige har 2,4 mil. husstande kabel tv

350.000 kan se DR 1 eller TV 2 Danmark

60.000 kan se NRK 1

4.000 kan se NRK 2

25.000 har adgang til YV 2 Norge.

DTT i Sverige har ingen forpligtelse til nabolands-tv fremføring og der er da heller ingen nabolands kanaler i udbuddet.

I Norge er der kablet ca 1 mil. husstande

950.000 kan modtage SVT 1 og 2

680.000 har adgang til TV 4 Sverige

212.000 kan se DR 1

15.000 kan se DR 2

23.000 kan se TV 2 Danmark

.DTT i Norge har hverken forpligtelser eller fremfører rent faktisk nabolands kanaler.

I Finland er der kablet 1,3 mil husstande, men udbredelsen af nabolands-tv er foreløbig ukendt, da man først nu er ved at indføre UBO systemet her.

I Island er der ca. 80.000 husholdninger med kabel og ca. 15.000 kan se DR 1 og 2, SVT 1 og 2 samt NRK 1 og 2.

Færøerne har 7.500 kablede husstande som alle kan modtage DR 1 og 2 samt NRK 1.

Grønland har 3.600 husstande med kabel, som alle kan modtage DR 1 og 2.

Seertallene forstået som den andel af dem der har åbnet for TV bruger på nabolandskanalerne er i Danmark, Norge og Sverige under en procent, som dog er på niveau med brugen af de fleste andre udenlandske kanaler. Ser man imidlertid på hvor mange der over en længere periode, fx. 3 måneder, har brugt mere end 15 minutter på en nabolands kanal kommer man op i flere hundrede tusinde, fx. har 632.000 danskere set på SVT 1.

Konklusionen er at situationen i Danmark er bedst og at der er et ret stort potentiale for forbedringer i de øvrige lande, især i Sverige, men at man i Danmark også skal arbejde på at bevare den eksisterende situation.

NV samarbejdet som til næste år har 50 års jubilæum har været i en stadig udvikling sig og har nu nået et omfang på udveksling og samproduktion af 4000 programmer om året, som betyder at alle de nordiske public service radiofonier i 2007 sendte 1 time nordisk stof om dagen.

Hvad kan der gøres?

Politikerne

Politikerne kan via lovgivningen sikre nabolands-tv ved at indføre must carry for nabolands-tv på alle platforme, hvilket må antages at være i overensstemmelse med EU's krav, især hvis det gælder public service kanaler fra nabolandene.

Der kan som i den danske lovgivning indføres en bestemmelse om at der, hvis der udbydes tv i pakker, skal være en billig pakke, hvor betalingen kun udgør en begrænset del af den samlede pris. En sådan pakke vil ud over de nationale must carry kanaler typisk indeholde nabolands public service kanalerne fordi de er billige, f.ex. koster SVT 1, 1 kr. i det største danske kabel system.

Politikerne kan også påvirke situationen alene ved tilkendegivelser på området, både nationalt og i nordisk sammenhæng, hvis de da ikke ligefrem er ejere af de store distributions selskaber som Telia i Sverige og Telenord i Norge, hvor man må formode at der er en direkte mulighed for at påvirke.

Verdens TV

Forvaltningsselskaberne og UBOD har allerede i Danmark i flere år gennemført en kampagne kaldet "Verdens TV" for at fremme kendskabet til og brugen af nabolands-tv i Danmark. Bl.a. bringes der årligt ca. 1000 annoncer for konkrete nabolands programmer i danske aviser og tidsskrifter. Der har været gennemført flere større mere generelle kampagner og der udført et stort lobby arbejde i forhold til politikere, andre opinionsdannere og distributører.

Der forberedes nu en tekstning af nabolands kanalerne i Danmark med tekstning af 20 timer pr. kanal pr. uge, hvilket vil komme til at koste brugerne 1 kr. pr måned.

Verdens tv er nu på vej til at blive implementeret i Norge og Sverige.

NV samarbejdet vil fortsætte og blive intensiveret i fremtiden, hvor de mange nye kanaler der enten allerede er etableret eller vil blive etableret af public service foretagne vil få brug for mere nordisk stof. Således er der etableret et meget snævert samarbejde omkring de børne kanaler der er etableret i af SVT og NRK og som er på vej i DR.

KULTURFORUM

Program

Nabolands-tv i en digital tidsalder

- 09:30 - 10:00 Registrering og morgenmad
- 10:00 - 10:20 **Åbning**
Ordstyrer Finn Rowold ønsker velkommen
- Jesper Hermansen åbner seminaret på vegne av den danske kulturminister Carina Christensen
- 10:20 - 10:45 **En indføring i landskabet**
Helge Sønneland
- 10:45 - 11:15 **Adgang til nabolandskanaler i Norden**
Ann Grew Pfeiffer, UBO
- 11:15 - 11:45 Pause
- 11:45 - 12:15 **Nordvisionssamarbejdets resultater**
Gunilla Ohls og Sven Clausen
- 12:15 - 12:30 **Den språkpolitiska betydelsen av grannlands-tv**
Birgitta Lindgren
- 12:30 - 13:30 Frokost/lunch
- 13:30 - 13:45 **Nabolands-tv i dansk digitalt tv**
Erik Nordahl Svendsen
- 13:45 - 14:30 **Mulige initiativer for at øge tilgængeligheden af nabolandskanaler**
Jacob Hedebrink
- 14:30 - 15:00 Kaffe og kage
- 15:00 - 15:15 **Den kulturpolitiske betydning af nabolands-tv**
Mogens Jensen
- 15:15 - 15:30 **Opsummering**
Finn Rowold
- 15:30 - 16:15 Omvisning i DR-byens koncerthus
- Seminaret foregår på de skandinaviske sprog

Deklaration om nordisk språkpolitik 2006

De nordiska utbildnings- och kulturministrarna och representanter för de självstyrande områdena enades 2006 om den första deklARATIONEN om nordisk språkpolitik. Bakgrunden är behovet av en ny språkpolitik som skall säkra helheten och sammanhanget i Nordiska ministerrådets långsiktiga språksatsningar. Deklarationen antogs av Nordiska rådet 2 november 2006.

Deklarationen är inte juridiskt bindande och har således inte genomförts i lagstiftningen i de fem nordiska länderna och de tre självstyrande områdena. Det offentliga åtagandet och finansieringen av deklARATIONENS insatser kan variera mellan de fem nordiska länderna och de självstyrande områdena.

Här nedan följer *Deklaration om nordisk språkpolitik 2006* i sin helhet.

Inledning

Denna text handlar om språk och länder i Norden. Det finns fem stater i det nordiska samarbetet: Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige, och tre självstyrande områden i Norden: Färöarna, Grönland och Åland. Dessutom finns det ett sammanhängande samiskt kultur- och språkområde på norskt, svenskt och finskt territorium.

I Norden betraktar vi alla språk som likvärdiga. De har dock inte alla samma roll. Ett språk kan vara *komplett och samhällsbärande* i förhållande till det språksamhälle där det talas. Att ett språk är *komplett* betyder i detta sammanhang att det kan användas på samhällets alla områden. Att ett språk är *samhällsbärande* betyder att det i ett givet språksamhälle används för officiella ändamål, t.ex. undervisning och lagstiftning.

I Norden finns det sex språk som både är kompletta och samhällsbärande: danska, finska, färöiska, isländska, norska (i sina båda skriftspråksformer bokmål och nynorska) och svenska. Att sammanhanget mellan språk och nation inte är ett-till-ett visar t.ex. Finland, där både finska och svenska är lagfästa nationalspråk. Det finns ytterligare två språk som kan betraktas som samhällsbärande men som inte kan användas på samhällets alla områden: samiska i olika varieteter och grönländska.

Dessutom finns det några språk med speciell ställning: meänkieli (tornedalsfinska), kvänska, romani i olika varieteter, jiddisch, tyska samt de olika nordiska teckenspråken. När uttrycket *Nordens språk* används i denna text avses alla dessa språk. När uttrycket *Nordens samhällsbärande språk* används i denna text avses danska, finska, färöiska, grönländska, isländska, norska, samiska och svenska, medan *Nordens statsbärande språk* endast avser danska, finska, isländska, norska och svenska.

Slutligen talas det cirka 200 utomnordiska språk i Norden i och med att invandringen de senaste decennierna har utökat den språkliga mångfalden.

När uttrycket *alla språk i Norden* används i denna text avser det totaliteten av språk som talas i hela Norden.

I texten används beteckningen *nordbor* om alla personer som bor permanent i något land i Norden.

En demokratisk språkpolitik för det mångspråkiga Norden

Utgångspunkten för den nordiska språkpolitiken är att Nordens samhällsbärande språk är och förblir starka och levande, att de som är samhällsbärande språk förblir samhällsbärande och att det nordiska samarbetet även fortsättningsvis bedrivs på de skandinaviska språken, d.v.s. danska, norska och svenska.

Nordbors språkliga rättigheter

Norden är i dag en mångspråkig region där medborgarna har goda språkkunskaper och där språkpolitiken vilar på en demokratisk tradition. Norden kan därför i en globaliserad värld bli en språkpolitisk förebild för andra regioner. Mångspråkigheten ger förutsättningar för kunskaper, skaparkraft, perspektiv och internationella kontakter i en utsträckning som inte är möjlig i enspråkiga samhällen.

En sådan utveckling kräver en samlad, långsiktig och effektiv språkpolitisk insats.

Nordisk språkpolitik tar sin utgångspunkt i att alla nordbor har rätt:

- *att tillägna sig ett samhällsbärande språk i tal och skrift, så att de kan delta i samhällslivet*
- *att tillägna sig förståelse av och kunskaper i ett skandinaviskt språk och förståelse av de övriga skandinaviska språken, så att de kan ta del i den nordiska språkgemenskapen*
- *att tillägna sig språk med internationell räckvidd så att de kan delta i utvecklingen av det internationella samfundet*
- *att bevara och utveckla sitt modersmål och sitt nationella minoritetsspråk*

Målen

En nordisk språkpolitik bör därför sikta mot:

- *att alla nordbor kan läsa och skriva det eller de språk som fungerar som samhällsbärande i det område där de bor*
- *att alla nordbor kan kommunicera med varandra, i första hand på ett skandinaviskt språk*
- *att alla nordbor har grundläggande kunskaper om språkliga rättigheter i Norden och om språksituationen i Norden*
- *att alla nordbor har mycket goda kunskaper i minst ett språk med internationell räckvidd och goda kunskaper i ytterligare ett främmande språk*
- *att alla nordbor har allmänna kunskaper om vad språket är och hur det fungerar*

Dessa mål förutsätter också att alla nordbor visar tolerans för språklig variation och mångfald, både mellan och inom språken. För att målen skall nås vill kultur- och utbildningsministrarna arbeta med följande fyra frågor: språkförståelse och språkkunskap, parallellspråkighet, mångspråkighet och Norden som språklig föregångsregion.

Fyra frågor att arbeta med

1. Språkförståelse och språkkunskap

För att uppnå målen bör:

- grannspråksundervisningen i skolan förstärkas, liksom undervisningen i skandinaviska språk som hjälpspråk och främmande språk
- Nordens samhällsbärande språk vara väl synliga i det offentliga livet t.ex. i tv och film
- tillgänglighet till böcker på Nordens samhällsbärande språk uppmuntras
- internordiska ordböcker i pappersform och elektronisk form utarbetas
- maskinöversättningsprogram för Nordens samhällsbärande språk och program för flerspråkig sökning i nordiska databaser utvecklas

2. Parallellspråkighet

Med parallellspråkighet avses samtidig användning av flera språk inom ett eller flera områden. Det ena språket slår inte ut eller ersätter det andra, utan språken används parallellt.

2.1 Parallellspråkighet mellan engelska och Nordens språk

Nordborna, med sina internationellt sett goda kunskaper i engelska, har särskilt gynnsamma förutsättningar att utveckla parallellspråkighet mellan engelska och något eller några av Nordens språk inom vissa områden. En konsekvent politik för parallellspråkighet innebär:

- att såväl Nordens samhällsbärande språk som engelska bör kunna användas som vetenskapliga språk
- att förmedling av vetenskapliga resultat på Nordens samhällsbärande språk bör vara meriterande
- att undervisningen i vetenskapligt fackspråk, särskilt i skrift, bör ges både i engelska och i Nordens samhällsbärande språk
- att universitet, högskolor och andra vetenskapliga institutioner kan utveckla långsiktiga strategier för språkval, parallellspråkighet, språkutbildning och översättningsstöd inom sina verksamhetsområden
- att nordiska terminologiorgan kan fortsätta koordinera terminologin inom nya områden
- att företag och arbetsmarknadsorganisationer bör uppfordras till att utveckla strategier för parallellspråkighet

2.2 Parallellspråkighet mellan språken i Norden

Parallellspråkighet är inte bara en fråga om engelska utan måste vidare finnas mellan språken i Norden. Det innebär:

- att den nordiska språkkonventionen skall ge en god juridisk grund för talare av Nordens samhällsbärande språk
- att nordbor med ett icke-nordiskt språk som modersmål behöver dels en väl utbyggd utbildning i landets samhällsbärande språk, dels möjligheter att använda och utveckla det egna modersmålet

3. Mångspråkighet och flerspråkighet

Nordens länder blir alltmer mångspråkiga och många nordbor är i dag flerspråkiga, i första hand de som har ett annat modersmål än landets majoritetsspråk. Det gäller nordbor med följande språk som modersmål:

- Samiska, kvänska, meänkieli (tornedalsfinska), romani och jiddisch samt finska (i Sverige) och tyska (i Danmark), vilka alla är lagfästa minoritetsspråk i ett eller flera länder i Norden. Nordisk språkpolitik har ett ansvar inför världssamfundet för att i synnerhet de språk som inte är nationalspråk någonstans fortlever och utvecklas och att alla minoritetsspråk kan fortsätta att existera. Det är viktigt att även teckenspråken tillerkänns en stark ställning
- Närmare 200 andra språk är modersmål för nordbor. Det är önskvärt att det finns fackmiljöer i Norden som har expertis, eller som kan hänvisa till europeisk expertis, inom de flesta av dessa språk

En särställning intar grönländska. Det är majoritetsspråk på Grönland, men har relativt få talare. Det bör stödjas så att det kan fortsätta fungera som samhällsbärande språk.

4. Norden som språklig föregångsregion

Norden ses som en föregångsregion när det gäller språkfrågor. Nordisk språkgemenskap präglas av medborgarnas strävan att förstå och respektera varandras modersmål. Nordiskt språksamarbete är demokratiskt och öppet för insyn och i centrala delar offentligt finansierat. Det finns en politisk vilja att bevara den nordiska språkgemenskapen, bland annat genom den nordiska språkkonventionen. Denna nordiska modell för språkgemenskap och språksamarbete bör lyftas fram i internationella sammanhang. Norden skall eftersträva att vara ledande inom det område som kallas klarspråksarbete, d.v.s. att göra myndighetsspråket tydligare.

Ökad kunskap om språkpolitiskt intressanta områden kan bidra till Nordens position som föregångsregion i språkfrågor.

De nordiska ministrarna förpliktar sig till att förverkliga de långsiktiga målen i denna deklaration.

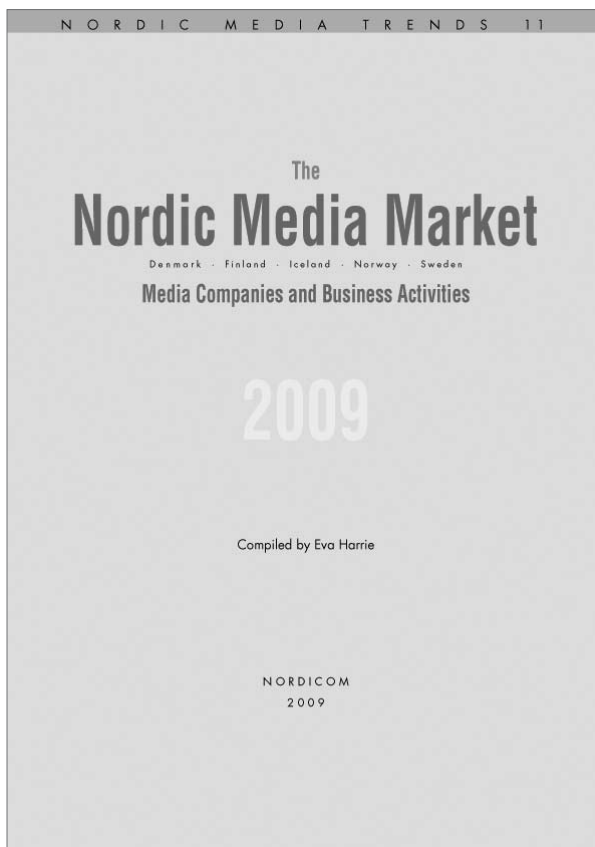
• • •

Deklarationen är publicerad på danska, finska, färöiska, grönländska, isländska, norska, samiska, svenska och engelska, och finns tillgänglig på www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2007:746

TV-landskapet i Norden 2009

En statistisk översikt

Utdrag från

Se hela publikationen på Nordicoms hemsida:
www.nordicom.gu.se
Statistiken kommer att kompletteras med ytterligare analyser under 2009

Television

Definitions & Abbreviations

Structure & Ownership

Table 1	Domestic TV channels in Denmark 2008
Table 2	Domestic TV channels in Finland 2008 (January)
Table 3	Domestic TV channels in Iceland 2008
Table 4	TV channels in Norway
	4.1 Domestic TV channels in Norway 2007
	4.2 Digital terrestrial TV channels in Norway 2008
Table 5	Domestic TV channels in Sweden 2008
Table 6	Pan-Nordic TV channels 2007
Table 7	Digital terrestrial television (DTT): Time table, coverage and penetration 2008
Table 8	The largest TV network operators per country 2007/2008

Economy

Table 9	Public service broadcasters' revenue, costs and results
	9.1 Denmark: DR TV and radio revenue, costs and result 1997-2007 (DKK millions)
	9.2a Denmark: TV 2 / Danmark revenue, costs and result 1997-2007 (DKK millions)
	9.2b Denmark: The regional TV 2-stations' revenue 2003-2007 (DKK millions)
	9.3 Finland: YLE TV and radio revenue and result (Euro millions) and distribution of costs by sector (per cent) 1997-2007
	9.4 Iceland: RÚV TV revenue, costs and result 1996-2006 (ISK millions)
	9.5 Iceland: RÚV TV and radio revenue, costs and result 2005-2006 (ISK millions)
	9.6 Norway: NRK TV and radio revenue, costs and result 1997-2007 (NOK millions)
	9.7 Sweden: SVT revenue, costs and result 1997-2007 (SEK millions)
Table 10	Commercial television revenue, costs and result 1997-2007 (millions in local currency)
Table 11	Television advertising expenditure 1997-2007 (in local currency and Euro)
Table 12	Television advertising expenditure per capita 1997-2007 (in local currency and Euro)

Access & Viewing

Table 13	Access to television: total and number of TV sets 1997-2007 (per cent)
Table 14	Access to TV via different modes of distribution: Terrestrial, cable and satellite dish 1997-2007 (per cent)
Table 15	The five TV channels with largest daily reach 2007. Reach 1997-2007 (per cent)
Table 16	Daily channel reach of top five TV channels by sex and age 2007 (per cent)
Table 17	The five TV channels with the largest market shares 2007. Shares 1997-2007 (per cent)
Table 18	The TV channel families with the largest market shares 2007. Shares 1997-2007 (per cent)
Table 19	Public service television market shares 1997-2007 (per cent)

Definitions & Abbreviations

Domestic channel

A channel whose content is linguistically accessible to the population, i.e., the channel's principal language should be the principal national language/s/. Secondly, the content should follow a country unique programme schedule. (The presence of national versions of pan-Nordic, pan-European or global channels is, however, making it increasingly difficult to define domestic channels according to these criteria.)

Thirdly, it could also be argued that domestic channels are all channels with a domestic licence to broadcast in the terrestrial network, including channels of a more global or pan-European character. Channels of the latter kind are therefore also included as domestic for the two countries with fully digitalized terrestrial tv-distribution: Finland (table 2) and Sweden (table 5, listed separately under the dotted line).

Financing

Lic.	Licence fees
Comm.	Commercials
Sub.	Subscription fees (for channel package and premium channels)
Spon.	Sponsoring (exists in all countries; detailed information is accessible for Iceland, table 3)
Don.	Donations

Access mode

Free	Channels accessible without payment or subscription, i.e., all channels available by analogue terrestrial means plus unencrypted channels on DTT- or DTH-platforms.
Pay	Channels available on subscription platforms, mainly through channel packages.
Premium	Channels for which payment in addition to the regular package subscription fee is usually required. Some channels may be in the basic package on one platform, but are classed as premium on another. In these cases the channel is listed in both categories.

Distribution

T	Analogue terrestrial distribution
DTT	Digital terrestrial television
S	Satellite (digital in all countries)
C	Cable (analogue and/or digital, depending on distributor and/or country)

1. Domestic TV channels in Denmark 2008*

Status	Coverage	Channel	Major owner	Financing	Access mode	Penetration (%) ¹ 2007	Distribution	Year established
Public	Nationwide	DR1	State	Lic.	Free	97	DTT/T/C/S	1951
		DR2	State	Lic.	Free	86	DTT/C/S	1996
		DR Update ²	State	Lic.	Free	..	DTT/C/S	2008
		TV 2	State	Comm.	Free	97	DTT/T/C/S	1988
		TV 2 Zulu	State	Comm.,Sub.	Pay	58	C/S	2000
		TV 2 Charlie	State	Comm.,Sub.	Pay	56	C/S	2004
		TV 2 Film	State	Sub.	Pay	48	C/S	2005
		TV 2 News	State	Comm.,Sub.	Pay	43	C/S	2006
		TV 2 Sport ³	State/MTG	Comm.,Sub.	Pay	42	C/S	2007
		TV 2: 8 regional windows ⁴	State	Lic.	Free	97	DTT/T/C	1989-1991
Private	Nationwide	TV3	MTG	Comm.,Sub.	Pay	64	C/S	1987
		TV3+	MTG	Comm.,Sub.	Pay	63	C/S	1996
		Kanal 4	SBS Broadcasting (ProSieben)	Comm.,Sub.	Pay	55	C/S	1997
		Kanal 5	SBS Broadcasting (ProSieben)	Comm.,Sub.	Pay	55	C/S	2000
		SBS NET ⁵	SBS Broadcasting (ProSieben)	Comm.,Sub.	Pay	..	T/C/S	2007
		The Voice TV	SBS Broadcasting (ProSieben)	Comm.,Sub.	Pay	33	C/S	2004
		172 local tv-stations	Private	*			T/C	1983 (trial period)
								1987 (permanent law)

* For definitions and abbreviations, see separate presentation preceding the TV-tables.

¹ Data are based on sample surveys and describe channel penetration awareness among the population.

² DR Update started as a web channel in 2007, but starting in 2008 it is also available via the digital terrestrial network, cable and satellite.

³ TV 2 Sport is a joint venture between TV 2 Denmark (61%) and MTG (49%). The channel, launched in Spring 2007, replaces MTG's Viator Sport (launched in 2002).

⁴ TV 2 regional windows TV 2: 8 regional windows are based on independent stations (they are financed by TV 2, but are independent legal persons).

⁵ The channel's services are based on a network of local stations.

Note: Complementary to this table is table 6, presenting a number of pan-Nordic channels available in all Nordic countries in national language editions.

Sources: TNS Gallup Denmark, Radio-TV Hørsholm April 2008, The Media Secretariat.

2. Domestic¹ TV channels in Finland 2008 (January)*

Status	Coverage	Channel	Major owner	Financing	Access mode	Technical penetration (%)	Distribution ²	Year established
Public	Nationwide	YLE TV1	State	Lic.	Free	100	DTT/C/S	1958
		YLE TV2	State	Lic.	Free	100	DTT/C/S	1956/1965
		YLE Teema	State	Lic.	Free	100	DTT/C/S	2001
		FST5	State	Lic.	Free	100	DTT/C/S	2001
		SVT Europa	SVT (Swedish state)	Lic., Sub.	Free	95	DTT/C/S	1988
Private	Nationwide	MTV3	MTV Media/Bonnier	Comm.	Free	100	DTT/C/S	1957
		Sub	MTV Media/Bonnier	Comm.	Free	100	DTT/C/S	2001
		Nelonen	Nelonen Media/Sanoma Entertainment	Comm.	Free	100	DTT/C/S	1997
		Jim	Nelonen Media/Sanoma Entertainment	Comm.	Free	100	DTT/C/S	2001/2007
		UthelluKanava	Nelonen Media/Sanoma Entertainment	Comm.	Free	100	DTT/C/S	2001/2007
		The Voice	SBS Broadcasting (ProSieben)	Comm.	Free	90	DTT/C	2001
		MTV3 Max	MTV Media/Bonnier	Sub., Comm.	Pay	100	DTT/C/S	2001/2006
		SubJunior	MTV Media/Bonnier	Sub., Comm.	Pay	100	DTT/C/S	2006
		SubLeffa	MTV Media/Bonnier	Sub., Comm.	Pay	100	DTT/C/S	2006
		MTV3 Fakta	MTV Media/Bonnier	Sub., Comm.	Pay	95	DTT/C/S	2007
		KinoTV	Nelonen Media/Sanoma Entertainment	Sub.	Pay	95	DTT/C/S	2007
		Uthellu+Kanava	Nelonen Media/Sanoma Entertainment	Sub., Comm.	Pay	78	DTT/C	2007
		Discovery	Discovery Communications Europe	Comm., Sub.	Pay	95	DTT/C/S	2007
		Eurosport	Eurosport SA	Comm., Sub.	Pay	95	DTT/C/S	2007
		MTV Finland	MTV Networks Europe (Viacom)	Comm., Sub.	Pay	95	DTT/C/S	2007
		Nickelodeon	Nickelodeon International Ltd	Comm., Sub.	Pay	95	DTT/C/S	2007
		Disney Channel	The Walt Disney Company Inc.	Sub.	Pay	78	DTT/C/S	2005
Regional/local	approx. 20 local channels	DigiVihti/Canal 69	Finnax Oy	Sub., Comm.	Pay	78	DTT	2005
		Canal+ (4 channels)	SBS Broadcasting (ProSieben) ³	Sub.	Premium	90	DTT/C/S	2004
		approx. 20 local channels	Private	Mainly comm.	Free	..	DTT/C	1978-

* For definitions and abbreviations, see separate presentation preceeding the TV tables.

¹ Domestic nationwide: all channels having a national licence to broadcast in the DTT network in Finland.

² Distribution: DTT (Digital Terrestrial Television) and DVB (Digital Video Broadcasting) since 31 August 2007; cable TV distribution since 29 February 2008.

³ In 2008 the Nordic Canal+ channels were acquired by Bonnier.

Note: Complementary to this table is table 6, presenting a number of pan-Nordic channels available in all Nordic countries in national language editions.

Sources: www.digitv.fi, Ministry of Transport and Communications (Finland).

3. Domestic TV channels in Iceland 2008*

Status	Coverage	Channel	Major owner	Financing	Access mode	Technical penetration (%)	Distribution	Year established
Public	Nationwide ¹	RÚV	Ríkis/haupíð ehf. (State)	Lic., Comm., Spon.	Free	100	T/C/DSL	1966
Private	Nationwide ¹	Stöð 2	365 miðlar ehf. (365 hf.)	Sub., Comm., Spon.	Pay	100	T/C/DSL/DTT	1986
		Stöð 2 Sport (including the window Stöð 2 Sport 2)						
Quasi-national ²		Síðar 1	365 miðlar ehf. (365 hf.)	Sub., Comm., Spon.	Pay	95	T/C/DSL/DTT	1995
		INN	Skjalríni - miðlar ehf. (Iceland Telecom Ltd.)	Comm., Spon.	Free	90	T/C/DSL/DTT	1998
		Omega	Ingvi Hafn Jónsson	Comm., Spon.	Free	60-70	DTT/DSL	2007
		Stöð 2 Blá	Kristín Þóðskirkján	Don., Comm.	Free	60-70	T/C	1995
Local		Stöð 2 Blá	365 miðlar ehf. (365 hf.)	Sub., Comm.	Pay	90	T/C/DSL/DTT	1998
		Stöð 2 Extra	365 miðlar ehf. (365 hf.)	Sub., Comm.	Free	90	T/C/DSL/DTT	2005
		Aksjón	N4 ehf.	Comm., Spon.	Free	5-7	T	1997

* For definitions and abbreviations, see separate presentation preceding the TV-tables.

¹ The channel should reach at least 90% of the population.

² Channels reaching two or more regions of the country and over 50% of the population.

Source: Statistics Iceland.

4. TV channels in Norway

4.1 Domestic TV channels in Norway 2007*

Status	Coverage	Channel	Major owner	Financing	Access mode	Penetration (%) ¹	Distribution	Year established
Public	Nationwide	NRK1	State	Lic.	Free	98	T/DTT/C/S	1960
		NRK2	State	Lic.	Free	93	T/DTT/C/S	1996
		NRK3/NRK Super	State	Lic.	Free	81	DTT/C/S	2007
Private	Regional	10 regional windows of NRK	State	Lic.	Free	..	T/DTT/C/S	
	Nationwide	TV 2	Egmont, A-piessen	Comm., Sub.	Free	97	T/DTT/C/S	1992
		TV 2 Film	Egmont, A-piessen	Comm., Sub.	Pay	44	DTT/C/S	2006
		TV 2 Nyhetskanalen	Egmont, A-piessen	Comm., Sub.	Pay	64	DTT/C/S	2007
		TV 2 Zebra	TV 2, Telenor Broadcast	Comm., Sub.	Pay	77	DTT/C/S	2004
		TV 2 Sport	TV 2, Telenor Broadcast	Comm., Sub.	Pay	..	DTT/C/S	2007
		TV Norge ²	SBS Broadcasting (ProSieben)	Comm., Sub.	Free/pay	92	T/DTT/C/S	1988
		FEM	SBS Broadcasting (ProSieben)	Comm., Sub.	Pay	52	DTT/C/S	2007
		TV3 Norge	MTG	Comm., Sub.	Pay	80	DTT/C/S	1988
		SportN	MTG	Sub.	Pay	..	DTT/C/S	2005
		Viasat4	MTG	Comm., Sub.	Pay	58	DTT/C/S	2007
		MTV Norge	Viacom	Comm., Sub.	Pay	59	C/S	2005
	Local	23 local TV stations ³	Various	Comm.	Free	63	T/DTT/C/S	From 1982

* For definitions and abbreviations, see separate presentation preceding the TV-tables.

¹ Data are based on sample surveys and describe channel penetration awareness among population.

² Norge's signals in the analogue terrestrial net are redistributed by most of the local TV-stations.

³ 37 commercial and 10 public channels are available in the digital terrestrial television service in the DTT network. 23 of them have distribution agreements with the network operator. In addition, 24 channels have concessions to transmit via the analogue network; they are gradually shut down as the analogue network is phased out.

Note: Complementary to this table is table 6, presenting a number of pan-Nordic channels available in all Nordic countries in national language editions.

Sources: INS Gallup Norway (processed), NRK, TV2, Norwegian Media Authority, medianorway.

4. Cont. TV channels in Norway

4.2 Digital terrestrial TV channels in Norway 2008*

Multiplex	Coverage	Channel	Major owner	Financing	Access mode	Programming	Analogue terrestrial transmission
1-3	Nationwide (95%) ¹	NRK 1	State	Lic.	Free	General public service	X
		NRK 2	State	Lic.	Free	General public service	X
		NRK 3/NRK Super	State	Lic.	Free	General public service/children	
		TV 2	Egmont, A-plassen	Comm., Sub.	Free	General public service	X
		TV 2 Zebra	TV 2 (55), Telend Broadcast (45)	Comm., Sub.	Pay	Entertainment, sports	
		TV 2 Nyhetskanalen	Egmont, A-plassen	Comm., Sub.	Pay	News	
		TV 2 Film	Egmont, A-plassen	Comm., Sub.	Pay	Movies	
		TV 3	MTG	Comm., Sub.	Pay	Entertainment	
		Viasat4	MTG	Comm., Sub.	Pay	Entertainment	
		SportN	MTG	Sub.	Pay	Sports	
		TV Norge	SBS Broadcasting (ProSieben)	Comm., Sub.	Pay	Entertainment, news	X ²
		FEM	SBS Broadcasting (ProSieben)	Comm., Sub.	Pay	Entertainment	
		The Voice TV	SBS Broadcasting (ProSieben)	Comm., Sub.	Pay	Music	
		Disney Channel	Walt Disney International Ltd	Sub.	Pay	Children	
		Canal+ Sport	SBS Broadcasting (ProSieben) ³	Sub.	Premium	Sports	
		Canal+ Film	SBS Broadcasting (ProSieben) ³	Sub.	Premium	Movies	
		Canal+ Film2	SBS Broadcasting (ProSieben) ³	Sub.	Premium	Movies	
		BBC World	BBC	Comm., Sub.	Pay	News	
		Discovery Channel	Discovery Communications	Comm., Sub.	Pay	Documentary	
		Animal Planet	Discovery Communications	Comm., Sub.	Pay	Documentary	
Regional Local	10 regional windows of NRK 23 local stations ⁴	National Geographic	National Geographic Television (NGT), FOX Entertainment Group	Comm., Sub.	Pay	Documentary	
			State	Lic.	Free	General public service	X

* For definitions and abbreviations, see separate presentation preceding the TV tables.

¹ Technical reach: Fall 2008.

² TV Norge's signals in the analogue terrestrial net are redistributed by most of the local TV stations.

³ In 2008 the Nordic Canal+ channels were acquired by Bonnier.

⁴ 37 companies have been awarded concessions for local television service in the DT network; 23 of them have distribution agreements with the network operator. In addition, 24 channels have concessions to transmit via the analogue network; they are gradually shut down as the analogue network is phased out.

Note: The roll-out of the digital terrestrial network started in September 2007 and is scheduled to be complete by the end of 2008. The analogue network will be shut down by the end of 2009.

Sources: medianorway, Norwegian Media Authority

5. Domestic TV channels in Sweden 2008*

Status	Coverage	Channel	Major owner	Access mode	Penetration ²	Distribution	Year established
Public	Nationwide	SVT1	State	Free ¹	100	DTT/C/S	1956
		SVT2	State	Free ¹	100	DTT/C/S	1969
		SVT/Kunskapskanalen	State	Free ¹	78	DTT/C/S	2004
		SVT/Barnkanalen	State	Free ¹	75	DTT/C/S	2002
Regional	Regional	SVT24	State	Free ¹	86	DTT/C/S	1999/2002
		11 regional windows in SVT2	State	Free ¹	..	DTT/C/S	from 1970
	Nationwide	TV4	Bonnier	Free ¹	99	DTT/C/S	1990 ³
		TV6	MTG	Free & Pay ¹	85	DTT/C/S	2006
Private	Nationwide	TV7	NonStop Television (MMG)	Free & Pay ¹	26	DTT/C/S	2006
		Axess TV	Axess Publishing AB (foundation)	Free & Pay ¹	11	DTT/C/S	2006
		TV Finland ⁴	YLE (Finnish state)	Free	5	DTT/C/S	1986
		TV4+	Bonnier	Pay	81	DTT/C/S	2003
		TV400	Bonnier	Pay	36	DTT/C/S	2005
		TV4 Film	Bonnier	Pay	43	DTT/C/S	2004
		TV4 Fakta	Bonnier	Pay	44	DTT/C/S	2005
		TV4 Sport	Bonnier	Pay	39	DTT/C/S	2005
		TV3	MTG	Pay	85	DTT/C/S	1987
		ZTV	MTG	Pay	40	DTT/C/S	1992
		TV8	MTG	Pay	57	DTT/C/S	1997
		Kanal 5	SBS Broadcasting (ProSieben)	Pay	87	DTT/C/S	1989
		Kanal 9	SBS Broadcasting (ProSieben)	Pay	58	DTT/C/S	2007
		Canal+ (7 channels)	SBS Broadcasting (ProSieben) ⁵	Premium	13–14	DTT/C/S ⁶	1997–2007
		Canal 7	SIMS (foundation)	Pay	..	DTT/C	2005//from 2001
		TV4 Komedi	Bonnier	Pay	12	C/S	2006
		TV4 Guld	Bonnier	Pay	12	C/S	2006
		TV4 SciFi	Bonnier	Pay	6	C/S	2008
		Viasat Sport 1	MTG	Pay	13	C/S	2001
		Viasat (6 channels)	MTG	Pay & Premium	5–12	C/S	1994–2001
		TV1000 (5 channels)	MTG	Premium	9–11	C/S	1991–2004
	Regional	Kanal Lokal Östergötland, Skåne, Stockholm, Göteborg	Lokal-TV-nätverket i Sverige AB	Free & Pay ¹	24	DTT/C	2005
	Local	16 local windows in TV4	See nationwide TV4	Free & Pay ¹	..	DTT/C	from 1992
		About 50 local TV stations	Local cable distributors ⁷	* ⁸	..	C	from 1984

Cont.

5. Cont. Domestic TV channels in Sweden 2008*

Status	Coverage	Channel	Major owner	Access mode	Penetration ²	Distribution	Year established
Private	Other channels with a licence to broadcast in the terrestrial network	CNN	Time Warner	Pay	39	DTT/C/S	2003
		The Disney Channel Scandinavia	Walt Disney International Ltd	Pay	28	DTT/C/S	2004
		Eurosport	TF1	Pay	59	DTT/C/S	2001
		Nickelodeon	Viacom	Pay	34	DTT/C/S	2002
		MTV Nordic	Viacom	Pay	69	DTT/C/S	2001
		VH1	Viacom	Pay	21	DTT/C/S	2000
		Discovery Channel	Liberty Media Corp. Cox Communications	Pay	57	DTT/C/S	2001
		Animal Planet	Liberty Media Corp. Cox Communications	Pay	45	DTT/C/S	2001
		Discovery Travel	Liberty Media Corp. Cox Communications	Pay	13	DTT/C/S	2004
		Star!.	NonStop Television (MMG)	Pay	21	DTT/C/S	2001
		Silver	NonStop Television (MMG)	Pay	8	DTT/C/S	2006
		BBC Prime	BBC World Ltd	Pay	23	DTT/C/S	2006
		Turner Classic Movies	Time Warner	Pay	17	DTT/C/S	2005
							Established ³

* For definitions and abbreviations, see separate presentation preceding the TV tables.

¹ SVT (financed by licence fees) and TV4 (financed by commercials) are free on every platform. The other channels are free (not encrypted) in the digital terrestrial network and are also included in most cable and satellite distributor's basic packages.

² Penetration 2008, with the exception for Kanal Lokal (2007). Data are based on sample surveys and describe channel penetration awareness among TV-households.

³ Satellite-distributed 1990-1992; satellite and terrestrial distribution from 1992 on.

⁴ TV Finland, a channel primarily intended for expatriate Finns, offers programs from YLE and MTV3. In Sweden it is distributed via the digital terrestrial network in Central Sweden and via satellite/cable.

⁵ The Nordic Canal channels are acquired by Viasat (Bonnier).

⁶ The Canal+ channels are acquired by Canal+ (Groupe Canal+).

⁷ The Canal+ channels are acquired by Canal+ (Groupe Canal+).

⁸ Owners of cable networks comprising more than 100 households are required to carry the local cable programming of companies authorized by the Swedish Radio and TV Authority. Cable-TV stations shall produce local programs which strive to offer "the broadest possible freedom of expression and freedom of information".

⁹ The stations may not carry commercial messages, but sponsoring is allowed.

¹⁰ Each channel's start year in the digital terrestrial network in Sweden.

Note: Complementary to this table is table 6, presenting a number of pan-Nordic channels available in all Nordic countries in national language editions.

Sources: MMS, SVT, TV4, Swedish Radio and TV Authority, Veolia, company websites, Nordicom-Sweden.

6. Pan-Nordic¹ TV channels 2007

Media company	Channel	Programming	Penetration ² (%)				Year established
			Denmark	Finland	Norway	Sweden	
MTG/Viasat	TV1000	Entertainment	..	2	10	11	1989 (Finland 1996)
	TV1000 Nordic	Entertainment	..	..	10	9	2004
	TV1000 Classic	Entertainment	..	..	10	9	2004
	TV1000 Action	Entertainment	..	..	10	9	2004
	TV1000 Family	Entertainment	..	..	10	9	2004
	Viasat Nature/Crime	Documentary	..	..	..	14	from 1994
	Viasat Explorer	Documentary	..	..	..	9	2001
	Viasat History	Documentary	..	..	..	..	2004
	Viasat Sport 2	Sport	..	..	..	11	2004
	Viasat Sport 3	Sport	..	..	..	11	2004
SBS Broadcasting (ProSieben) ³	Viasat Golf	Sport	..	..	..	..	2007
	Canal+ ⁴	Entertainment	..	6	..	..	1997/2004 ⁴
	Canal+ Film 1	Entertainment	..	..	15	15	2004
	Canal+ Film 2	Entertainment	..	..	14	14	2004
	Canal+ Film 3	Entertainment	..	..	..	..	2004
	Canal+ Mix	Entertainment	..	..	..	9	2006
	Canal+ Sport1	Sport	..	..	..	13	from 2004
	Canal+ Sport2	Sport	..	..	..	..	from 2004
	The Voice TV	Music	32	45	32	26	2004/2005

¹ Pan-Nordic channels broadcast in Denmark, Finland, Norway and Sweden in national languages (speech and/or subtitles). Some broadcast identical programming in all countries (but in national languages); others have national editions with some of the programming adapted specifically to the national audience. Several of the channels are listed as domestic channels in tables 1-5; they are listed here by virtue of their pan-Nordic concept.

² Denmark, Finland: yearly averages 2007; Norway: 2006/2007; Sweden: Fall 2007. Data are based on sample surveys and describe channel penetration awareness among the population (Denmark, Norway) and TV households (Finland, Sweden), respectively.

³ In 2008 the Nordic Canal+ channels were acquired by Swedish TV4 AB (Bonnier).

⁴ The two first Canal+ channels were launched in the Nordic countries in 1997. Since then a number of channels have been launched and relaunched under the Canal+-name. After a relaunch in November 2007, the following channels are offered: Canal+ First, Canal+ Action, Canal+ Drama, Canal+ Hits, Canal+ Comedy, Canal+ Film HD, Canal+ Sport1, Canal+ Sport2, Canal+ SportExtra, Canal+ Sport HD.

Sources: TNS Gallup Denmark, Radio-TV håndbogen April 2008, Finnpanel, TNS Gallup Norway, medianorway, MMS, Nordicom-Sweden, company websites and annual reports.

8. The largest TV network operators per country 2007/2008

	Type of distribution (Analogue/Digital)	TV operator	Number of households connected ¹	Major owner (with its main shareholder)
Denmark 2007	Terrestrial (A)	Broadcast Service Danmark A/S	.. ³	DR/TV 2 Danmark (state)
	Terrestrial (D) ²	Digi-TV I/S ²	..	DR/TV 2 Danmark (state)
	Cable (A/D)	YouSee A/S	1 092 000	TDC
	Cable (A/D)	Telia Stofa	382 500 ⁴	TeliaSonera (Swedish state 37%, Finnish state 14%)
Finland ⁵ 2007 (Dec.)	Terrestrial (D) ⁶	Digita	.. ^{3,6}	TDF, TéléDiffusion de France
	Cable (D)	Welho/Sanoma Entertainment	305 100	Sanoma
	Cable (D)	DNA Palvelut	249 900	DNA
	Cable (D)	Sonera	175 100	TeliaSonera (Swedish state 37%, Finnish state 14%)
	Cable (D)	Elisa	131 200	Several owners
	Cable (D)	Tampereen Tietoverkko	106 800	Elisa (63%), Alma Media (35%)
Iceland ⁷ 2008 (Fall)	Terrestrial (A/D)	Teymi hf. (Digital Ísland)	100 000 ⁸	Teymi hf. [brand name Og Vodafone] (Baugur hf. 24.5%)
	Broadband cable/ xDSL (D)	Skjárin - miðlar ehf. (Skjár heimur)	96 000 ⁹	Siminn ehf. [Iceland Telecom] (Skipti hf. - 44% owned by Exista hf.)
Norway 2007/2008	Terrestrial (A)	Norkring AS	.. ¹⁰	Telenor (state 54%)
	Terrestrial (D)	Norges Televisjon/RiksTV	250 000 ¹¹	NRK, TV 2 and Telenor
	Cable (A/D)	Canal Digital Kabel TV	431 000	Telenor (state 54%)
	Cable (A/D)	Get	372 000	Quadrangle Group LLC, GS Capital Partners ¹²
Sweden 2007 (Dec.)	Terrestrial (D) ¹³	Boxer TV-Access	709 000 ¹³	Teracom 70% (state), 3i 30% ¹⁴
	Cable (A/D)	CornHem	1 777 000	Catlyle Group & Providence Equity Partners
	Cable (A/D)	Tele2 Vision	270 000	Tele2 (Stenbeck)
	Cable (A/D)	Canal Digital Kabel-TV	..	Telenor (Norwegian state 54%)
Pan-Nordic ¹⁵				
satellite	Satellite (D)	Canal Digital	935 000	Telenor (Norwegian state 54%)
distributors	Satellite (D)	Viasat	807 000	MTG (Stenbeck)

¹ Approximate figures.

² Digi-TV is operator for the DTT-distribution of public service channels. Boxer (Sweden) will operate the DTT-distribution of private pay-tv, starting in November 2009.

³ The terrestrial networks are nationwide; the technical reach is essentially universal.

⁴ Data for 2006. Subscribers (households) receiving TV signals directly from Telia Stofa. The figure rises to 600 000 when households that receive the signals via local cable networks (antenna-societies) that have service contracts with Telia Stofa, are included.

⁵ Data for end-of-year 2007. The five largest cable TV distributors have 74 % of the market.

⁶ The analogue terrestrial network in Finland was shut down in August 2007.

⁷ Satellite channels are redistributed via cable but also terrestrially (DTT). Besides Teymi and Skjárin - miðlar there are a few small terrestrial and cable TV-distributors.

⁸ Technical penetration, i.e., accessible to households equipped with decoder and subscription.

⁹ Households passed, though not necessarily connected.

¹⁰ The analogue terrestrial network in Norway is operated by Norkring. The network is being phased out, a process to be completed by the end of 2009.

¹¹ The number of subscribers to RiksTV in September 2008.

¹² The private equity companies Quadrangle and Goldman Sachs acquired Get from Candover in late 2007.

¹³ 709 000 households subscribe to Boxer's pay-TV package. In addition to Boxer's subscribers, an estimated 400 000 Swedish households receive freely distributed channels via the digital terrestrial network (end of 2007). The analogue terrestrial network was shut down in October 2007.

¹⁴ From late 2008 Teracom (Swedish state) owns 100% of Boxer TV-Access.

¹⁵ Data refer to DTH-subscriptions in Denmark, Finland, Norway, Sweden, Telenor: 3rd quarter 2007; Viasat: September 2007.

Note: Several operators - some of which are listed in the table - offer IPTV.

Sources: DR, National IT and Telecom Agency (Denmark); Finnish Cable TV Association, Statistics Finland, Statistics Iceland, RiksTV, Canal Digital, Get, TNS Gallup Norway, medianorway, Swedish Post and Telecom Agency (PTS), Nordicom-Sweden, Cornhem, Tele2, Telenor, Teracom.

9. Public service broadcasters' revenue, costs and results

9.1 Denmark: DR TV and radio revenue, costs and result 1997-2007 (DKK millions)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
<i>Operating revenue</i>											
Licence fees	2 394	2 470	2 553	2 664	2 675	2 765	2 886	2 985	3 094	3 139	3 326
Other	173	216	221	259	249	226	274	307	319	270	293
Total	2 568	2 685	2 773	2 923	2 924	2 991	3 160	3 292	3 413	3 409	3 619
<i>Operating costs¹</i>											
Programme acquisitions	161	174	208	214	185						
Other costs	816	943	860	895	963						
Production costs, royalties, etc.						717	747	952	890	854	871
Other external costs						453	453	440	424	576	493
Personnel	1 512	1 534	1 659	1 656	1 590	1 707	1 656	1 745	1 798	1 795	1 913
Write-offs, depreciation	103	115	137	143	100	146	150	207	210	316	352
Total	2 592	2 766	2 864	2 908	2 838	3 023	3 006	3 344	3 322	3 541	3 630
<i>Operating result</i>	-24	-81	-91	15	86	-33	155	-52	91	-132	-11

¹ Accounting procedures changed in 2002.

Source: DR annual reports.

9.2a Denmark: TV 2 / Danmark¹ revenue, costs and result 1997-2007 (DKK millions)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
<i>Operating revenue</i>											
Commercials, net	1 092	1 118	1 014	1 090	1 007	1 028	1 193	1 308	1 425	1 586	1 687
Licence fee	328	358	415	449	537	556	151	70	0	0	0
Cable revenue	*	*	*	*	*	*	107	116	192	251	422
Other revenue	105	88	71	98	67	74	69	92	86	143	162
Total	1 526	1 564	1 500	1 637	1 611	1 658	1 519	1 586²	1 703	1 980	2 272
<i>Operating costs</i>											
Transfers to TV 2 regional stations	308	330	347	335	344	346	* ³	* ³	* ³	* ³	* ³
Programme costs	611	651	599	685	662	693	680	827	845	941	1 036
Personnel	252	268	286	281	307	316	347	362	422	469	673
Other	180	187	172	197	173	178	200	219	228	342	412
Repayment of excess compensation		*	*	*	*	*	*	1 073	0	0	0
Total	1 352	1 436	1 404	1 498	1 486	1 533	1 227	2 481	1 495	1 725	2 121
<i>Operating result</i>	174	128	96	139	125	125	292	-895	208	228	151

¹ Data through 2002 refer to the self-governing institution TV 2/Danmark; data from 2003 on refer to the state-owned limited company, TV 2/Danmark A/S.

² The revenue figures from 2004 are not entirely comparable to earlier data due to a change in accounting procedures. The adjusted (comparable) figure for 2003 is MDKK 1 528.

³ Starting in 2003, the transfers to the regional stations are made directly from the authority that receives licence fee revenue (the licence office). The amounts are given below in table 9.2b.

Sources: TV 2 / Danmark annual reports, Media political agreements 2001-2006 and 2007-2010, The Media Secretariat.

9. Cont. Public service broadcasters' revenue, costs and results

9.2b Denmark: The regional TV 2-stations' revenue 2003-2007 (DKK millions)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Revenue: Licence fee	*	*	*	*	*	*	370	375	385	390	409

Note: Eight regional TV 2 stations. Before 2003 transfers of licence fee money were made via TV 2 / Denmark, but hence the regional stations receive their part of licence fee revenue directly from the licence office. See also 9.2a above.

Sources: Media political agreements 2001-2006 and 2007-2010, The Media Secretariat.

9.3 Finland: YLE TV and radio revenue and result (Euro millions) and distribution of costs by sector (per cent) 1997-2007

	1997	1998	1999 ¹	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	Euro millions										
Revenue											
Licence fees	260	263	268	284	299	302	305	333	354	367	376
Channel fees and rents											
- Fees from commercial TV channels ¹	48	42	47	48	44	33	21	21	17	14	5
- Network rents	18	25	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Other	27	30	4	1	8	6	4	5	3	4	4
Total	353	360	318	333	351	341	330	359	375	384	385
Result	8	-11	-36	-32	-124	-82	-71	-61	-36	-20	-10
	Shares %										
Costs by sector											
TV services	64	63	61	64	51	62	62	64	59	67	..
Radio services	33	32	34	34	28	31	31	30	29	30	..
Joint costs	4	5	6	2	21	7	7	7	12	3	..
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	..

¹ Starting in 1999, the figures refer to Yleisradio Oy only (rather than to the entire YLE Group, as previously). Thus, they do not include YLE's former subsidiary (until 2003) Digita Oy, which is responsible for the national transmission network.

Sources: YLE annual reports, Finnish Communications Regulatory Authority FICORA.

9.4 Iceland: RÚV TV revenue, costs and result 1996-2006 (ISK millions)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Operating revenue											
Licence fees	987	1 049	1045	1 154	1 184	1 292	1 405	1 416	1 588	1 646	1 708
Advertising	333	378	436	446	450	392	377	407	431	454	573
Sponsoring	26	31	36	38	53	54	79	79	92	95	101
Lottery	21	21	20	20	12	8	* ¹	* ¹	* ¹	* ¹	* ¹
Other	33	22	22	20	1	7	34	66	60	78	86
Total	1 399	1 499	1 559	1 678	1 700	1 753	1 895	1 968	2 171	2 272	2 468
Operating costs	1 465	1 513	1 762	1 738	1 820	1 932	1 920	1 906	1 937 ²	..	..
Operating result	-66	-14	-203	-60	-120	-179	-25	62	234	..	..

¹ Included in advertising from 2002 on.

² Of which programme costs 1 445; distribution 101; sale and marketing costs 111; and other 280 ISK millions.

Note: Data on costs and results for radio and TV separately are not available from 2005 on.

Source: RÚV (Annual Accounts and unpublished information).

9. Cont. Public service broadcasters' revenue, costs and results

9.5 Iceland: RÚV TV and radio revenue, costs and result 2005-2006 (ISK millions)

	2005	2006
<i>Operating revenue</i>		
Licence fees	2 469	2 580
Advertising & Sponsoring	971	1166
Other	116	121
Total	3 555	3 867
<i>Operating costs</i>	3 284	3 671
<i>Operating result</i>	-272	-197

Source: RÚV (Annual Accounts and unpublished information).

9.6 Norway: NRK TV and radio revenue, costs and result 1997-2007 (NOK millions)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
<i>Operating revenue</i>											
Licence fees	2 457	2 650	2 810	2 919	3 074	3 204	3 092	3 309	3 455	3 581	3 739
Other revenue	173	213	200	224	142	180	318	337	192	242	212
Total	2 630	2 863	3 009	3 144	3 216	3 384	3 409	3 646	3 647	3 823	3 951
<i>Operating costs</i>	2 823	2 925	3 049	3 330	3 284	3 469	3 424	3 562	3 666	3 844	4 133 ¹
<i>Operating result</i>	-193	-62	-40	-186	-68	-85	-15	84	-19	-21	-182
Total result	-142	-20	58	-130	8	4	25	100	9	2	-159

¹ The apparent rise in costs in 2007 is due in part to changes in accounting rules pertaining to pensions.

Note: Figures refer to NRK AS, not the NRK group.

Source: NRK annual reports.

9.7 Sweden: SVT revenue, costs and result 1997-2007 (SEK millions)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
<i>Operating revenue</i>											
Licence fees	3 132	3 239	3 186	3 238	3 488	3 500	3 549	3 748	3 900	3 722	3 748
Other revenue, of which:	207	255	308	344	301	265	280	314	271	372	280
royalties	109	136	139	136	140	118	118	174	118	177	105
technical services	42	48	45	48	44	39	43	25	26	42	30
sponsoring	13	22	20	34	32	43	26	50	31	47	38
miscellaneous	42	49	105	127	85	65	93	66	96	105	107
Total	3 339	3 494	3 494	3 582	3 789	3 765	3 829	4 062	4 172	4 094	4 028
<i>Operating costs</i>	3 487	3 508	3 492	3 415	3 839	3 818	3 873	4 111	4 118	4 103	3 988
<i>Operating result</i>	-148	-14	2	167	-50	-53	-44	-50	54	-9	41

Source: SVT annual reports (processed).

10. Commercial television revenue, costs and result 1997-2007 (millions in local currency)

Company		1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Finland (EUR)	Private television revenues											
	Advertising	190	204	205	213	195	201	207	227	231	243	262
	Pay-TV subscriptions (T+C+S) ¹	19	20	..	..	..	..	..	..	60	84	125
	Cable TV basic fees ^{1,2}	32	36	..	..	..	..	..	..	85	83	85
Iceland (ISK)	Private television (incl. distribution of satellite TV channels)											
	Subscriptions	1 569	1 788	2 018	2 171	2 675	2 784	2 698	2 480	2 863	3 661	3 842
	Advertising	360	458	533	912	1 142	1 006	1 170	1 318	1 617	1 748	1 878
	Sponsoring	61	83	100	162	208	194					
	Total revenue	1 990	2 329	2 651	3 245	4 025	3 984	3 868	3 798	4 479	5 409	5 721
Norway (NOK)	TV 2											
	Revenue	1 035	1 154	1 233	1 396	1 400	1 454	1 488	1 621	1 735	2 048	2 187
	Costs	820	963	1 071	1 128	1 255	1 220	1 266	1 442	1 498	1 751	1 952
	Result	215	190	162	268	145	233	222	179	236	296	235
	TVNorge											
	Revenue	243	281	491	435	370	381	423	455	547	638	655 ⁴
	Costs	363	377	397	414	441	388	375	390	463	460	487
	Result	-120	-96	94	21	-70	-7	47	66	84	178	169
	TV3³											
	Revenue	38	40	42	46	41	45	45	51	57	57	62
	Costs	37	40	41	45	40	39	43	48	54	54	60
	Result	1	0	1	1	1	6	2	3	3	3	2
Sweden (SEK)	TV4											
	Revenue	1 846	2 057	2 184	2 509	2 191	2 274	2 261	2 330	2 694 ⁶	2 962	3 144
	Advertising	..	..	1 922	2 168	1 825	1 912	1 874	1 912	2 076	2 254	2 265
	Sponsoring	..	..	86	122	151	164	168	144	188	250	308
	Misc.	..	..	100	122	214	198	220	274	330	459	570
	Costs	1 618	1 921	1 974	2 206	2 111	2 108	2 151	2 289	2 349	2 580	2 531
	Result ⁵	130	116	210	324	226	117	110	41	345	382	613

¹ Pay-TV subscriptions and cable TV basic fees are estimates.

² Not including pay-TV subscriptions.

³ Programming and transmissions originate with the parent company in England. Revenue from services billed the parent company. In 1997 the sales company All Time was integrated into TV3 AS.

⁴ Includes revenue from services rendered to sister channel, Fem.

⁵ Result after depreciation.

⁶ Additional revenue, 11.8 MSEK, accruing from the sale of Allt om Stockholm (a web entertainment guide) is not included.

Note: Operating revenue and costs.

Sources: TNS Gallup Finland, Ministry of Transport and Communications (1997-1998), Statistics Finland, Statistics Iceland, company annual reports.

11. Television advertising expenditure 1997-2007 (in local currency and Euro)

Year	Local currency (millions)					Euro (millions)				
	Denmark ¹ (DKK)	Finland (FIM/EUR)	Iceland (ISK)	Norway ² (NOK)	Sweden (SEK)	Denmark ¹	Finland	Iceland	Norway ²	Sweden
1997	1 867	185	829	..	2 939	250	185	10	..	341
1998	2 010	204	1 012	..	3 288	268	204	13	..	368
1999	1 801	205	1 117	..	3 515	242	205	14	..	399
2000	1 823	213	1 576	..	4 038	245	213	22	..	478
2001	1 747	195	1 796	..	3 579	234	195	21	..	387
2002	1 675	201	1 655	..	3 509	225	201	19	..	383
2003	1 927	207	1 656	..	3 571	259	207	19	..	391
2004	2 125	227	1 841	..	3 804	286	227	21	..	417
2005	2 254	231	2 166	2 659	4 190	303	231	28	332	452
2006	2 471	243	2 422	2 934	4 589	331	243	28	364	496
2007	2 516	262	..	3 022	4 723	338	262	..	377	511

¹ Data from 1999 forward are not totally comparable to previous years due to change of method.

² Surveys where data are gathered directly from the market started in 2005; earlier data are estimates and not comparable.

Note: Survey data, net of discounts and agency commission. Sponsoring included. Text-tv included.

Sources: Danish Audit Bureau of Circulations, TNS Gallup Finland, Statistics Iceland, Norwegian Media Statistics / Norsk Mediestatistikk (IRM), IRM Institute for Advertising and Media Statistics (Sweden).

12. Television advertising expenditure per capita 1997-2007 (in local currency and Euro)

Year	Local currency					Euro				
	Denmark ¹ (DKK)	Finland (FIM/EUR)	Iceland (ISK)	Norway ² (NOK)	Sweden (SEK)	Denmark ¹	Finland	Iceland	Norway ²	Sweden
1997	353	36	3 049	..	332	47	36	38	..	39
1998	378	40	3 678	..	371	50	40	47	..	42
1999	338	40	4 007	..	397	45	40	52	..	45
2000	341	41	5 571	..	455	46	41	76	..	54
2001	325	38	6 275	..	402	44	38	72	..	43
2002	311	39	5 741	..	392	42	39	67	..	43
2003	357	40	5 695	..	398	48	40	66	..	44
2004	393	43	6 272	..	423	53	43	72	..	46
2005	415	44	7 219	573	463	56	44	92	72	50
2006	454	46	7 872	627	504	61	46	90	78	54
2007	459	50	..	638	514	62	50	..	80	56

¹ Data from 1999 forward are not totally comparable to previous years due to change of method.

² Surveys where data are gathered directly from the market started in 2005; earlier data are estimates and not comparable.

Note: Survey data, net of discounts and agency commission. Sponsoring included. Text-tv included.

Sources: Danish Audit Bureau of Circulations, TNS Gallup Finland, Statistics Iceland, Norwegian Media Statistics / Norsk Mediestatistikk (IRM), IRM Institute for Advertising and Media Statistics (Sweden).

13. Access to television: total and number of TV sets 1997-2007 (per cent)

		1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Denmark ¹	TV total	98	98	97	97	97	97	97	97	96	97	97
	2+ TV sets	39	43	44	44	46	46	48	47	47	49	51
	Number of TV sets/household	1.5	1.6	1.6	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.8	1.8
Finland ²	TV total	95	96	95	95	96	95	93	94	93	93	94
	1 TV set	54	53	54	51	51	51	49	49	47	50	52
	2 TV sets	32	33	31	34	33	32	32	32	32	31	29
	3+ TV sets	10	11	10	10	12	11	12	13	13	12	12
	Number of TV sets/household	1.5	1.5	1.7	1.8	1.7	1.7	1.8	1.8	1.8	1.8	1.7
Iceland ³	TV total	98	98	..	98	97	97	98	98	98	97	95
	1 TV set	51	50	..	52	53	49	48	45	49	45	..
	2 TV sets	47	48	..	35	31	32	33	32	27	31	..
	3+ TV sets			..	12	14	17	17	21	22	21	..
Norway ⁴	TV total	97	98	98	98	98	98	98	98	98	98	98
	1 TV set	56	55	54	51	50	48	48	46	44	45	43
	2 TV sets	41	32	34	34	35	36	36	34	33	34	34
	3+ TV sets		11	10	13	13	14	14	18	21	19	21
	Number of TV sets/household	..	1.5	1.5	1.6	1.6	1.7	1.7	1.7	1.8	1.8	1.9
Sweden ⁴	TV total	..	..	98	97	97	97	98	97	98	98	97
	1 TV set	..	..	37	33	34	37	33	32	30	30	32
	2 TV sets	..	..	39	40	39	36	36	38	36	36	36
	3+ TV sets	..	..	20	24	24	24	29	27	32	32	30

¹ Share of households. 1997-1998: 2nd half year; 1999-2007: 4th quarter.

² Share of households. Yearly averages.

³ The figures come from different surveys and are not wholly comparable between years. In a few cases data are based on households, otherwise on population.

⁴ Share of population aged 9-79 years. Yearly averages.

Sources: TNS Gallup Denmark, Statistics Finland, Finnpanel, Iceland Telecom, Statistics Iceland, Social Science Institute at the University of Iceland, Statistics Norway, Nordicom-Sweden.

14. Access to TV via different modes of distribution: Terrestrial, cable and satellite dish 1997-2007 (per cent)

		Households/population connected (%)										
		1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Denmark ¹	Cable ⁵	..	..	..	..	64	66	67	66	..	63	..
	Satellite dish	17	19	16	16	17	16	15	15	15	15	14
Finland ²	Terrestrial, total	..	..	..	53	53	53	50	45	45	45	47
	-per cent of which digital (DTT)	..	..	..	..	..	..	14	29	52	68	99
	Cable	..	..	..	37	39	38	41	47	46	47	46
	Satellite dish ⁶	..	..	..	10	10	10	9	12	11	10	9
Iceland ³	Cable (households passed) ^{3,5}	21	28	30	33	34	35	36	36	35	40	40
	Satellite dish	3	..	..	8	6	6	4	..	6	7	11
Norway ⁴	Terrestrial, total	52	54	52	60	51	48	55	55	46	35	37
	Cable ⁵	44	45	44	44	47	46	46	47	54	51	55
	Satellite dish	19	20	22	25	26	28	30	30	31	32	34
Sweden ⁴	Terrestrial, digital (DTT)	*	*	..	..	..	..	..	13	18	23	29
	Cable ⁵	33	37	37	38	37	37	35	31	35	36	45
	Satellite dish	23	23	23	23	24	22	20	21	23	23	29

¹ Share of households. Data from 3rd or 4th quarter each year.

² Share of households. Yearly averages, except for DTT, which are end-of-the-year figures.

³ Share of households. Cable penetration: Share of households passed, not necessarily connected.

⁴ Share of population aged 9-79 years. Yearly averages.

⁵ In Denmark, Iceland, Norway and Sweden cable penetration include small cable networks connected to a satellite dish (SMATV).

⁶ Direct to home (DTH) and satellite master antenna television (SMATV).

Sources: TNS Gallup Denmark (annual surveys), The Media Secretariat (Denmark), Statistics Finland, Finnpanel, Iceland Telecom, Statistics Iceland, Social Science Institute at the University of Iceland, Statistics Norway, Nordicom-Sweden.

15. The five TV channels with largest daily reach¹ 2007. Reach 1997-2007 (per cent)

			Share of population (%)										
	Channel	Status	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Denmark (Age 4+/3+) ²	TV 2	Public	58	58	55	54	53	53	53	53	52	50	49
	DR1	Public	52	54	52	50	50	51	52	52	50	48	46
	DR2	Public	5	7	9	9	10	12	12	13	13	13	12
	TV3	Private	21	21	21	19	18	17	15	14	13	12	12
	3+	Private	5	6	8	9	10	10	10	10	9	9	9
	All TV		73	75	73	71	71	72	71	72	71	72	69
Finland (Age 10+)	MTV3	Private	60	60	64	67	68	67	67	63	62	60	57
	YLE TV1	Public	55	56	58	60	61	61	58	57	56	54	52
	YLE TV2	Public	48	49	53	54	55	56	54	53	51	50	47
	Nelonen	Private	10	27	35	40	42	43	41	41	41	42	39
	Subtv	Private	*	*	*	5	7	9	11	14	19	22	28
	All TV		72	71	75	77	78	78	77	75	76	75	74
Iceland (Age 12-80)	RÚV	Public	68	66	65	64	68	70	68	62	69	67	66
	Stöð2	Private	58	60	59	51	48	51	44	55	51	49	48
	Skjár 1	Private	*	..	6	26	35	33	37	38	34	36	32
	All TV		87	86	87	88	90	91	91	88	71	87	83
Norway³ (Age 12+)	NRK1	Public	60	59	57	60	57	58	59	59	59	55	53
	TV 2	Private	53	54	53	58	56	57	55	55	54	52	50
	TVNorge	Private	28	32	31	33	33	31	32	32	33	31	30
	NRK2	Public	19	20	22	18	18	19	21	21	22	19	20
	TV3	Private	22	23	25	23	20	20	21	20	19	18	16
	All TV		70	71	69	72	71	71	71	71	71	69	68
Sweden (Age 3+)	SVT1	Public	47	48	47	47	49	48	47	47	44	43	40
	TV4	Private	48	48	48	48	46	44	43	43	40	39	38
	SVT2	Public	46	47	46	46	39	38	36	36	33	33	30
	TV3	Private	20	21	21	21	21	19	20	20	20	20	20
	Kanal 5	Private	16	16	15	15	15	17	18	18	19	19	18
	All TV		75	76	76	76	74	73	73	72	70	71	71

¹ Definition of daily reach: Denmark and Sweden: share of viewers who have watched at least 5 consecutive minutes; Finland: based on one minute's viewing; Norway: at least 30 seconds viewing up to 1999, one minute from year 2000; Iceland: share of respondents who tuned into the stations per day on average (surveys in Oct/Nov, except for 2007: June).

² 1997-1999: age 4+; 2000-2007: age 3+.

³ TNS Gallup Norway assumed responsibility for ratings in 2000. The figures are not entirely comparable with previous years due to change of method.

Note: TV-meter rating figures except for Iceland.

Sources: TNS Gallup Denmark, Finnpanel and YLE Audience Research, Social Science Institute University of Iceland, Capacent, MMI Norway (1997-1999), TNS Gallup Norway (2000-), SVT/MMIS.

16. Daily channel reach¹ of top five TV channels by sex and age 2007 (per cent)

Finland	YLE TV1	YLE TV2	MTV3	Nelonen	Subtv	All TV
All	52	47	57	39	28	74
Sex						
Men	52	47	55	40	29	72
Women	52	47	58	39	26	75
Age						
4-9 ²	17	35	30	21	12	62
10-14	25	29	42	34	27	64
15-24	23	23	41	33	31	56
25-34	39	38	54	45	39	71
35-44	52	46	57	43	31	75
45-64	63	54	62	41	26	79
65+	77	68	67	35	17	84
Iceland³	RÚV-TV	Stöð 2	Skjárl 1	Sirkus		
All	64	51	36	4		
Sex						
Men	66	50	31	3		
Women	62	51	41	5		
Age						
12-19	41	45	53	8		
20-29	51	50	52	5		
30-39	51	41	44	2		
40-59	70	53	29	3		
50-59	77	52	20	2		
60-80	93	63	19	2		
Norway	NRK1	NRK2	TV 2	TVNorge	TV3	All TV
All	53	20	50	30	16	68
Sex						
Men	51	21	48	28	16	66
Women	54	19	52	32	17	69
Age						
3-6 ⁴	46	4	23	8	6	61
7-11 ⁴	37	7	33	15	7	63
12-19	26	8	35	25	13	51
20-34	41	18	47	32	21	63
35-44	53	21	53	32	17	70
45-54	56	20	50	27	15	67
55-64	67	24	55	29	14	74
65+	74	28	60	34	14	79
Sweden	SVT1	SVT2	TV3	TV4	Kanal 5	All TV
All	40	30	20	38	18	71
Sex						
Men	39	29	18	35	17	70
Women	41	31	22	41	19	72
Age						
3-14	29	6	11	19	12	65
15-24	16	10	18	24	20	51
25-39	34	21	27	38	28	72
40-59	43	34	22	43	18	73
60+	62	59	20	51	13	82

¹ Definition of daily reach: Finland and Norway: based on one minute's viewing; Sweden: share of viewers who have watched at least 5 consecutive minutes, Iceland: share of respondents who tuned into the stations per day on average.

² All other data for Finland in the table describe viewing for age groups over 9.

³ Daily reach Monday-Friday June 2007.

⁴ All other data for Norway in the table describe viewing for age groups over 11.

Sources: TNS Gallup Denmark, Finnpanel and YLE Audience Research, Capacent, TNS Gallup Norway, MMS.

17. The five TV channels with the largest market shares 2007. Shares 1997-2007 (per cent)

			Share of viewing time (%)										
	Channel	Status	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Denmark (Age 4+/3+) ¹	TV 2	Public	39	38	36	36	35	35	35	35	36	34	33
	DR1	Public	28	29	28	29	28	28	30	30	28	28	28
	DR2	Public	1	2	3	3	3	4	4	4	5	5	5
	TV3	Private	11	10	11	9	8	7	7	6	5	5	5
	3+	Private	1	2	3	3	4	4	4	4	4	4	4
	Other channels		20	19	19	20	22	22	20	21	22	24	25
	Total		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	Daily viewing time		155	163	158	149	152	156	157	162	152	150	148
Finland (Age 10+)	MTV3	Private	44	42	42	40	39	37	38	35	33	29	26
	YLE TV1	Public	24	24	23	23	23	24	23	25	25	24	24
	YLE TV2	Public	22	21	20	20	20	22	20	20	19	20	17
	Nelonen	Private	2	7	10	12	12	12	11	12	11	12	10
	Subtv	Private	*	*	*	1	1	1	2	3	4	5	6
	Other channels		5	4	5	6	6	6	6	6	8	8	14
	Total		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	Daily viewing time		149	149	161	168	167	171	173	167	169	169	166
Iceland (Age: 12-80)	RÚV	Public	50	46	43	42	41	41	43	35	44	45	49
	Stöð 2 ²	Private	39	43	40	36	29	29	29	36	34	27	31
	Skjár 1 ³	Private	*	..	2	15	19	20	21	22	17	21	18
	Other channels	Private	11	11	15	7	11	9	7	7	5	7	2
	Total		100	100	100	100	100	99	100	100	100	100	100
	Daily viewing time		129	139	139	149	166	191	153	151	147	149	126
Norway ⁴ (Age 12+)	NRK1	Public	41	38	36	38	38	39	40	41	40	40	38
	TV 2	Private	31	30	31	32	31	32	30	30	29	30	29
	TVNorge	Private	8	9	9	10	10	10	10	10	11	10	9
	TV3	Private	7	7	8	8	7	6	6	6	6	6	5
	NRK2	Public	2	3	3	3	3	3	3	3	4	4	3
	Other channels		11	13	13	10	11	10	10	10	10	10	16
	Total		100	100	100	100	100	100	99	100	100	100	100
	Daily viewing time		144	151	149	163	158	157	164	166	164	156	154
Sweden (Age 3+)	TV4	Private	27	27	27	27	28	25	25	25	23	22	22
	SVT1	Public	22	22	22	20	25	27	25	25	24	22	19
	SVT2	Public	26	26	25	24	17	16	15	15	14	14	13
	TV3	Private	10	10	11	11	11	10	10	10	10	10	9
	Kanal 5	Private	6	6	6	6	7	8	8	9	9	9	8
	Other channels		9	9	9	12	12	14	17	16	20	23	29
	Total		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	Daily viewing time		141	144	143	150	148	147	150	151	146	154	157

¹ 1997-1999: age 4+; 2000-2006: age 3+. The market shares are based on weekly viewing time.

² Including viewing shares to Stöð 2+, which broadcasts the transmissions of Stöð 2 one hour later. Stöð 2+ started early 2004.

³ Skjár 1 started services in October 1998.

⁴ TNS Gallup Norway (Norsk Gallup AS) assumed responsibility for ratings in 2000. The figures are not entirely comparable with previous years due to change of method.

Note: TV-meter rating figures, except for Iceland.

Sources: TNS Gallup Denmark, Finnpanel and YLE Audience Research, Ministry of Transport and Communications (Finland), Social Science Institute at the University of Iceland, Capacent, MMI Norway (1997-1999), TNS Gallup Norway (2000-), MMS/SVT.

18. The TV channel families with the largest market shares 2007. Shares 1997-2007 (per cent)

		Share of viewing time (%)										
	Channel family	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Denmark (Age 4+/3+) ¹	TV 2 ²	39	38	36	36	37	38	37	38	40	40	41
	(No. of channels)	(1)	(1)	(1)	(2)	(2)	(2)	(2)	(3)	(4)	(5)	(5)
	DR	29	31	31	32	31	32	34	34	33	33	33
	(No. of channels)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)
	MTG/Viasat ^{2,3}	12	12	13	12	12	11	11	10	9	9	9
	(No. of channels)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	(2)
	SBS Broadcasting	6	7	8	7	9	7	7	7	6	6	5
	(No. of channels)	(1)	(1)	(1)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(3)	(4)
	Other	14	12	12	13	11	12	11	11	12	12	12
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Daily viewing time	155	163	158	149	152	156	157	162	152	150	148	
Finland (Age 10+)	YLE	48	46	43	42	43	45	44	45	44	45	44
	(No. of channels)	(3)	(3)	(3)	(3)	(5)	(5)	(5)	(5)	(5)	(5)	(5)
	MTV Media	44	42	42	41	40	38	40	38	37	34	33
	(No. of channels)	(1)	(1)	(1)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(6)	(6)
	Nelonen Media	2	7	10	12	12	12	11	12	11	12	12
	(No. of channels)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(5)
	Other	6	5	5	5	5	5	5	5	8	8	11
	Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	Daily viewing time	149	149	161	168	167	171	173	167	169	169	166
Norway ⁴ (Age 12+)	NRK	43	41	39	41	41	42	44	44	44	44	42
	(No. of channels)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(3)
	TV 2	31	30	31	32	31	32	30	30	30	31	32 ⁵
	(No. of channels)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(2)	(2)	(3)	(5)
	MTG/Viasat ⁶	7	7	8	8	7	6	6	6	6	6	6
	(No. of channels)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(2)
	SBS	8	9	9	10	10	10	10	10	11	10	10
	(No. of channels)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(2)	(2)	(3)
	Other	11	13	13	10	11	10	10	10	10	9	10
	Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Daily viewing time	144	151	149	163	158	157	164	166	164	156	154	
Sweden (Age 3+)	SVT	48	48	47	44	42	43	41	41	40	38	35
	(No. of channels)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(3)	(4)	(4)	(5)	(5)	(5)
	TV4	28	27	27	27	28	25	26	26	26	26	27
	(No. of channels)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(3)	(3)	(5)	(6)	(8)
	MTG/Viasat	12	11	13	14	14	13	14	13	14	15	16
	(No. of channels)	(4)	(4)	(5)	(7)	(7)	(7)	(9)	(11)	(13)	(13)	(14)
	SBS Broadcasting	6	6	6	6	7	8	8	9	10	10	10
	(No. of channels)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(6)	(7)	(9)
	Other	6	8	7	9	10	11	11	11	11	11	11
	(No. of channels)	(17)	(17)	(17)	(21)	(24)	(26)	(33)	(34)	(29)	(28)	(34)
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Daily viewing time	141	144	143	150	148	147	150	151	146	154	157	

¹ 1997-1999: age 4+; 2000-2007: age 3+. The market shares are based on weekly viewing time.

² TV 2 Sport, a joint venture between TV 2 Denmark and MTG, is not included. The channel started in Spring 2007 replacing MTG's Viasat Sport.

³ TV3, 3+ and Viasat Sport (2002-2006). The Gallup TV-meter survey presents viewing time also for some TV1000- & Viasat-channels which are not included here. The MTG market share would, however, be at approximately the same level if included, since their weekly viewing time is quite low.

⁴ TNS Gallup Norway (Norsk Gallup AS) assumed responsibility for ratings in 2000. The figures are not entirely comparable with previous years due to change of method.

⁵ Pay-tv channel TV 2 Sport (launched in 2007) is not included in the TV2 family market share.

⁶ TV3 and Viasat 4. Pay-tv channels TV1000 and other Viasat-channels are not included.

Note: TV-meter rating figures, except for Iceland.

Sources: TNS Gallup Denmark, Finnpanel and YLE Audience Research, Ministry of Transport and Communications (Finland), Social Science Institute at the University of Iceland, Copacnet, MMI Norway (1997-1999), TNS Gallup Norway (2000-), MMS/SVT.

19. Public service television market shares 1997-2007 (per cent)

	Share of viewing time (%)										
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
DR	29	31	31	32	31	32	34	34	33	33	33
TV 2 Danmark ¹	39	38	36	36	35	35	35	35	36	34	33
YLE ²	48	46	43	42	43	45	44	45	44	45	44
RÚV ³	50	46	43	42	41	41	43	35	44	45	49
NRK ^{4,5}	43	41	39	41	41	42	44	44	44	44	42
SVT ⁶	48	48	47	44	42	43	41	40	39	38	35

¹ TV 2 main channel only.

² Data from 2001 forward include five YLE channels (YLE TV1, YLE TV2, YLE Teema, YLE Extra, FST5)

³ According to surveys in October, and for 2007: June.

⁴ TNS Gallup Norway assumed responsibility for ratings in 2000. The figures are not entirely comparable with previous years due to change of method.

⁵ Data from 2007 forward include three NRK channels (NRK1, NRK2, NRK3).

⁶ Data from 2006 forward include five SVT channels (SVT1, SVT2, Barnekanalen, Kunskapskanalen, SVT24)

Note: TV-meter rating figures, except for Iceland.

Sources: TNS Gallup Denmark, Finnpanel and YLE Audience Research, Social Science Institute at the University of Iceland, Capacent, RÚV, MMI Norway (1997-1999), TNS Gallup Norway (2000-), MMS/SVT.